

มาตรการกำกับดูแลผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติ
ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

นายคมกริช ทรงแก้ว

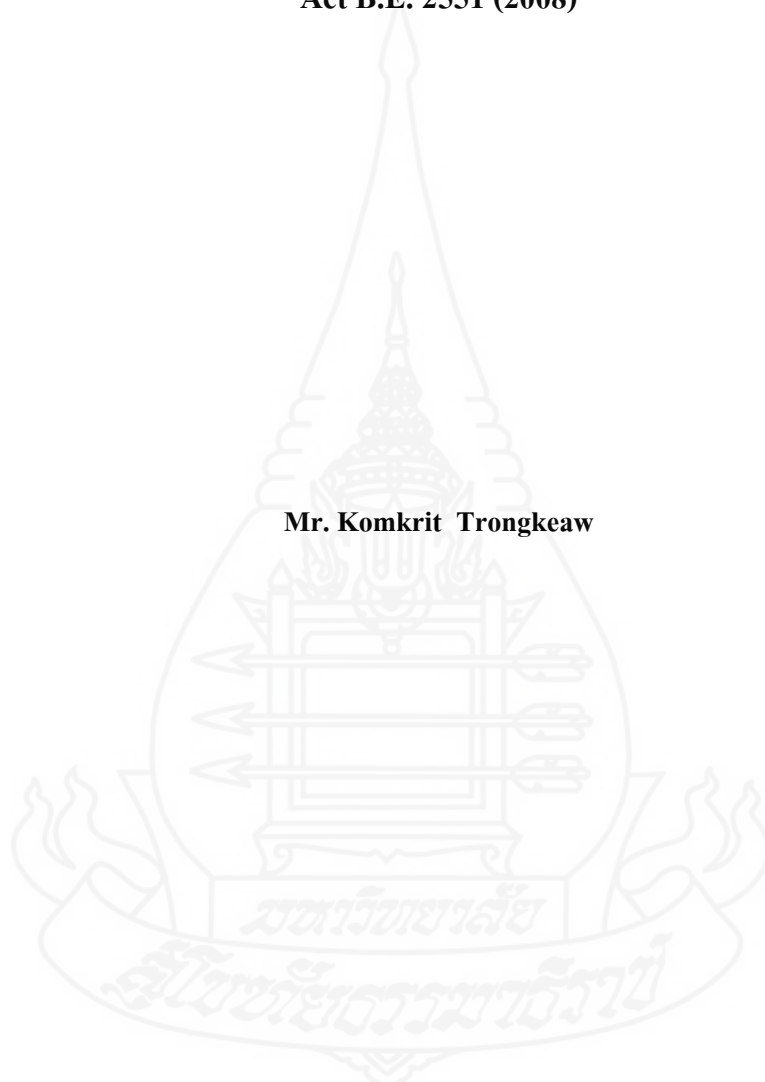
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

Business Operator Supervisory Measure under the Film and Video

Act B.E. 2551 (2008)

Mr. Komkrit Trongkeaw

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Laws in Public Law

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ มาตรการกำกับดูแลผู้ประกอบการกิจการตามพระราชบัญญัติ
ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551
ชื่อและนามสกุล นายคมกริช ทรงแก้ว
วิชาเอก กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ภานิณี กิจพ่อคำ

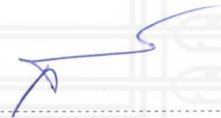
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ภานิณี กิจพ่อคำ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สิริพันธ์ พลรบ)

(รองศาสตราจารย์วรุฒิ เทพทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ มาตรการกำกับดูแลผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

ผู้ศึกษา นายคมกริช ทรงแก้ว รหัสนักศึกษา 2554001368 ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ภณินี กิจพ้อคำ ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และขอบเขตของการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 (2) ศึกษาวิวัฒนาการ ทฤษฎี ความเป็นมาของการควบคุมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (3) ศึกษาวิเคราะห์ความชอบด้วยกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นการจำกัดสิทธิเกินสมควรหรือไม่ และ (4) เพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อไป

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร จากการศึกษาคั่นคว้อข้อมูลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จากตำรากฎหมาย บทความทางวิชาการ งานวิจัยและผลงานทางวิชาการอื่นๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปเพื่อให้ได้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ รวมถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อวิเคราะห์หามาตรการและวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษา พบว่า (1) พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ที่ออกเผยแพร่เนื้อหาสาระต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม มีการควบคุมระดับอายุของเด็ก และเยาวชนในการเข้าถึงสื่อ รวมถึงการนำออกให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายได้ ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนกระบวนการในการตรวจสอบภาพยนตร์ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เสียก่อน โดยได้กำหนดกิจการที่อนุญาตไว้ 4 ประเภท ดังนี้ 1) การประกอบกิจการ โรงหนัง 2) การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์ 3) การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์ 4) การประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ ซึ่งหากร้านใดมิได้อนุญาตเป็นสถานบริการแล้ว ไม่ต้องมาขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อีก และหากมีการฝ่าฝืน จะได้รับโทษที่สูงสุด ตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท และการปรับรายวันตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอีกด้วย (2) สำหรับการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้มีการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขมากจากต้นแบบความคิดของการควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 โดยภาพยนตร์ทุกเรื่องจะได้รับการเซ็นเซอร์จากเจ้าพนักงาน ตรวจสอบพิจารณาภาพยนตร์ก่อนอนุญาตให้นำออกฉาย (3) การจำกัดเสรีภาพในการสร้างสรรค์งานภาพยนตร์ และการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อภาพยนตร์ นั้น เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร และปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีเนื้อหาคุ้มครองผู้ผลิตผลงานภาพยนตร์และวีดิทัศน์จนทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรค สำหรับในทางกฎหมายการบังคับใช้ เพื่อคุ้มครองและควบคุมผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น จำเป็นจะต้องมีความสมดุลแห่งประโยชน์ ซึ่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ยังมีขาดสมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม และ (4) การมีการทบทวนบทบัญญัติของกฎหมายมาตรา 38 และมาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อปรับปรุงแก้ไขบทลงโทษทางอาญา รวมถึงการยกเลิกกฎหมายบางข้อให้เหลือเท่าที่จำเป็น

คำสำคัญ ประกอบกิจการ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ นายทะเบียน

Independent Study title: Business Operator Supervisory Measure under the Film and Video Act B.E. 2551 (2008)

Author: Mr. Komkrit Trongkeaw; **ID:** 2554001368; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Panini Kitporkha, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The objective of this independent study is (1) to study background and significance of the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) and scope of the enforcement of the Film and Video Act B.E. 2551 (2008), (2) to study the evolution, theory, and background of the film and video control, (3) to study and analyze whether the legitimacy on enforcement of the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) is the excessive limitation of the right, and (4) to further find and suggest the revision of law.

This independent study is a qualitative research using documentary research method from studying and searching data from the relevant statutory provisions, code of laws, academic articles, other academic researches and achievements both in Thai and English language. The data was analyzed to find the conclusion for acknowledgement on the concept, theory, rule, and condition of the problem relating to the Business Operator Supervisory Measure under the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) to analyze and find the appropriate measure and method for addressing the occurred problems.

The findings of the studying results indicated that: (1) the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) has been supported from the government sector to protect the business owners of the films and videos that publicize the appropriate contents and essences, control the level of the children and youth age to access media, and release the films and videos for rent, exchange, or sale firstly through the determined film censor procedure and process. Four types of businesses are determined to be permitted as follows: 1) an operation of the cinema business, 2) an operation of the business for rent, exchange or sale of films, 3) an operation of the business for rent, exchange or sale of videos, and 4) an operation of the video shop business. In case where any shops have already been granted for service facility permit, they must not apply for permit under this Act again. In case of violation, the maximum punishment from 200,000-1,000,000 Baht and daily fine throughout violation period are imposed, (2) for enforcement of the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) being considerably developed and revised from the original concept of the film production and publication control under the Film Act B.E. 2473 (1930), all stories of films will be censored by the government officials to inspect and consider films prior to permission for showing, (3) the limitation of the freedom of creativity of films, and the opinion expression via film media has been the excessive limitation of the people right and freedom. The enforcement problem of the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) that consists of the content aiming at protecting the producers of film and video achievements until causing problems and obstacles. By law, it is necessary for balance of benefit between the creator and the society in enforcement for protection and control of the copyrighted achievements in the said films, whereas the imbalance of benefit between the creator and the society has still been existent in the Film and Video Act B.E. 2551 (2008), and (4) the statutory provisions under Section 38 and Section 79 of the Film and Video Act B.E. 2551 (2008) should be reviewed to update and revise the criminal penalty as well as cancellation of some legal provisions to be remained as much as necessary.

Keywords: Business Operation, Film, Video, Registrar

กิตติกรรมประกาศ

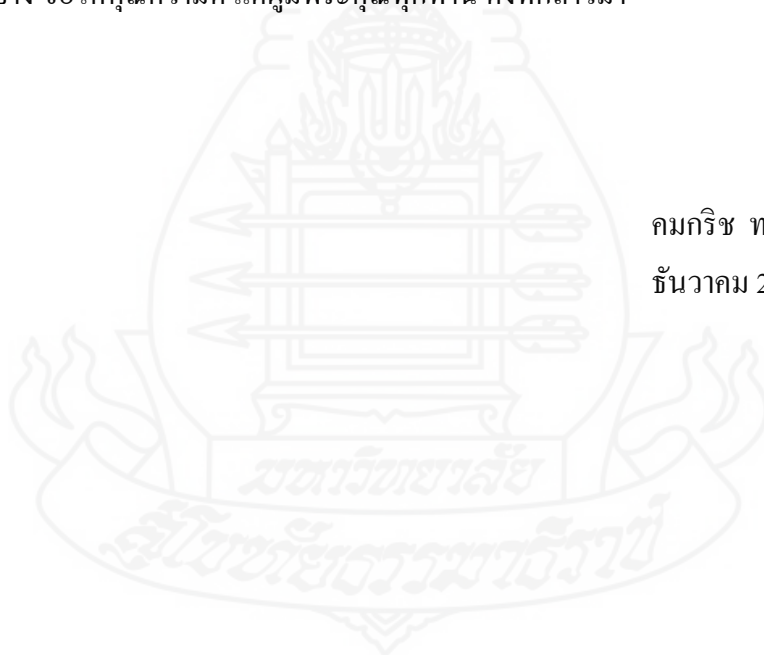
การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ภานิณี กิจพอคำ อาจารย์ที่ปรึกษาในการค้นคว้าอิสระซึ่งได้คอยให้คำปรึกษาและให้คำชี้แนะแก่ผู้เขียน รวมทั้งได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าในหลายๆ สิ่ง จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงลงไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียน ตลอดถึงเจ้าของผลงานทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้เขียนได้นำผลงานของท่านมาใช้ในการอ้างอิงซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำรายงานการศึกษาอิสระ ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้หากรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความผิดพลาดประการใดๆ หรือมีเนื้อหาที่ไม่สมบูรณ์ ผู้เขียนขอรับไว้แต่เพียงเดียว แต่หากพอมีประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ทางใดอยู่บ้าง ขอให้คุณความดี แด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ดังที่กล่าวมา

คมกริช ทรงแก้ว

ธันวาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. ขอบเขตของการศึกษา	3
4. วิธีการศึกษา	4
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์	5
1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ	6
1.1 สิทธิและเสรีภาพของปวงชน ประโยชน์สาธารณะ	6
1.2 สิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบกิจการ	12
2. วิวัฒนาการกฎหมายของกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์	26
2.1 พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473	26
2.2 พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530	28
2.3 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551	29
บทที่ 3 กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของไทย และของต่างประเทศ	30
1. การประกอบกิจการภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551	31
1.1 ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ มาตรา 37	31
1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ตามมาตรา 38	31
1.3 ใบอนุญาตประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ ตามมาตรา 53	31
1.4 ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์ ตามมาตรา 54	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2. การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต	32
2.1 การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์	32
2.2 การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์	34
3. ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์ ความผิดและโทษ เกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์	36
3.1 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์ที่ไม่มีใบอนุญาต	36
3.2 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์กรณีมีใบอนุญาตแล้ว	36
3.3 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการสร้าง เผยแพร่ ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์	37
3.4 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์	37
4. ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการวีดิทัศน์	38
4.1 ความผิดและโทษเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์	38
4.2 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ และการนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์	39
5. กฎหมายต่างประเทศ	41
5.1 กฎหมายควบคุมภาพยนตร์ของประเทศอังกฤษ	41
5.2 กฎหมายควบคุมภาพยนตร์ของประเทศฝรั่งเศส	62
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551	80
1. ปัญหาการกำหนดประเภทของงานภาพยนตร์และมาตรการกำกับดูแล	80
2. ปัญหาการกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551	94
3. วิเคราะห์ปัญหาของการบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558	99
4. การปรับเปลี่ยนรูปแบบการกำกับดูแลจากภาครัฐ	103
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	106
1. บทสรุป	106
2. ข้อเสนอแนะ	109

ณ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	120
ประวัติผู้ศึกษา	141

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ที่การแข่งขันทางธุรกิจนั้นเป็นไปอย่างเข้มข้นนำไปสู่การเรียกร้องจากทางภาคผู้ประกอบการธุรกิจไปยังภาครัฐให้มีการออกกฎหมายซึ่งจะเป็นการคุ้มครองธุรกิจของตนและเป็นการนำไปสู่ความมั่นใจต่อนักลงทุนในต่างชาติในการเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทย เมื่อมีการตอบสนองจากภาครัฐจึงนำมาสู่การออกกฎหมายหลายฉบับด้วยกันเพื่อคุ้มครองภาคธุรกิจและพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ก็เป็นอีกหนึ่งพระราชบัญญัติที่ออกมาเพื่อคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของธุรกิจ ผู้เป็นเจ้าของภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่ออกเผยแพร่รวมทั้งควบคุมระดับอายุของเด็ก และเยาวชนในการเข้าถึงสื่อดังกล่าวและเนื้อหาสาระว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด¹ โดยเนื้อหาของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดว่าผู้ประกอบการเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์ต้องมาขออนุญาตตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ไม่ว่านำเข้าผู้เป็นเจ้าของในภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่ซื้อมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายและเป็นสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องก็ไม่สามารถนำออกให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายได้ ทั้งนี้ได้มีการกำหนดขั้นตอนกระบวนการในการตรวจสอบภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย นำออกจำหน่าย หรือให้เช่าในประเทศ โดยวิธีการที่เรียกว่ากำหนดประเภท โดยยังคงให้อำนาจในการแก้ไขตัดทอนหรือแบนภาพยนตร์และวีดิทัศน์ดังกล่าวเอาไว้ในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังได้มีการกำหนดประเภทของการประกอบกิจการที่ต้องได้รับอนุญาตเอาไว้ด้วยแบบออกเป็น 4 ประเภทการประกอบกิจการดังนี้

1) การประกอบกิจการ โรงหนัง หมายถึง สถานที่ที่มีการฉายภาพยนตร์และเรียกเก็บเงินผู้เข้าชม ไม่ว่าจะเป็นโรงหนังตามห้างสรรพสินค้า หรือการฉายหนังกลางแจ้ง ก็เข้าลักษณะเช่นเดียวกัน

¹ กระทรวงวัฒนธรรม : ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2555 – 2559) ประเทศไทย : ศูนย์กลางภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งเอเชีย Thailand : The Asian Hub of movie and Digital Content สืบค้นจาก <http://www.m-culture.go.th/policy/files>

2) การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์ หมายถึง ผู้ที่จำหน่ายแผ่นวีซีดี ดีวีดีหนังต่างๆ ไม่ว่าจะเปิดขายเป็นร้าน เป็นบูท แผงลอย ฯลฯ รวมไปถึงการให้บริการเช่าหนังแผ่นต่างๆ

3) การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์ หมายถึง ผู้ที่จำหน่ายแผ่นวีซีดี ดีวีดี ซีดีรอมเกม หรือวีซีดี ดีวีดีคาราโอเกะ

4) การประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ หมายถึง ผู้ที่เปิดร้านเกม ร้านคาราโอเกะ (เฉพาะร้านที่มีได้จดทะเบียนเป็นสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หากร้านใดมีใบอนุญาตเป็นสถานบริการจากกระทรวงมหาดไทยแล้ว ร้านเกม ร้านคาราโอเกะนั้นๆ ไม่ต้องมาขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อีก)

โดยหากปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนประกอบกิจการดังกล่าวไปโดยไม่ได้รับอนุญาตแล้ว จะได้รับโทษที่สูงมาก เช่น การประกอบกิจการโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต จะต้องโทษปรับตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืน และกรณีประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาตจะมีโทษปรับตั้งแต่ 100,000 – 500,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืน โดยผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญและจำเป็นในการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวเนื่องจากการเห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ และในการแสดงออกของประชาชนเกินสมควรที่กำหนดให้การประกอบกิจการในลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาว่าการจำหน่ายภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่เจ้าของที่ไม่ต้องการจะเก็บไว้หน้าวัสดุนั้นออกมาขาย จะเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายและต้องได้รับอนุญาตก่อนหรือไม่ ทั้งที่ภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ดังกล่าวได้ซื้อมาโดยถูกต้องตามกฎหมายและเป็นสินค้าที่เป็นสินค้าลิขสิทธิ์ ดังนั้นจึงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายการจะขายต่อหรือให้ผู้ใดยอมเป็นสิทธิ์ของผู้ครอบครองโดยสุจริต ในฐานะเจ้าของทรัพย์สินการขายแผ่นภาพยนตร์หรือแผ่นวีดิทัศน์เก่าไม่เข้าข่าย “ประกอบกิจการ” ไม่ต้องขออนุญาต ขายแผ่นเก่า เป็นครั้งคราวไม่เป็นการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ไม่ต้องขออนุญาตเป็นการขาย “สังหาริมทรัพย์” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่ต้องจดทะเบียนการค้าเช่นกัน ถึงมีรายได้จากการขายก็ไม่ถือเป็น “รายได้” ตามประมวลรัษฎากร สำหรับเนื้อหาของ “พระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551” ได้ให้คำนิยามความหมายของภาพยนตร์และวีดิทัศน์ไว้ดังนี้

“ภาพยนตร์” หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องแต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์

“วีดิทัศน์” หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่นคาราโอเกะ ที่มีภาพประกอบหรือลักษณะอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดในกฎกระทรวง

“ภาพยนตร์ไทย” หมายความว่า ภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาไทยหรือภาษาท้องถิ่นของประเทศไทย ทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ในบทภาพยนตร์ต้นฉบับสำหรับการแสดงภาพยนตร์ และเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้มีสัญชาติไทย โดยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 นั้น ผู้วิจัยเห็นว่ามิมีบทบัญญัติในบางส่วนที่ไม่เป็นธรรมและมีเนื้อหาสาระเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนเกินสมควรจึงเห็นควรศึกษาต่อไป ว่ามีเนื้อหาสาระถูกต้องและเป็นธรรมหรือไม่อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และขอบเขตของการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551
- 2.2 เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ ทฤษฎี ความเป็นมาของการควบคุมภาพยนตร์และวีดิทัศน์
- 2.3 ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นการจำกัดสิทธิเกินสมควรหรือไม่
- 2.4 เพื่อหาข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อไป

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาจากทฤษฎีทางกฎหมาย หลักเกณฑ์ และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรตามที่หลักทฤษฎีกฎหมายรัฐธรรมนูญรับรองไว้หรือไม่อย่างไร ในประเด็นสิทธิในการแสดงออกของประชาชนและสิทธิของความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินโดยศึกษากฎหมายลิขสิทธิ์ประกอบด้วย โดยเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของประเทศไทยและตามกฎหมายของต่างประเทศประกอบด้วย

4. วิธีการศึกษา

รายงานฉบับนี้เป็นการจัดทำขึ้นโดยศึกษาจากข้อมูลเอกสารคือ จากหนังสือ บทความ เอกสารวิชาการ ตำรับกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องรวมถึงวิทยานิพนธ์และเว็บไซต์ต่างๆ ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พุทธศักราช 2530 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา คำพิพากษาฎีกา และจากข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ประกอบ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 5.1 ทำให้ทราบความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับขอบเขตในการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551
- 5.2 ทำให้ทราบวิวัฒนาการ แนวคิดทฤษฎีและความเป็นมาของการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบกิจการเกี่ยวกับภาพยนตร์และวีดิทัศน์
- 5.3 ทำให้ทราบถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของไทยและของต่างประเทศ
- 5.4 ทำให้ทราบปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551
- 5.5 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะทางกฎหมาย ในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและกฎหมาย ว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์

กฎหมายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ของไทยนั้นเดิมที่มีการกำหนดเนื้อหาสาระไว้อย่างรัดกุม ประกอบด้วย การควบคุมเนื้อหาสาระของภาพยนตร์ โดยการเซ็นเซอร์ภาพยนตร์ในประเทศไทย เกี่ยวข้องกับหน่วยงานคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ หรือกองเซ็นเซอร์ ซึ่งได้ยึดเอาพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473 เป็นบรรทัดฐาน ในมาตรา 4 ระบุไว้ชัดเจนว่า “ท่านห้ามมิให้ทำหรือขาย หรือแสดง ณ สถานที่มหรสพซึ่งภาพยนตร์หรือประกาศ ประกอบด้วยลักษณะการฝ่าฝืน หรืออาจฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ถึงแม้เพียงว่าการทำหรือการขาย หรือการแสดงภาพยนตร์หรือการประกาศนั้นๆ น่าจะมีผลเช่นนั้น ท่านก็ห้ามดูกันภาพยนตร์ หรือการประกาศที่ทำในพระราชอาณาจักร ถ้ามีลักษณะหรืออาจมีผลเช่นนั้น” ไซ้ร้ ท่านห้ามมิให้นำหรือส่งออกนอกพระราชอาณาจักร” ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา โดยเนื้อหาโดยรวม ภาครัฐยังคงใช้อำนาจเข้ามาควบคุมจัดการสื่อภาพยนตร์ไม่ต่างจาก พ.ร.บ. ภาพยนตร์ฉบับเดิมที่ใช้กันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ ได้มีการเรียกร้องของคนในอุตสาหกรรมหนังไทยและวิพากษ์วิจารณ์ตลอดปี 2550 เกี่ยวกับการออก พ.ร.บ. ฉบับใหม่ แต่ในที่สุดการเรียกร้องจาก ฝ่ายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ก็ไม่เป็นผล ในเรื่องการควบคุมสื่อภาพยนตร์โดยรัฐ โดยในที่สุดสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เป็นผู้รับผิดชอบในการเซ็นเซอร์ จัดประเภทภาพยนตร์ที่จะเข้าฉายในประเทศไทย และภาพยนตร์ทุกเรื่องที่จะเข้าฉายจะต้องถูกจัดประเภทโดยพิจารณาจากความเหมาะสมกับกลุ่มอายุผู้ชม ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีกำหนดให้การประกอบกิจการใดบ้างต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน โดยในกรุงเทพมหานครก็จะเป็นอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในส่วนของต่างจังหวัดจะเป็นผู้ว่าราชการประจำจังหวัดนั้นๆ ในการพิจารณาอนุญาต

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ

1.1 สิทธิและเสรีภาพของปวงชน ประโยชน์สาธารณะ

1.1.1 แนวคิดว่าด้วยที่มาของสิทธิและเสรีภาพ

ในอดีตเป็นเวลานานหลายศตวรรษที่มนุษย์พยายามหาคำตอบที่ว่ามนุษย์ทุกคนควรมีสิทธิประเภทหนึ่งอันเป็นสิทธิประจำตัว ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ และไม่อาจถูกทำลายลงได้โดยอำนาจใดๆ ขณะเดียวกันก็ได้มีการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิเช่นว่านั้นตลอดมาระหว่างผู้ได้ปกครองและผู้มีอำนาจปกครอง² ดังนั้น จึงเกิดแนวความคิดในเรื่องของ “กฎหมายธรรมชาติ (Natural law) และสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights)” ซึ่งความมุ่งหมายที่แท้จริงที่ได้มีการเสนอความคิดเรื่องสิทธิตามธรรมชาติขึ้นมา ก็เพื่อจำกัดอำนาจของรัฐ เนื่องจากผู้ใช้อำนาจปกครอง และผู้อยู่ใต้ปกครองมักมีความขัดแย้งกันอยู่เสมอ เนื่องจากผู้อยู่ใต้ปกครองของรัฐพยายามดิ้นรนที่จะมีสิทธิเสรีภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะมีได้ แต่ในขณะเดียวกัน ผู้มีอำนาจปกครองรัฐก็มีแนวโน้มที่จะใช้อำนาจอย่างเต็มที่เสมอ

แนวความคิดกฎหมายธรรมชาติ เชื่อว่า สิทธิทั้งหลายเกิดขึ้นตามธรรมชาติพร้อมๆ กับมนุษย์ และถือว่าความยุติธรรมมาก่อนตัวบทกฎหมาย นับแต่สมัยโบราณมาแล้ว ที่ได้เกิดมีความคิดว่ากฎหมายตามธรรมชาติมีอยู่จริงแม้มิได้บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ก็ เป็นกฎหมายที่สูงส่ง ควรแก่การเคารพยิ่งไปกว่ากฎหมายที่ตราขึ้นโดยผู้ปกครองประเทศ สิทธิทั้งหลายแห่งมนุษยชาติเกิดขึ้นตามกฎหมายธรรมชาติ ส่วนกฎหมายที่ตราขึ้นในภายหลังนั้น เป็นเพียงการยอมรับหรือรับรองสิทธิที่ได้มีอยู่แล้วว่า มีอยู่จริง และรัฐบังคับคุ้มครองให้เท่านั้น ไม่ได้เป็นผู้ก่อตั้ง หรือประกาศสิทธิให้มนุษย์แต่อย่างใด เช่น สิทธิในชีวิต เสรีภาพในร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน และความเสมอภาคซึ่งเป็นสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ และใครผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้ ซึ่งต่อมา มีการขยายความหมายครอบคลุมไปถึง สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองป้องกันไม่ให้ถูกจับกุมคุมขังโดยอำเภอใจ สิทธิที่จะไม่ถูกล่วงละเมิดในเคหสถาน สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่ สิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในความคิดเห็น และสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพในทางเศรษฐกิจ ต่อมาแนวความคิดในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติดังกล่าว ได้มีการอธิบายขยายความจนกลายเป็นสิทธิในการจำกัดอำนาจรัฐ โดยให้เหตุผลว่าประชาชนมีอาณาเขตหนึ่งที่ห้ามมิให้ผู้ใช้อำนาจปกครองรัฐล่วงล้ำเข้าไปใช้อำนาจรัฐได้ เมื่อผู้ใช้อำนาจปกครองรัฐมีพันธะกรณีที่จะต้องควั่นไม่ใช้อำนาจรัฐ จึงเท่ากับประชาชนของรัฐมีสิทธิในการ

² กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ, กรุงเทพมหานคร: การเวก, 2520

จำกัดอำนาจรัฐนั่นเอง และนอกจากจะเป็นการจำกัดอำนาจรัฐไม่ให้ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนแล้ว สิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคล ก็จะต้องไม่ถูกล่วงละเมิดจากการใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วย นั่นก็หมายความว่า การใช้สิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคลจะต้องใช้ภายในปริมณฑลเขตแดนของสิทธิเสรีภาพแห่งตน และต้องไม่ล่วงเข้าไปในปริมณฑลเขตแดนของสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวต่อไป

1.1.2 ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับเรื่องของ “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” จึงจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงความหมายของคำทั้งสองคำนี้ก่อน เนื่องจากคำว่า “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” โดยทั่วไปมักจะใช้รวมๆ ไปด้วยกันว่า “สิทธิและเสรีภาพ” แต่ความจริงแล้วคำสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกันดังนี้ คือ

คำว่า “สิทธิ” (Rights) โดยทั่วไปแล้วหมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของตนหรือบุคคลอื่น³ หรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้⁴ หรือประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ทั้งที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ และที่เป็นนามธรรม ถ้ากฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสูงสุดคือรัฐธรรมนูญคุ้มครองและรับรองสิทธิใด ก็จะก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องเคารพสิทธินั้นๆ รวมถึงก่อให้เกิดหน้าที่แก่ประชาชนที่จะต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกันด้วย⁵

ส่วนคำว่า “เสรีภาพ” (Liberty) นั้น หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น⁶ หรืออำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคล⁷ หรือความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อรัฐธรรมนูญคุ้มครองเสรีภาพใด ก็จะก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐ หน่วยงานของรัฐ ที่จะต้องไม่ละเมิดเสรีภาพนั้น ความมีอิสระที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการนี้เป็นประโยชน์ชนิดหนึ่ง ดังนั้น เสรีภาพจึงเป็นสิทธิประเภทหนึ่งเมื่อกกล่าวถึง

³ วรพจน์ วิศรุดพิชญ์, สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ, กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย, 2538, หน้า 16

⁴ หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523, หน้า 187-188

⁵ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เรื่อง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน, กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำของคุรุสภา, 2543, หน้า 7-8

⁶ วรพจน์ วิศรุดพิชญ์, “อ้างแล้ว, หน้า 17

⁷ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543, หน้า 47

คำว่า “สิทธิ” โดยไม่เจาะจง จึงหมายความรวมถึง “เสรีภาพ” ด้วย⁸ ความแตกต่างระหว่างคำว่า สิทธิและเสรีภาพ จึงอยู่ที่ว่าสิทธิเป็นอำนาจของบุคคลที่มีอยู่เพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นหรือองค์กรของรัฐกระทำการหรือละเว้นการกระทำอันใดอันหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตน หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าสิทธินั้น ก่อให้เกิดหน้าที่แก่องค์กรของรัฐหรือบุคคลอื่นในการที่จะต้องกระทำการ หรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ทรงสิทธิตนเอง แต่เสรีภาพนั้น คือ อำนาจของบุคคลที่มีอยู่เหนือตนในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยอำเภอใจตน ผู้หนึ่งผู้ใดหาอาจเข้ามามีอิทธิพล โน้มน้าวหรือบังคับบัญชาให้บุคคลกระทำการ เยี่ยงนั้นไม่ และแม้ว่าการมีเสรีภาพจะมีผลให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นหรือองค์กรของรัฐก็ตาม แต่ก็เป็นที่ที่จะต้องละเว้นจากการกระทำใดๆ ที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางการใช้เสรีภาพ ของผู้ทรงเสรีภาพเท่านั้น หากได้มีอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นหรือองค์กร ของรัฐกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันมีลักษณะเป็นการส่งเสริมการใช้เสรีภาพของตนหรือเอื้ออำนวย ให้ตนใช้เสรีภาพได้สะดวกขึ้นไม่

1.1.3 สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย อย่างเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำไม่ได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐมีสิทธิและเสรีภาพ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

1) สิทธิของประชาชนบุคคลย่อมมีสิทธิในเรื่องต่อไปนี้

(1) สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

ก. การจับและการคุมขังจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมาย ของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁸ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, “อ้างแล้ว”, หน้า 7-8

ข. การค้นตัวหรือการกระทำการอันเป็นกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

ค. การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำไม่ได้

(2) สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ก. บุคคลจะต้องรับโทษทางอาญาต่อเมื่อกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นบัญญัติว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดไม่ได้

ข. ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้

ค. การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันไม่ให้มีการหลบหนี

ง. ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นพยานต่อตนเองไม่ได้

จ. คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีไม่ได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(3) สิทธิในการไม่ถูกเกณฑ์แรงงาน การเกณฑ์แรงงานจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

(4) สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำการอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิดังกล่าว หรือการรณูดข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(5) สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ก. บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ข. การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควร

แก่เจ้าของ และผู้ทรงสิทธิที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

ค. การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

ง. กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้าไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะไต่คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

จ. ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฉ. การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น ไม่ให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา 26 วรรคสอง (กฎหมายต้องต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

(6) สิทธิของผู้บริโภคในการรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภค

เพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคสิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง บุคคลมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค และองค์กรของผู้บริโภคดังกล่าวมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งอำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

(7) สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขบุคคลมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ มีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

(8) สิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของผู้เป็นมารดา บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้

ก. สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตร
ย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

ข. บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ
และบุคคลผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

2) เสรีภาพของประชาชน

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเรื่องต่อไปนี้

(1) การนับถือศาสนา การปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนา
บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรม
ตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตราย
ต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(2) เหน้อสถาน บุคคลมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถาน
โดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานจะกระทำไม่ได้
เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(3) การแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา
และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น และเสรีภาพในทางวิชาการบุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว
กระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ
เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนเสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง
แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

(4) การติดต่อสื่อสาร บุคคลมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน
ไม่ว่าในทางใดๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำ
ด้วยประการใดๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำไม่ได้เมื่อมีคำสั่ง
หรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(5) การเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ บุคคลมีเสรีภาพในการเดินทาง
และการเลือกถิ่นที่อยู่ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย
ที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง
หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทย

ออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร และการถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำไม่ได้

(6) การประกอบอาชีพ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นการตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพข้างต้น ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

(7) การรวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่นการจำกัดเสรีภาพดังกล่าว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

(8) การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

(9) การจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายดังกล่าวนี้อย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลไม่ให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1.2 สิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบการ

1.2.1 การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

แนวคิดในการให้ความคุ้มครองแก่ลิขสิทธิ์เกิดขึ้นในช่วงก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 15 เมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีการพิมพ์ มีการคิดประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ขึ้นกฎหมายที่อาจถือได้ว่าเป็นกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับแรก คือ “Statue of Anne 1710” ของอังกฤษ ซึ่งกำหนดอายุความคุ้มครองไว้ 14 ปี

นับแต่วันโฆษณา งาน สำหรับงานที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายใช้บังคับ หรือ 21 ปี สำหรับงานที่สร้างสรรค์ หลังจากที่ถูกกฎหมายใช้บังคับแล้ว ลิขสิทธิ์อาจได้มาโดยทางใดทางหนึ่งต่อไปนี้ คือ

1) สร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์ขึ้นเอง

การสร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์นั้นเป็นเหตุให้ได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยอัตโนมัติ ลิขสิทธิ์จะเกิดขึ้นทันทีเมื่อมีการสร้างสรรค์สิ่งใดให้ปรากฏเป็นงานลิขสิทธิ์ตามกฎหมายขึ้นมา โดยไม่ต้องมีขั้นตอนเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐใดๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง จุดนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่มักจะเข้าใจผิดกันโดยไม่ปะปนกับทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่นๆ ที่อาจต้องจดทะเบียน บางครั้ง เราจะได้ยินคนพูดเกี่ยวกับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ ซึ่งต้องเข้าใจว่าถ้าเขาหมายถึงลิขสิทธิ์ที่กำลัง จดกันอยู่นี้ ก็ผิดแน่นอน เพราะลิขสิทธิ์นั้นไม่มีการจดทะเบียนเพื่อการได้มา เว้นเสียแต่บางครั้ง ใช้คำว่าลิขสิทธิ์แต่จริงๆ มุ่งหมายถึงอย่างอื่น เช่น เครื่องหมายการค้าซึ่งก็พบได้บ่อยๆ ดังที่กล่าว ข้างต้นแล้ว การสร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์นั้น นอกจากเป็นเหตุที่ทำให้เกิดลิขสิทธิ์ขึ้นแล้วยังสามารถ บ่งบอกต่อไปได้ด้วยว่า ใครจะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่สร้างสรรค์ขึ้นนั้น ทั้งนี้โดยต้องพิจารณา ว่าผู้สร้างสรรค์ได้ทำงานนั้นขึ้นในสถานภาพใดอันจะทำให้มีผลต่างกันเรื่องการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ ในงานนั้น เพื่อความสะดวกแก่การทำความเข้าใจ จะแยกออกเป็นกรณีดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้สร้างสรรค์อิสระ

กรณีนี้หมายความว่าผู้สร้างสรรค์งาน งานลิขสิทธิ์ขึ้น โดยไม่ได้ อยู่ภายใต้การจ้างหรือการกำกับควบคุมจากผู้ใดเลย อย่างนี้ ผู้สร้างสรรค์ก็เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วย ฐานะหนึ่ง พวกนี้บางทีเรียกว่าพวก Freelancer หรือพวกทำงาน Freelance ทำขึ้นมาแล้ว ถ้าไม่ไป หาผลประโยชน์เองก็อาจจะให้สิทธิคนอื่นไปแล้วรับค่าตอบแทนมา

กรณีที่ 2 ลูกจ้างสร้างสรรค์งานลิขสิทธิ์

กรณีหมายถึงผู้ที่ทำงานนั้นมีสถานะเป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน โดยปกติก็คือการจ้างเป็นพนักงาน ซึ่งอาจจะเป็นรายวัน รายเดือน รายปี หรือไม่มีกำหนดเวลา ไม่ใช่เป็นการจ้างให้ทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงจนเสร็จเท่านั้น กรณีที่ 2 นี้ นายจ้าง ต้องให้ความสนใจ เพราะกฎหมายบัญญัติถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไว้ไม่ตรงกับความเข้าใจ โดยทั่วไปของนายจ้าง กล่าวคือ กฎหมายบอกว่าลูกจ้างที่สร้างสรรค์งาน

2) หลักว่าด้วยความยุติธรรมทางธรรมชาติ

โดยผู้สร้างสรรค์เป็นผู้ทุ่มเทสติปัญญาความชำนาญ กำลังกาย ก่อให้เกิด งานชิ้นใดชิ้นหนึ่งขึ้นมา ย่อมเป็นเจ้าของงานนั้น และควรเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกำหนดเวลา รูปแบบและสภาพการใช้งานนั้น โดยสามารถป้องกันมิให้ผู้อื่นมาใช้ประโยชน์จากงานของเขาได้

โดยมิได้รับอนุญาต นอกจากนั้นหากการใช้งานนั้นสามารถสร้างมูลค่าเป็นทรัพย์สินขึ้นมา ก็ควรได้รับประโยชน์จากการนั้นด้วย เช่น ในรูปค่าตอบแทนการใช้สิทธิ (royalties) เป็นต้น

หลักทางด้านเศรษฐกิจ การสร้างสรรค์งานบางอย่างนั้นจำเป็นต้องใช้การลงทุนค่อนข้างสูง เช่น สถาปัตยกรรม ภาพยนตร์ เป็นต้น และการที่จะให้งานนั้นสามารถแพร่หลายไปสู่สาธารณชนได้ก็ต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูงเช่นเดียวกัน คงจะไม่มีใครลงทุนสร้างสรรค์งานขึ้นถ้าหากคาดหวังไม่ได้เลยว่าจะได้คืนทุนและได้กำไรบ้างตามสมควร

หลักทางด้านวัฒนธรรม งานที่สร้างสรรค์ขึ้นมานี้อาจมองได้ว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในแง่ที่จะอบรมหรือสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ และทั้งในแง่เปลี่ยนแปลงสังคม ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรมยิ่งขึ้น

หลักทางด้านสังคมการเผยแพร่ของงาน ไปสู่คนจำนวนมากจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันได้ระหว่างชนชั้น ชนชาติ และกลุ่มผู้มีวัยต่างกัน และทำให้สังคมมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ผู้สร้างสรรค์งานจึงถือได้ว่าเป็นผู้ให้บริการแก่สังคม หากว่างานของเขานั้นได้เข้าถึงประชาชนทั่วไป และสร้างความก้าวหน้าให้กับสังคมได้

3) ประเภทของงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย

ประเภทของงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ตามที่กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยได้กำหนดให้ความคุ้มครองไว้มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) งานวรรณกรรม (Literary Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ได้ให้นิยามของ“วรรณกรรม” ไว้โดยหมายความว่า “งานนิพนธ์ทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย” จากคำจำกัดความของ “วรรณกรรม” ที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 จึงกล่าวได้ว่า งานวรรณกรรมได้แก่งานอันเกี่ยวกับการประพันธ์ทางลายลักษณ์อักษรทุกอย่าง ไม่ว่าจะด้วยภาษาใดๆ และงานนิพนธ์ที่กำหนดไว้ในบทนิยามตามมาตรา 4 นี้เป็นเพียงตัวอย่างซึ่งกฎหมายได้ยกมาแสดงแต่สิ่งที่ปรากฏแพร่หลายเท่านั้น เพราะกฎหมายใช้คำว่า “เช่น” ไว้ ด้วยเหตุนี้ รหัสต่างๆ ที่สามารถสื่อความหมายได้ควรที่จะถือว่าเป็นงานนิพนธ์ชนิดหนึ่งซึ่งได้แสดงออกมาให้ปรากฏ เช่น รหัสมอส (Morse Code) เป็นต้น นอกจากนี้ จะต้องพิจารณาประกอบไปกับบทบัญญัติมาตรา 6 วรรคแรก ตอนที่ 1 ที่ว่า “...ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร” ดังนั้น งานนิพนธ์ต่างๆ ที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วสามารถเป็นงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ได้ไม่ว่าจะทำให้ปรากฏโดยการแสดงออกมาด้วยวิธีหรือลักษณะใด เช่น การแสดงธรรมเทศนาของพระภิกษุแก่ประชาชน การใช้สีฟันบนพวงเป็นบทกลอน และการพิมพ์ข้อความอันเกี่ยวกับงานประพันธ์ใดๆ โดยการใส่โปรแกรม

การพิมพ์ของคอมพิวเตอร์ให้ปรากฏบนจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เช่นนี้ถือว่าเป็นงานนิพนธ์อันได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประเภทงานวรรณกรรมแล้ว มิติใหม่ประการหนึ่งของกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับปัจจุบันของไทย ได้แก่ การกำหนดให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถมีลิขสิทธิ์ได้ โดยให้ถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของงานวรรณกรรมอันเป็นการจัดปัญหาที่เคยมีการโต้แย้งกันในขณะที่ยังมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2521 ว่าควรให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์แก่งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือไม่ และหากให้ความคุ้มครองแล้ว สมควรจะจัดอยู่ภายใต้ความหมายของงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทใด การที่กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยได้กำหนดให้ความคุ้มครองแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยการให้ถือว่าเป็นงานวรรณกรรมอย่างหนึ่งเช่นนี้ เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น แก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์นี้ ดูจะเป็นการไม่เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของงานประเภทนี้ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต เพราะสามารถทำให้มีการตีความได้อย่างยืดหยุ่นแก่การสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่ๆ อันเกี่ยวกับวงการโปรแกรมคอมพิวเตอร์

(2) งานนาฏกรรม (Dramatic Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามของ “นาฏกรรม” ไว้โดยหมายความว่า “งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราวและให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีไปด้วย” กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่นี้จึงกำหนดความหมายของงานนาฏกรรมไว้ไม่แตกต่างไปจากที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2521 โดยจำแนกงานประเภทนี้ให้เกี่ยวกับลักษณะของการสร้างสรรค์ในรูปแบบการเต้น การรำและการทำท่าต่างๆ ดังเช่นการคิดท่าเต้นมูวอร์คเกอร์ของไมเคิล แจ็คสัน การคิดท่ารำไทยผสมกับบัลเลต์ในแบบประยุกต์ ตลอดจนการแสดงต่างๆ ที่เป็นเรื่องราวอันได้แก่ละครเวทีที่ได้มีการกำหนดให้แสดงตามบทละครซึ่งได้มีการเขียนขึ้นเตรียมไว้ก่อน นอกจากนี้กฎหมายลิขสิทธิ์ยังได้กำหนดให้รวมการคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบการแสดงใบ้ในความหมายของงานนาฏกรรมด้วย ซึ่งการแสดงในลักษณะเช่นนี้มักเรียกกันว่า “การแสดงละครใบ้” อันเป็นการแสดงเรื่องราวเช่นละครแต่ผู้แสดงใช้ท่าทางแสดงความหมายแทนการกล่าวเป็นคำพูดออกมา โดยเป็นการแสดงซึ่งมีที่มาจากประเทศในแถบทวีปยุโรป ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า งานนาฏกรรมได้แก่การสร้างสรรค์ในลักษณะของการแสดงออกมาโดยทางท่าทางหรือการเต้น ในขณะที่งานวรรณกรรมเป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งที่เป็นภาษาอันสามารถอ่านหรือกล่าวออกมาโดยปากเปล่าเท่านั้นเนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทยมิได้มีการกำหนดให้งานประเภทใดจะมีลิขสิทธิ์ได้ต่อเมื่องานนั้นได้มีการบันทึก (Fixation) ไว้ เพียงแต่ในมาตรา 6 วรรคแรกตอนท้ายได้กำหนดให้งานสร้างสรรค์เหล่านั้นได้มีการแสดงออกมาไม่ว่าโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไรย่อมสามารถได้รับ

ความคุ้มครองลิขสิทธิ์แล้ว ดังนั้นการรำการเต้น หรือการแสดงต่างๆ แม้จะมีได้มีการบันทึกไว้ หากมีการแสดงออกมาให้ปรากฏซึ่งความคิดสร้างสรรค์จากสมองของบุคคลใดก็ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์แล้ว อย่างไรก็ตาม การกำหนดในบทละครให้บุคลิกของผู้แสดงแต่ละคน ต้องแสดงออกมาเช่นใดซึ่งเป็นจุดสำคัญของเรื่องย่อมถือว่าเป็นงานนาฏกรรม แต่ถ้าหากเป็นกรณี ที่งานอันกำหนดไว้นั้นได้มีการแสดงออกในลักษณะขึ้นอยู่กับการตีบทและความสามารถ ของผู้แสดงด้วยตนเองมากกว่านี้ ถือว่ามีใช่เป็นงานนาฏกรรม เนื่องจากบุคลิก ท่าทาง ความงดงาม ในการแสดงออกของผู้แสดงไม่อาจที่จะกำหนดแน่นอนโดยการเขียนไว้ในบทละคร จึงไม่สามารถ ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานประเภทนาฏกรรม แต่ว่าการแสดงของนักแสดงเหล่านั้นสามารถ ที่จะได้รับความคุ้มครองในส่วนของบริษัทผู้จัดอันว่าด้วยสิทธิของนักแสดง ซึ่งเป็นสิทธิประเภท ใหม่ที่ได้รับรองไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่นี้ อันจะได้อีกต่อไป

(3) งานศิลปกรรม (Artistic works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ได้ให้นิยาม ของ “ศิลปกรรม” ไว้อย่างชัดเจนไม่แตกต่างไปจากที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2521 โดยกำหนดให้งานศิลปกรรม หมายความว่า งานอันมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

ก. งานจิตรกรรม (Work of painting and drawing) ได้แก่ งานสร้างสรรค์ รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ลงบนวัสดุ อย่างเดียวหรือหลายอย่าง” เช่น งานวาดเขียน (Drawings) หรืออาจจะระบายหรือวาดภาพด้วยสิ่งอื่นๆ นอกจากสี ตามที่กฎหมายให้ตัวอย่างไว้ เช่น การใช้แสงเป็นต้น

ข. งานประติมากรรม (Work of sculpture) ได้แก่ “งานสร้างสรรค์ รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่สัมผัสและจับต้องได้” ดังนั้น งานในลักษณะนี้ก็คือ งานศิลปกรรม ในรูปแบบสามมิติ เช่นงานแกะสลัก งานปั้น งานหล่อรูปเหมือน เป็นต้น

ค. งานภาพพิมพ์ (Work of lithography) ได้แก่ “งานสร้างสรรค์ภาพ ด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์ และหมายความรวมถึงแม่พิมพ์หรือแบบพิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ด้วย” งานภาพพิมพ์นี้เป็นงานในลักษณะสองมิติเช่นเดียวกับจิตรกรรม แต่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ เพื่อใช้ในการพิมพ์และงานสร้างสรรค์ภาพด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์นี้ ควรเป็นการวาดหรือเขียน ลงบนวัสดุจากการพิมพ์ด้วยหมึก

ง. งานสถาปัตยกรรม (Work of architecture) ได้แก่ “งานออกแบบ อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างงานออกแบบตกแต่งภายในหรือภายนอก ตลอดจนบริเวณของอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างหรือการสร้างสรรค์หุ่นจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง” ไว้ก็ตาม แต่ควรตีความ

อย่างกว้างให้รวมถึงส่วนต่างๆ ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างด้วย ดังนั้น งานออกแบบเฉพาะบางส่วน ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างจึงน่าที่จะอยู่ในความหมายของงานสถาปัตยกรรมนี้ด้วยเช่นกัน เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การบังคับใช้กฎหมายตามเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ แก่งานประเภทนี้

จ. งานภาพถ่าย (*Photographic Work*) ได้แก่ “งานสร้างสรรค์ภาพ ที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพโดยให้แสงผ่านเลนส์ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วยน้ำยา ซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใดๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้นหรือการบันทึกภาพโดยเครื่องมือ หรือวิธีการอย่างอื่น” งานภาพถ่ายนี้ไม่คำนึงถึงสิ่งที่ถูกถ่ายภาพไว้จะเป็นสิ่งใดไม่ว่ารูปคน ภูมิประเทศ เหตุการณ์ใดๆ ที่เกิดขึ้นหรือวัตถุประสงค์ในการถ่ายภาพนั้น นอกจากนี้ กฎหมายก็ยังได้กำหนดให้ รวมถึงวิธีการแบบใหม่ๆ ไว้ด้วย เช่น การถ่ายภาพโดยใช้กล้องโพลาลอยด์ซึ่งมีกระดาษอัดรูปในตัว และไม่ต้องผ่านวิธีในการล้างภาพตามขั้นตอนทั่วไป เป็นต้น โดยถือว่าเป็นการบันทึกภาพด้วย เครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น

ฉ. งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์ รูปทรงสามมิติ อันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์ กฎหมายลิขสิทธิ์มิได้กล่าวถึง ลักษณะของงานแต่ละอย่างไว้ แต่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่างานเหล่านี้ได้แก่การสร้างสรรค์ ในลักษณะต่างๆ คือ งานภาพประกอบ เช่น การวาดภาพประกอบอธิบายในหนังสือนิทานเรื่องต่างๆ เป็นต้น งานแผนที่ เช่น แผนที่โลก ทวีป หรือประเทศ เป็นต้น งานโครงสร้าง เช่น ภาพ โครงสร้าง ของรถยนต์ เครื่องบิน กระจกอากาศยาน เป็นต้น งานภาพร่าง เช่น ภาพลายเส้นหรือภาพร่างอย่างหยาบๆ เพียงคร่าวๆ เป็นต้น ส่วนงานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ เช่น แผนที่รูปนูนแสดงที่ตั้งของภูเขา แม่น้ำหรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เช่น การออกแบบลักษณะของสื่อตัวนำไฟฟ้าขนาดเล็ก หรือที่เรียกว่าเซมิคอนดักเตอร์ ซึ่งมีแนว ความเห็นกันว่าสามารถตีความให้งานการออกแบบดังกล่าวอยู่ภายใต้ความหมายของงานลักษณะนี้

ช. งานศิลปะประยุกต์ (*Work of applied arts*) ได้แก่ “งานที่นำเอางาน ตาม 3.1 ถึง 3.6 อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจาก การชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าวนั้น เช่น นำไปใช้สอยนำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็น เครื่องใช้หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า” งานดังกล่าวนี้เป็นการนำงานศิลปะมาจัดทำเพื่อ การใช้สอย ไม่ใช่เพื่อการชื่นชมคุณค่าในตัวงานนั้น และหากว่าการจัดทำเช่นนี้ก็เพื่อประโยชน์ ทางการค้าแล้ว ก็เรียกกันโดยทั่วไปว่า “พาณิชย์ศิลป์” อันแตกต่างจาก “วิจิตรศิลป์” ส่วนการจัดทำ อันถือว่าเป็นศิลปะประยุกต์อาจเป็นการน ำงานศิลปะในลักษณะต่างๆ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง มารวมกันก็ได้ เช่น การนำงานประติมากรรมมาตกแต่งบ้านหรือสวน การนำรูปภาพทะเลหรือป่าไม้

มาทำเป็นภาพของกระดาษปิดผนังภายในอาคาร หรือการออกแบบย่อขนาดเล็กของสะพาน แห่งลอนดอนติดกับพวกกุญแจ เป็นต้น นอกจากนี้ ในวรรคท้ายของนิยามคำว่า “ศิลปกรรม” ตามมาตรา 4 ได้บัญญัติว่า “ทั้งนี้ ไม่ว่างานตาม ข้อ ก. ถึง ข. จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่ และให้ หมายความว่ารวมถึงการถ่ายภาพ และแผนผังของงานดังกล่าวด้วย” ซึ่งเป็นเน้นให้เห็นถึงการ ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ได้ให้ความคุ้มครองงานศิลปะทุกลักษณะ หากว่าเป็นงานสร้างสรรค์ตามหลักเกณฑ์ ของงานลักษณะต่างๆ ดังกล่าวที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่ว่าจะสาธารณชนแต่ละบุคคลจะมีความรู้สึก อย่างไรเมื่อได้เห็นงานเหล่านั้น เนื่องจากคุณค่าทางศิลปะนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมซึ่งยาก ที่จะตัดสินโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนในกรณีภาพถ่ายและแผนผังของงานศิลปะทุกลักษณะที่ได้ กล่าวมานั้น กฎหมายได้กำหนดให้คุ้มครองลิขสิทธิ์โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงานศิลปกรรม ด้วยเช่นเดียวกัน

(4) งานดนตรีกรรม (Musical Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 คำว่า ดนตรีกรรม หมายความว่า “งาน” เกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้อง ไม่ว่าจะมิตำนองและคำร้อง หรือมิตำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียง เสียงประสานแล้ว” กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ได้กำหนดไว้โดยชัดเจนว่า งานดนตรีกรรม หมายถึง งานเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้อง ไม่ว่าจะมิตำนองและคำร้องหรือมีแต่เพียงทำนอง อย่างเดียว นอกจากนี้ ยังให้รวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงซึ่งมีลักษณะของการแสดงรูปแบบ ของดนตรีที่สามารถนำมาเล่นได้โดยนักดนตรี ดังนั้น งานดนตรีกรรมจึงเป็นงานสร้างสรรค์ ที่ใช้เล่น โดยเครื่องดนตรีประเภทต่างๆ หรือใช้ขับร้องซึ่งแตกต่างจากงานวรรณกรรมอันเป็นการ สร้างสรรค์งานเพื่อใช้อ่านหรือกล่าวออกมาโดยการท่องจำแต่งานดนตรีกรรมนี้ไม่รวมถึงหนังสือเพลง เพราะหนังสือเพลงเป็นการรวบรวมเนื้อเพลงของบทเพลงต่างๆ ไว้เท่านั้นซึ่งควรจัดอยู่ในงาน ประเภท วรรณกรรม อย่างไรก็ตาม งานดนตรีกรรมเป็นงานอันเกี่ยวกับการแต่งเพลงเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการ จัดการบันทึกเสียงดนตรี ซึ่งเป็นงานสิ่งบันทึกเสียงอันเป็นการสร้างสรรค์อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลิขสิทธิ์ได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นกัน

(5) งานโสตทัศนวัสดุ (Audio-Visual Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ให้นิยาม ของ “โสตทัศนวัสดุ หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของภาพโดยบันทึกลงในวัสดุ ไม่ว่าจะมิตักษณะอย่างไร อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้ วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบนั้นด้วย ถ้ามี” กฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับนี้ได้แยกงาน สิ่งบันทึกเสียงออกจากความหมายของงานโสตทัศนวัสดุซึ่งเคยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พุทธศักราช 2521 โดยในปัจจุบัน กฎหมายกำหนดให้งานโสตทัศนวัสดุหมายถึงเฉพาะแต่งงานอันเกิดจากการบันทึกภาพ และหมายความรวมถึงเสียงประกอบลำดับของภาพนั้นด้วย ดังนั้นงานโสตทัศนวัสดุจึงเป็นงานสร้างสรรค์ที่ปรากฏขึ้นด้วยการเห็นหรือทั้งเห็นและได้ยินด้วยลำดับของภาพหรือทั้งภาพและเสียงซึ่งบันทึกไว้ในสิ่งที่สามารถนำออกเล่นซ้ำได้โดยเครื่องกลหรือเครื่องมืออำนวยความสะดวกใดๆ เช่น เทปวิดีโอ แผ่นเลเซอร์ดิสก์ เป็นต้น

(6) งานภาพยนตร์ (Cinematographic Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ได้กำหนดนิยามของ “ภาพยนตร์ หมายความว่า โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่อง ได้อย่างภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออกฉายต่อเนื่อง ได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย ถ้ามี” ภาพยนตร์นั้นเป็นโสตทัศนวัสดุประเภทหนึ่ง และกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับปัจจุบันได้เพิ่มเติมข้อความให้นิยามของภาพยนตร์มีความชัดเจนขึ้น โดยการกำหนดให้ลำดับของภาพนั้นสามารถนำออกฉายต่อเนื่อง ได้อย่างภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่นใดเพื่อนำออกฉายต่อเนื่อง ได้อย่างภาพยนตร์ หรือด้วยเหตุนี้ภาพนิ่งจากลำดับภาพใดภาพหนึ่ง อันเป็นส่วนหนึ่งของภาพยนตร์นำมาผ่านกรรมวิธีเป็นภาพในลักษณะภาพถ่าย ย่อมไม่ถือว่าเป็นภาพยนตร์ เนื่องจากภาพกรอบใดกรอบหนึ่งไม่มีลักษณะประกอบด้วยลำดับภาพซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่อง ได้อย่างภาพยนตร์ และควรได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประเภทงานศิลปกรรมเกี่ยวกับงานภาพถ่าย นอกจากนี้ ในกรณีที่ภาพยนตร์นั้นเป็นภาพยนตร์ที่มีเสียงประกอบหรือที่เรียกกันว่าภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม กฎหมายลิขสิทธิ์ยังกำหนดให้งานภาพยนตร์มีความหมายรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วยเช่นเดียวกับงานโสตทัศนวัสดุดังที่กล่าวมาแล้ว

(7) งานสิ่งบันทึกเสียง (Sound Recording Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ได้กำหนดนิยามสิ่งบันทึกเสียงแยกออกจากงานประเภทโสตทัศนวัสดุ โดยมาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า สิ่งบันทึกเสียง หมายความว่า “งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใดๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น” สิ่งบันทึกเสียงจึงเป็นงานซึ่งเกิดจากการบันทึกเสียงต่างๆ อันได้แก่เสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นๆ เช่น เสียงสัตว์ร้อง เสียงฟ้าร้อง เสียงพายุ เป็นต้น โดยบันทึกเสียงเหล่านั้นลงในวัสดุใดๆ ก็ตามอันสามารถนำมาเล่นซ้ำได้โดยเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น เช่น เทปคาสเซ็ท แผ่นคอมแพคดิสก์ งานเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ เสียงประกอบภาพยนตร์ หรือเสียงประกอบ

โสตทัศนวัสดุย่อมไม่อยู่ในความหมายของสิ่งบันทึกเสียง เนื่องจากได้กำหนดให้อยู่ภายใต้นิยามของงานสร้างสรรค์ประเภทนั้นๆ ไว้แล้ว

(8) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ (Sound and Video Broadcasting Works)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 4 ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า “งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หมายความว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียงการแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์หรือโดยวิธีอื่นอันคล้ายคลึงกัน” งานแพร่เสียงแพร่ภาพเป็นการนำเอางานสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ อันได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 6 พระราชบัญญัติฉบับนี้ออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นการแพร่เสียงทางวิทยุ หรือการแพร่เสียงและภาพหรือเฉพาะแต่เพียงภาพทางโทรทัศน์หรือโดยวิธีการอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน เช่น โดยทางเคเบิลทีวี หรือโดยทางส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม เป็นต้น นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2537 มาตรา 7 ได้กำหนดให้บางสิ่งไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้ อันได้แก่

ก. ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์หรือแผนกศิลปะ

ข. รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

ค. ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น

ง. คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ

จ. คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่างๆ ตาม ก. - ง. ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 7 ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า ไม่มีบทบัญญัติยกเว้นงานสร้างสรรค์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้เป็นสิ่งที่ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับนี้แต่อย่างใด อันต่างจากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พุทธศักราช 2521 มาตรา 9 (5) และมาตรา 58 (1) ซึ่งกำหนดไม่ให้ความคุ้มครองการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ขัดต่อมาตรา 8 (10) ซึ่งห้ามมิให้รับจดทะเบียนเครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐศาสนโยบาย แต่ศาลได้วางหลักเกณฑ์ไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3705/2530 ว่าวิธีโอเทปที่มีการแสดงบางตอนอันเป็นภาพลามก ซึ่งผู้ใดทำหรือมิไว้หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในทางการค้า เป็นความผิดต่อประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 งานดังกล่าวนี้มีชิ้นงานสร้างสรรค์ตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พุทธศักราช 2521 และลิขสิทธิ์ที่บุคคลสามารถเป็นเจ้าของได้ จะต้องเป็นลิขสิทธิ์ในงานที่สร้างสรรค์โดยชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น ในคดีดังกล่าว ศาลฎีกาจึงได้ขยายหลักเกณฑ์ของงานอันได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยให้ถือว่างานสร้างสรรค์อันไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นงานที่ไม่อาจมีลิขสิทธิ์ได้

1.2.2 การกำกับดูแลและการส่งเสริม

1) การถือกำเนิดภาพยนตร์ในประเทศไทย

ในปีพุทธศักราช 2439 ครั้งพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จฯ ประพาสสิงคโปร์ และชาว พระองค์ได้ทอดพระเนตรภาพยนตร์ แบบคิเนโตสโคป (Kinetoscope) ของเอ็ดิสัน ซึ่งมีผู้นำมาเล่นถวาย ณ ตำหนักที่ประทับในสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม ปีนั้น พระองค์ทรงเป็นคนไทยพระองค์แรกที่ได้ชมภาพยนตร์แบบคิเนโตสโคปของเอ็ดิสัน ต่อมาปี 2440 นาย เอส.จี. มาร์คอฟสกี (S.G.Mar-chovsky) กับคณะได้นำภาพยนตร์ฉายขึ้นจอ ซีเนมาโตกราฟ (Cinematograph) ของลูมิแอร์ เข้ามาจัดฉายเก็บค่าดูจากสาธารณชนเป็นครั้งแรกในสยามเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน โดยจัดฉายที่โรงละคร หม่อมเจ้าอลังการ ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนเจริญกรุงใกล้ประตูสามยอด ในระหว่างที่พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จฯ ประพาสประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป เมื่อปี 2440 ซึ่งนับว่าเป็นประวัติดการณ์ที่สำคัญ เพราะทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินจากทวีปเอเชียพระองค์แรกที่เสด็จ เยือนแผ่นดินทวีปยุโรป ช่างถ่ายภาพยนตร์รุ่นแรกของโลก ได้ถ่ายภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนั้น ไว้สองสามรายการ เช่น ในวันที่ 25 พฤษภาคม เมื่อพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จฯ ถึงกรุงเบิร์น นครหลวงของสวิสเซอร์แลนด์ ช่างถ่ายภาพยนตร์คนหนึ่งของบริษัทลูมิแอร์ฝรั่งเศสได้บันทึกภาพยนตร์การเสด็จ ถึงกรุงเบิร์นของพระเจ้ากรุงสยาม เอาไว้ 1 ม้วน ซึ่งเวลานั้นภาพยนตร์ 1 ม้วน จะกินเวลาฉายเพียงประมาณ 1 นาทีนับได้ว่าเป็นการถ่ายภาพยนตร์ม้วนแรกในโลกที่เกี่ยวกับชนชาติไทย อีกราวเดือนเศษต่อมาคือในวันที่ 13 กรกฎาคม ปีนั้นเมื่อพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จฯ ถึงกรุงสตอกโฮล์มได้ถ่ายภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์พิธีรับเสด็จ ที่ท่าเรือหน้าพระราชวังหลวงกลางกรุงสตอกโฮล์มเอาไว้ 2 ม้วน⁹

2) การถือกำเนิดโรงภาพยนตร์

นับจากปีพุทธศักราช 2440 เป็นต้นมาได้มีคณะฉายภาพยนตร์จากต่างประเทศ เดินทางเข้ามาจัดฉายภาพยนตร์เก็บค่าดูจากสาธารณชนในสยามที่ละรายสองรายเรื่อยมา โดยจัดฉายตามโรงละครบ้าง ตามโรงแรมบ้าง จนกระทั่งปี 2447 มีคณะฉายภาพยนตร์เร่จากญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาจัดฉายภาพยนตร์ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวกับเหตุการณ์สู้รบระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซีย ซึ่งกำลังกระทำต่อกันอยู่ขณะนั้น โดยกางกระโจมผ้าใบเป็นโรงฉายชั่วคราว ในบริเวณลานว่างหรือเวียงของวัดชัยชนะสงคราม (วัดตึก) กรุงเทพฯ การแข่งขันระหว่างโรงภาพยนตร์ต่างๆ ในกรุงเทพฯ ได้เข้มข้น

⁹ รักษ์แห่งสยาม 17 เมษายน 2553 ภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ที่หาดูได้ยาก การเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2440 (เสด็จสวีเดน) สืบค้นจาก<http://www.oknation.net/blog/panuwat838084/2010/04/17/entry-1>

มากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะระหว่างสองบริษัทใหญ่คือ บริษัท ทรูสปาร์คกรุงเทพ และบริษัทพยนตร์พัฒนาการ ซึ่งนับจากปี 2456 ในสมัยรัชการที่ 6 ต่างก็แย่งกันสร้าง โรงภาพยนตร์ในเครือของตนขึ้นตามตำบลสำคัญๆ ทั่วกรุงเทพฯ โรงภาพยนตร์ของบริษัททรูสปาร์คกรุงเทพ ได้แก่ โรงปีนัง โรงสิงคโปร์ โรงชะวา โรงสาทร ส่วนโรงภาพยนตร์ของบริษัทพยนตร์พัฒนาการ ได้แก่ โรงพัฒนากร โรงพัฒนาลัย โรงพัฒนารมย์ โรงบางรัก โรงบางลำพู โรงนาเล็ง แต่มาถึงในปี 2462 ทั้งสองบริษัทตกลงรวมตัวกันเป็นบริษัทเดียวกันคือสยามภาพยนตร์บริษัท กลายเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่เกือบจะผูกขาดกิจการค้า ภาพยนตร์และกิจการ โรงภาพยนตร์ ซึ่งบริษัทใหม่นี้ได้ขยายขยายกิจการ โรงภาพยนตร์ออกไป จัดตั้งขึ้นตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ เมื่อกิจการ โรงภาพยนตร์แพร่หลายอย่างกว้างขวางและมีบทบาท เป็นสื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลสูง เพราะสามารถเข้าถึงผู้ชมทุกชั้นชน ทุกเพศทุกวัย แม้แต่ผู้ที่ไม่รู้หนังสือ จึงเกิดความจำเป็นที่ทางราชการจะต้องป้องกันมิให้ภาพยนตร์ที่อาจมีพิษภัยต่อสังคม และบ้านเมืองถูกนำออกฉาย ดังนั้นในปี 2473 รัฐบาลสยามในรัชกาลที่ 7 จึงออกกฎหมายให้อำนาจ เจ้าหน้าที่ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทุกเรื่อง ก่อนที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้นำออกฉาย เผยแพร่สู่สาธารณชน เรียกว่า พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473

3) การสร้างภาพยนตร์ในสยาม

การถ่ายทำภาพยนตร์ในสยามเริ่มขึ้น โดย พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทองแถมถวัลยวงศ์ กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ พระเจ้าน้องยาเธอในรัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงสั่งซื้อ กล้องถ่ายภาพยนตร์และอุปกรณ์เข้ามาสยาม เมื่อครั้งที่พระองค์ทรงตามเสด็จฯ พระพุทธเจ้าหลวง ประพาสยุโรปครั้งแรกเมื่อปี 2440 โดยทรงเริ่มถ่ายทำภาพยนตร์ด้วยฝีมือพระหัตถ์ของพระองค์เอง เป็นการส่วนพระองค์ ตั้งแต่เมื่อปี 2443 เป็นต้นมาจนถึงแผ่นดินรัชกาลที่ 5 ภาพยนตร์ส่วนใหญ่ ที่ทรงถ่ายคือการบันทึกพระราชกรณียกิจในพระราชพิธีสำคัญๆ ของพระพุทธเจ้าหลวง นอกจากนี้ ทรงถ่ายภาพยนตร์แล้วยังทรงเป็นผู้จัดฉายภาพยนตร์เก็บค่าดูจากสาธารณชน โดยเฉพาะในงาน ออกกร้านขายของประจำปีของวัดเบญจมบพิตรฯ นอกจากนี้พระองค์เจ้าทองแถมถวัลยวงศ์แล้ว ผู้ถ่ายภาพยนตร์ในสยามอีกรายหนึ่งคือพระศรีทราพงศ์ (ต่วย) เจ้าของโรงหนังรัตนปีระกา โรงหนัง ฉู่ปุ่น ซึ่งในปี 2453 ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระพุทธเจ้าหลวงให้ประดับตรา แผ่นดินได้ ชาวสยามจึงเรียกว่าโรงหนังฉู่ปุ่นหลวง ก็มีช่างถ่ายภาพยนตร์ของตนเอง ชื่อนายอิ ทำหน้าที่ ถ่ายภาพยนตร์บันทึกเหตุการณ์สำคัญๆ ในสยามสำหรับฉายที่โรงหนังฉู่ปุ่น ปี 2453 คณะนักถ่าย ภาพยนตร์จากบริษัท เบอร์ดัน โฮล์ม แห่งสหรัฐอเมริกา เดินทางเข้ามาถ่ายภาพยนตร์แสดงชีวิต ความเป็นอยู่และขนบธรรมเนียมของชาวสยาม ปี 2465 ในแผ่นดินรัชกาลที่ 6 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน พระเจ้าน้องยาเธอในรัชกาลนั้น ซึ่งขณะนั้นทรงเป็นผู้บังคับบัญชาการกรมรถไฟหลวง ได้ทรงจัดตั้งกองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าวขึ้น

ในกรรมรถไฟหลวง เพื่อทำหน้าที่ผลิตภาพยนตร์ข่าวสารและสารคดีเผยแพร่กิจการของกรรมรถไฟตลอดจนกิจการของกระทรวง ทบวงกรมอื่นๆ ทั้งมวล รวมไปถึงบริการรับจ้างผลิตภาพยนตร์ให้แก่เอกชนทั่วไปด้วย นับได้ว่าเป็นการจัดตั้งหน่วยงานผลิตภาพยนตร์อย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะและใหญ่โตระดับชาติในแผ่นดินรัชกาลที่ 7 เป็นยุคที่การถ่ายทำภาพยนตร์สมัครเล่นกลายเป็นงานอดิเรกที่นิยมกันขึ้นในหมู่เจ้านาย ขุนนางและพ่อค้าคหบดีในสยาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ โปรดภาพยนตร์อย่างยิ่ง และทรงเป็นนักถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่นที่สำคัญของสยามและของโลก ทรงเป็นสมาชิกสันนิบาตภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งโลก และโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสมาคมภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขึ้นในปี 2473 เพื่อเป็นศูนย์กลางชุมนุมพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และผลงานระหว่างนักถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่น ทำให้วงการถ่ายภาพยนตร์สมัครเล่นของสยามคึกคักเข้มแข็งอย่างยิ่งแต่หลังจากเกิดเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแล้วสมาคมนี้ก็ยุติไปโดยปริยาย

4) การถือกำเนิดภาพยนตร์ไทย

“นางสาวสุวรรณ” : ภาพยนตร์ไทยเรื่องแรก ในปี 2466 ครั้งรัชกาลที่ 6 ชาวสยามพากันตื่นตื่นและยินดี เมื่อมีคณะฝรั่งนักสร้างภาพยนตร์มีอาชีพจากฮอลลีวูด สหรัฐอเมริกา เดินทางเข้ามาสยามเพื่อจัดสร้างภาพยนตร์ชนิดเรื่องบันเทิง โดยใช้เรื่องราวของชาวสยามและใช้คนไทยเป็นตัวแสดง นายแมคเร ได้แต่งเรื่องสำหรับทำภาพยนตร์ขึ้นให้ชื่อว่า “นางสาวสุวรรณ” เป็นเรื่องอย่างนิยายความรักของหนุ่มสาวชาวสยามในสมัยนั้น ผู้แสดงสำคัญในภาพยนตร์ซึ่งนายแมคเรคัดเลือกได้จากข้าราชการในกรมมหรสพหลวง ได้แก่ นางสาวเสงี่ยม นาวิเสถียร นางรำ แสดงเป็นนางสาวสุวรรณ นางเอก ขุนรามภรดศาสตร์ (ยม มงคลนนท์) ตัวโขนพระราม แสดงเป็น นายกล้าหาญ พระเอก และหลวงภทรกรรมโกศล (มงคล สุขมนนนท์) แสดงเป็นนายกองแก้ว ตัวโคง จุฑประสงค์ ของนายแมคเร นอกจากแสดงเรื่องราวความรักอย่างนิยายของหนุ่มสาวชาวสยามแล้ว เขายังต้องการแสดงให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสยาม ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพบ้านเมือง ความงดงามของพระราชวังและวัดความเจริญแบบสมัยใหม่ในกรุงเทพฯ สถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลหัวเมือง และทรัพยากรป่าไม้ในภาคเหนือ สถานที่ถ่ายทำนอกจากในกรุงเทพฯ แล้ว ยังได้ยกคณะไปถ่ายทำที่หัวหิน เพื่ออวดสถานที่ตากอากาศทะเลลือชื่อของสยาม และเดินทางขึ้นไปถึงเชียงใหม่ เพื่ออวดฉากการถ่ายทำป่าไม้ เมื่อการถ่ายทำสำเร็จสมบูรณ์แล้ว นายแมคเรได้นำขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทอดพระเนตรและได้มอบกรรมสิทธิ์ฟิล์มภาพยนตร์จำนวนหนึ่งแก่กรรมรถไฟหลวงสำหรับฉายในประเทศสยาม กรรมรถไฟหลวงได้นำออกฉายสู่สาธารณะชนครั้งแรกในกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2466 ท่ามกลางความตื่นตื่นยินดีของชาวสยามที่จะได้ชมภาพยนตร์ไทยเรื่องแรก ในปี 2468 ฝรั่งคณะสร้างภาพยนตร์

จากฮอลลีวูดสหรัฐอเมริกาอีกคณะหนึ่ง ได้เดินทางเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในสยาม โดยใช้ชาวสยามแสดงและถ่ายทำในสยามตลอดเรื่อง คือ ภาพยนตร์เรื่อง “ซ้าง” ผูกเรื่องและจัดฉากแสดงเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาวบ้านป่าครอบครัวหนึ่งในภาคเหนือของสยาม ซึ่งต้องบุกเบิกหักล้างพงเพื่อทำนา และต้องต่อสู้กับเสือที่มารบกวนสัตว์เลี้ยงชาวบ้าน ได้ทำกับดักเสือแต่ดักได้ลูกซ้างต่อมาโหลงซ้างป่าบุกมาช่วยลูกและพังหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงช่วยกันสร้างเพนียดและจับซ้างป่ามาฝึกจนใช้งานได้ ภาพยนตร์เรื่อง “ซ้าง” เข้ามาฉายในสยามครั้งแรกในปี 2471 ซึ่งเวลานั้นคนไทยเราสร้างภาพยนตร์เรื่องบันเทิงเพื่อการค้าออกมาฉายแล้วหลายเรื่อง จึงไม่มีใครตื่นตื่นและนับถือภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ไทยอีก

5) การสร้างภาพยนตร์ของไทย

เมื่อ “นางสาวสุวรรณ” ออกฉายสู่สาธารณชนในฐานะภาพยนตร์ไทยเรื่องแรก เมื่อปี 2466 แล้ว นับจากนั้นมาได้มีเสียงเรียกร้องต้องการจากผู้ชมภาพยนตร์ ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เนืองๆ ว่า อยากให้มีผู้คิดสร้างภาพยนตร์ไทยขึ้นอีก ล่วงมาจนกระทั่งปลายปี 2469 ต้นรัชกาลที่ 7 จึงมีคนไทยประกาศจัดสร้างภาพยนตร์ขึ้นเป็นรายแรก คนไทยคณะนี้มี หลวงสุนทรอัศวราช (จรัส สรวีสูตร) เป็นหัวหน้าคณะ ประกอบด้วยพรรคพวกเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ พันโทหลวงสารานุประพันธ์ (ขาว ปาจิณพยัคฆ์) พระอภิรักษ์ ราชฤทธิ (อำนาจ โรจนานนท์) นายพลพันหุ้มเพชร (ไกรวัลย์ จันทนบุพผา) ใช้ชื่อคณะว่า บริษัทถ่ายภาพยนตร์ไทย บริษัทถ่ายภาพยนตร์ไทยได้ประกาศแจ้งความในหนังสือพิมพ์รายวัน รับสมัครผู้แสดงภาพยนตร์ ซึ่งปรากฏว่ามีผู้สนใจส่งจดหมายสมัครกันเป็นจำนวนมาก แต่จนแล้วจนรอดไม่มีทีท่าว่าบริษัทนี้จะเริ่มลงมือถ่ายทำภาพยนตร์สักที ทั้งนี้เพราะยังไม่สามารถตกลงใจว่าจะสร้างเรื่องอะไรดี เวลาผ่านไปสองสามเดือนจนล่วงขึ้นปี 2470 ในระหว่างนี้เองได้มีคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งคิดการสร้างภาพยนตร์ไทยขึ้นบ้าง โดยใช้ชื่อว่า กรุงเทพภาพยนตร์บริษัท และประกาศรับสมัครผู้แสดงทางหน้าหนังสือพิมพ์แล้วลงมือถ่ายทำอย่างเร่งรีบ คนไทยกลุ่มนี้ประกอบด้วยคณะพี่น้องในตระกูล “วสุวัต” ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการโรงพิมพ์ศรีกรุง และหนังสือพิมพ์รายวัน “ศรีกรุง” เป็นแกนสำคัญในเดือนกรกฎาคม กรุงเทพภาพยนตร์บริษัทก็สามารถสร้างภาพยนตร์เรื่องแรกของตนสำเร็จคือภาพยนตร์เรื่อง “โชคสองชั้น” ซึ่งแต่งโดย หลวงบุญฆมานพพานิช (อรุณ บุญฆมานพ) กำกับการแสดงโดย หลวงอนุรักษ์รัตการ (เปล่ง สุขวิริยะ) ถ่ายภาพโดยหลวงกลการเจนจิต “โชคสองชั้น” ออกฉายสู่สาธารณชนเป็นครั้งแรกในกรุงเทพเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2470 ปรากฏได้รับการต้อนรับจากมหาชนอย่างคับคั่ง

6) ภาพยนตร์ไทยยุคหลังสงคราม

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงในปีพุทธศักราช 2488 ประเทศไทยรอดพ้นจากการเป็นประเทศแพ้สงครามเพราะขบวนการเสรีไทยและความสนับสนุนของสหรัฐอเมริกา กิจการต่างๆ ของประเทศจึงค่อยๆฟื้นตัว กิจการสร้างภาพยนตร์ไทยก็เริ่มฟื้นตัว โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์ไทยพากย์ ได้เริ่มต้นสร้างภาพยนตร์ไทยพากย์โดยใช้ฟิล์มขนาดเล็ก 16 มิลลิเมตร ขึ้นมาอีก ในระยะสามสี่ปีแรก คือจากปีพุทธศักราช 2489 ถึงพุทธศักราช 2492 ปรากฏว่ามีการสร้างภาพยนตร์ไทยดังกล่าวออกมาเฉลี่ยปีละประมาณสิบเรื่อง และในบรรดาภาพยนตร์ไทยหลังสงครามระยะแรกฟื้นตัวนี้ มีภาพยนตร์ไทยเรื่องหนึ่งประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่คือ “สุภาพบุรุษเสือไทย” ของปรเมรุภาพยนตร์ สำเนาเศรษฐบุตร เป็นผู้อำนวยการสร้าง ถ่ายภาพและกำกับการแสดงโดย ม.จ. ศุภวรรธดิศ ดิศกุล และแท้ ประกาศวุฒิสาราน แสดงโดย สุรสิทธิ์ สัตยวงศ์ นักแสดงซึ่งมีชื่อเสียงมาจากละครเวที “สุภาพบุรุษเสือไทย” ออกฉายในเดือนมิถุนายนพุทธศักราช 2492 สามารถทำรายได้สูงสุดเป็นประวัติการณ์ในเวลานั้นความสำเร็จอย่างสูงของภาพยนตร์เรื่องนี้ ซึ่งถ่ายทำด้วยฟิล์ม 16 มิลลิเมตร สีธรรมชาติ และเป็นภาพยนตร์พากย์ มีผลให้วงการสร้างภาพยนตร์ไทยฟื้นตัว มีผู้กระโจนเข้ามาสู่วงการนี้อย่างมากมายทันที ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากจำนวนภาพยนตร์ไทยที่ผลิตออกฉายในปีต่อมา คือพุทธศักราช 2493 ซึ่งปรากฏว่าพุ่งสูงขึ้นกว่าเดิมถึงห้าเท่าตัว และนับจากนั้นมาจำนวนภาพยนตร์ไทยที่ผลิตออกมาแต่ละปี จะอยู่ในราว 50 ถึง 60 เรื่อง ติดต่อกันอยู่เช่นนี้นับสิบปี

7) ภาพยนตร์ไทยในปัจจุบัน

ในที่สุดกิจการสร้างภาพยนตร์ไทยซึ่งกำเนิดขึ้นแล้วพัฒนาแตกออกไปเป็นสองสาย คือ ภาพยนตร์ไทยพากย์ และภาพยนตร์ไทยเสียงในฟิล์ม ตั้งแต่สมัยก่อนสงครามแล้ว คลี่ยกลายเป็นภาพยนตร์ไทย 16 มิลลิเมตร พากย์กับภาพยนตร์ไทยมาตรฐาน 35 มิลลิเมตร เสียงในฟิล์ม เมื่อหลังสงครามแล้ว และที่สุดหลังจากปีพุทธศักราช 2514 ก็คลี่ยอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้รวมกันเข้าเป็นสายเดียวกัน คือ ภาพยนตร์ไทยมาตรฐาน 35 มิลลิเมตร เสียงในฟิล์ม จุดนี้นับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นยุคภาพยนตร์ไทยปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะรวมเป็นสายเดียวกัน แต่ลักษณะแตกต่างทางความคิดยังคงปรากฏอยู่เป็นสองกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มหนึ่งเป็นบรรดาผู้สร้างที่ยังคงมีความคิดและความเชื่อในสูตรสำเร็จเก่าๆ เช่น เมื่อสูญเสียมิตร ชัยบัญชา ไป ผู้สร้างกลุ่มนี้ก็พยายามแสวงหานักแสดงคนอื่นมาแทนมิตร ที่สุดก็ได้ สมบัติ เมทะนี มาแทน และมี พิสมัย วิไลศักดิ์ กับอรัญญานามวงศ์ มาแทน เพชรา เขวราชญ์ แต่ไม่กี่ปีต่อมาก็มีสรพงษ์ ชาตรี กับจารุณี สุขสวัสดิ์ มาเป็นสูตรสำเร็จแทนอีกกระยะหนึ่ง ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นความคิดของผู้สร้างที่ตั้งใจจะพัฒนาเพื่อยกระดับคุณค่าทางศิลปะของภาพยนตร์ไทย ผู้สร้างกลุ่มนี้กล้าหาญที่จะเปลี่ยนแปลงและนำเสนอสิ่งใหม่ๆ เข้ามาสู่วงการสร้างภาพยนตร์ไทย เบ็ญก โปสเตอร์ ยังคงมีบทบาทเป็นผู้นำกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์

หัวก้าวหน้า ภาพยนตร์เรื่องที่สองของเขาต่อจาก “โทน” คือ “ดวง” ซึ่งออกฉายปีพุทธศักราช 2514 และเรื่องที่สามคือ “ซู่” ออกฉายปีพุทธศักราช 2515 โดยเฉพาะเรื่องหลังนี้ ปรากฏว่าได้รับการยกย่องจากนักวิจารณ์ในความก้าวหน้าทางสร้างสรรค์ภาพยนตร์ให้เป็นงานศิลปะ ผลงานของ เปี้ยก โปสเตอร์ เป็นแรงคลอให้ผู้สร้างผู้กำกับภาพยนตร์ไทยหัวก้าวหน้าสร้างสรรค์ผลงานคิดตามออกมาเป็นขบวนการ เริ่มจาก สักกะ จารุจินดา ซึ่งสร้าง “วิมานสลัม” (2515) และ “ตลาดพรหมจารี” (2516) และ ม.จ. ชาตรีเฉลิม ยุคล ซึ่งสร้าง “มันมากับความมืด” (2515) และ “เขาซื้อกานต์” (2516) ปรากฏการณ์ใหม่อีกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในวงการภาพยนตร์ไทยคือ บริษัทซึ่งทำธุรกิจบริการจัดจำหน่ายภาพยนตร์ได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้จัดสร้างภาพยนตร์ด้วยตัวเอง โดยเกิดขึ้นในระยะแรก 3 บริษัท ได้แก่ บริษัทไฟว์สตาร์ บริษัทสหมงคลฟิล์ม และบริษัทเอเพ็กซ์โปรดักชั่น โดยเฉพาะบริษัทหลังนี้ นอกจากทำธุรกิจจัดจำหน่ายแล้ว ยังมีกิจการโรงภาพยนตร์ของตัวเองด้วยอีกหลายโรง การเข้ามาเป็นผู้สร้างภาพยนตร์ด้วย จึงกล่าวได้ว่าเป็นการประกอบกิจการภาพยนตร์ที่ผูกขาดครบวงจร นับจากปีพุทธศักราช 2516 เป็นต้นมาคนหนุ่มสาวที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ได้เริ่มเข้าสู่วงการภาพยนตร์ไทยโดยทำหน้าที่ต่างๆ แทบทุกตำแหน่งรวมทั้งผู้กำกับการแสดง คนหนุ่มสาวจากมหาวิทยาลัยที่ก้าวเข้ามาเป็นผู้กำกับการแสดงภาพยนตร์ไทย เช่น ยุทธนา มุกดาสนิท อภิชาติ โพธิ์ไพโรจน์ ปกรณ์ พรหมวิทักษ์ “ศุภักษร” ม.ล.พันธ์เทวนพ เทวกุล ขณะเดียวกันคนหนุ่มสาวจากวงการหนังสือพิมพ์และวงการโฆษณา ได้เข้าสู่วงการภาพยนตร์ไทยด้วย เช่น วีระประวัติ วงศ์พัทพันธ์ คិត สุวรรณศรี เพิ่มพล เชยอรุณ สุชาติ วุฒิชัย เขียวชัย ลากานันท์ คนรุ่นใหม่นี้ได้เข้าอยู่ในสังกัดบริษัทสร้างภาพยนตร์ในระบบใหม่ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้สร้างภาพยนตร์ไทยมีอาชีพแต่ดั้งเดิมอีกบางรายที่ปรารถนาจะดำเนินกิจการเป็นผู้สร้างอิสระของตัวเองต่อไป

2. วิวัฒนาการกฎหมายของกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์

2.1 พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473

ในพุทธศักราช 2473 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์พุทธศักราช 2473 ในรัชกาลที่ 7 ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นแบบความคิดของการควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพยนตร์ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 เป็นฉบับแรกและมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2479 เพื่อควบคุมให้ชัดเจนขึ้น และมีประกาศของคณะปฏิวัติ อีก 2 ฉบับในเวลาต่อมา คือ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 50 (พุทธศักราช 2502) และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 205 (พุทธศักราช 2515) หลังจากนั้นประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้ง จนกระทั่งในปี พุทธศักราช 2540 ได้มีการ

ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 16 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2540 ด้วยเหตุผลในการปฏิรูปทางการเมือง เพื่อจะแก้ไขปัญหาของระบบการเมืองไทยให้เป็นการเมืองของพลเมืองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นกว่าเดิม และลดอำนาจรัฐที่น่าสนใจ คือ บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิ และเสรีภาพของสื่อมวลชน รัฐจะใช้อำนาจในการปิดสื่อหรือใช้ระบบเซ็นเซอร์ไม่ได้ ยกเว้นภาพยนตร์ที่ไม่ได้มีการกล่าวถึงหรือได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ (มาตรา 39) ภาพยนตร์เป็นสื่อสารมวลชนที่ให้ความบันเทิงแก่สังคมที่ยังคงถูกควบคุมอีกต่อไป แม้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านภาพยนตร์พยายามเคลื่อนไหวเพื่อให้ยกเลิกพระราชบัญญัติภาพยนตร์ฉบับดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้รับการขานรับแต่ประการใด อุตสาหกรรมภาพยนตร์ซึ่งทำรายได้ให้รัฐมหาศาลกลับถูกเพิกเฉยและถูกมองข้ามความสำคัญจากฝ่ายอำนาจรัฐ และคณะกรรมการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงขออธิบายสาระสำคัญของพระราชบัญญัติภาพยนตร์ทั้งสองฉบับ ประกาศคำสั่งของคณะปฏิวัติรวมทั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ฉบับใหม่ ประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์ การนำภาพยนตร์มาฉายเป็นครั้งแรกเมื่อพุทธศักราช 2440 โดยปรากฏหลักฐานจากการโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวัน “บางกอกไทม์” ฉบับประจำวันพุธที่ 9 มิถุนายน 2440 โดยลงโฆษณาแจ้งความว่า นายเอส.จี.มาคอฟสกี ชาวฝรั่งเศสจะเป็นผู้นำภาพยนตร์มาฉายในคืนวันที่ 10, 11 และ 12 มิถุนายน 2440 ในปีพุทธศักราช 2465 พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร พรหมพระกำแหงเพชรอัครโยธิน ได้จัดตั้งศูนย์ภาพยนตร์ของกรมรถไฟหลวง เรียกว่า กองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าว เพื่อทำหน้าที่ผลิตภาพยนตร์ข่าวสารและสารคดีเผยแพร่กิจการของกรมรถไฟ ตลอดจนกิจการของกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ทั้งหมดรวมไปถึงบริการรับจ้างผลิตภาพยนตร์ให้แก่เอกชนด้วย หลังจากจัดตั้งกองภาพยนตร์เผยแพร่ข่าวได้ 1 ปี ข้าราชการในสังกัดของกองนี้ได้มีโอกาสเพิ่มประสบการณ์ในการท าภาพยนตร์ของตนจากการเข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในสยามของนายเฮนรี เอ.แมคเร และคณะเรื่องนางสาวสุวรรณ โดยผู้แสดงทั้งหมดเป็นชาวสยามภาพยนตร์ เรื่องนี้ได้รับการนับถือว่าเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรก ในปีพุทธศักราช 2473 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์พุทธศักราช 2473 ในรัชกาลที่ 7 ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นแบบความคิดของการควบคุมการผลิตและการเผยแพร่ภาพยนตร์ในยุคต่อมา ภาพยนตร์ทุกเรื่องจะได้รับการเซ็นเซอร์จากเจ้าพนักงานตรวจพิจารณาภาพยนตร์ก่อนอนุญาตให้นำออกฉายจึงเท่ากับเป็นการจำกัดเสรีภาพในการสร้างสรรค์งานภาพยนตร์ และการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อภาพยนตร์พุทธศักราช 2540 มีความพยายามที่จะให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 โดยมีตัวแทนจากภาครัฐและเอกชนร่วมกันพิจารณา ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะใช้การกำหนดภาพยนตร์ตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้ชมแทน แต่ข้อเสนอนี้ยังไม่ได้รับการตอบสนองใดๆ จากรัฐบาลเหตุผลในการตรา

พระราชบัญญัติภาพยนตร์ หลังจากมีการนำภาพยนตร์จากต่างประเทศมาฉายในประเทศไทย และมีการสร้างภาพยนตร์โดยคนไทยเพิ่มมากขึ้น แต่ภาพยนตร์ในระยะนั้นเป็นไปโดยเสรีไม่มีการควบคุมโดยรัฐแต่อย่างใด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาติดตามมาหลายประการ กิจกรรมการนำเข้าจากต่างประเทศ และการสร้างภาพยนตร์ในประเทศไทยได้มีความเจริญก้าวหน้าตามลำดับ รวมทั้งได้รับความนิยมจากประชาชนแพร่หลายไปทั่วประเทศมากขึ้น รัฐบาลในขณะนั้นได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของภาพยนตร์ว่าเป็นเครื่องสร้างความบันเทิงให้แก่ประชาชนได้อย่างดี รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้แนวคิดต่างๆ ให้แก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์นั้นมีลักษณะเป็นคาบสองคม หากปล่อยให้มีการฉายหรือถ่ายทำกันโดยเสรีโดยไม่มีการควบคุมดูแลกันอย่างรัดกุม ก็อาจมีผู้สร้างหรือนำภาพยนตร์ที่เผยแพร่วัฒนธรรมบางอย่างที่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีของคนไทยมาฉาย โดยเฉพาะวัฒนธรรมแบบตะวันตก เช่น การแสดงออกในเรื่องเพศอย่างชัดแจ้งที่ไม่สมควร หรือถึงขั้นอนาจาร รวมทั้งภาพยนตร์ที่อาจขัดหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 จึงทรงตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 ออกมาควบคุมภาพยนตร์ในประเทศไทย

2.2 พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530

พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 กำหนดให้การประกอบกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ คือ การมีเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ไว้ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายโดยประการอื่นใด กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจการที่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ที่จะมีให้เช่าหรือขาย รวมทั้งการฉายหรือให้บริการในสถานที่ให้บริการเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ ต้องเป็นเทปหรือวัสดุโทรทัศน์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของเจ้าหน้าที่แล้ว คือผ่านความเห็นชอบของเจ้าพนักงานผู้ตรวจ เทปหรือวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาให้ความเห็นชอบไม่สามารถให้เช่าหรือวางจำหน่ายได้ ซึ่งหากดูในหมายเหตุของการประกาศใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้ก็จะพบเหตุผลดังกล่าวซึ่งกำหนดว่า เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้คือ โดยที่ปรากฏว่าปัจจุบันได้มีการบริการ ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเทปและวัสดุโทรทัศน์กับการจัดฉายหรือให้บริการเกี่ยวกับเทปหรือวัสดุโทรทัศน์แพร่หลายทั้งในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด ซึ่งเทปและวัสดุโทรทัศน์เหล่านั้นไม่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากไม่ใช่ภาพยนตร์ตามความหมายของพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 การที่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายควบคุมกิจการดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายแก่เยาวชนและศีลธรรมอันดีของประชาชนทั้งยังอาจกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของรัฐอีกด้วย ในการนี้จำเป็นต้องมีกฎหมายควบคุมการดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทปและวัสดุโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2.3 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาทบทวนและมีมติเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2545 ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาปรับปรุงกฎหมายทั้งฉบับซึ่งรวมถึงการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พุทธศักราช 2530 สำหรับประเด็นเรื่องจะให้สภาภาพยนตร์แห่งชาติเป็นองค์กรเอกชนนั้น ให้สำนักงานฯหารือร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป ต่อมากระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช... และร่างพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมภาพยนตร์ พุทธศักราช... และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2547 อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ และส่งร่างฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณารวมกันร่างฯ ที่สำนักงานฯ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการยกร่างตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2545

โครงสร้างและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

- (1) คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ
- (2) คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์
- (3) การประกอบกิจการภาพยนตร์
- (4) การประกอบกิจการวีดิทัศน์
- (5) นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่
- (6) การอุทธรณ์
- (7) บทกำหนดโทษ ซึ่งแบ่งเป็นการลงโทษทางปกครองและโทษทางอาญา

บทที่ 3

กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมกิจการภาพยนตร์และวิดิทัศน์ของไทย และของต่างประเทศ

ธุรกิจของผู้สร้างภาพยนตร์หรือสิ่งบันเทิงต่างๆ นับว่าเป็นธุรกิจชั้นแนวหน้าอย่างหนึ่งของประเทศไทยในขณะนี้ หากไม่มีกฎหมายออกมาควบคุมแล้วย่อมเกิดความเสียหายทั้งต่อตัวผู้ประกอบการเอง และยังส่งผลเสียต่อประเทศชาติอีกด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 จึงได้ถูกบัญญัติขึ้นใหม่เพื่อจุดประสงค์ในการควบคุมธุรกิจเกี่ยวกับภาพยนตร์และควบคุมเนื้อหาของภาพยนตร์และวิดิทัศน์ที่จะนำออกเผยแพร่ในราชอาณาจักร โดยมีการนำระบบจัดประเภทของภาพยนตร์มาใช้ และนำระบบการขออนุญาตมาใช้ควบคุมในการประกอบกิจการซึ่งเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์และวิดิทัศน์ เช่น กำหนดให้บุคคลใดประสงค์จะนำภาพยนตร์ออกให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่ายต้องมาขออนุญาตตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ไม่เว้นแม้แต่ผู้เป็นเจ้าของในภาพยนตร์ที่ซื้อมาอย่างถูกต้องตามกฎหมายและเป็นสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องก็ไม่สามารถนำออกให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายได้ เพราะเห็นว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นผลงานที่มีคุณค่าต่อการผลิต หากแต่ง่ายต่อการลอกเลียนแบบ ซึ่งหากไม่มีการควบคุมอย่างจริงจังแล้วก็จะสามารถนำไปลอกเลียนแบบหรือนำออกจำหน่ายได้โดยง่าย ซึ่งข้อสังเกตอีกประการหนึ่งของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เห็นได้ว่าการกำหนดโทษไว้อย่างรุนแรงสำหรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมุ่งหวังเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด เพื่อเป็นการคุ้มครองการประกอบกิจการซึ่งเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ และเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีการลงโทษเมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่ได้ประกาศและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2551 นั้น ผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 อยู่หลายประการ¹⁰ ดังนี้

¹⁰ อารญา เพ็ชรวัฒน์กุลชัย, ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, 2555, หน้า 105

1. การประกอบกิจการภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้ผู้ที่ประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนซึ่งการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักทั่วไปกฎหมายจะมีผลใช้บังคับในวันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเริ่มใช้บังคับกฎหมายไว้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 90 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งมีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2551 ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จะต้องยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ดังกล่าว มี 4 ประเภท

1.1 ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ มาตรา 37

“มาตรา 37 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการโรงภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนเว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับโรงภาพยนตร์แต่ละโรงยกเว้นใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ตาม (2) ของบทนิยามคำว่า “โรงภาพยนตร์” ในมาตรา 4 ให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ตามมาตรา 38

“มาตรา 38 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนเว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์แต่ละแห่งการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

1.3 ใบอนุญาตประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ ตามมาตรา 53

มาตรา 53 ห้ามผู้ใดจัดตั้งหรือประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนเว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับร้านวิดิทัศน์แต่ละแห่งการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่การประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์ที่ตั้งอยู่ในสถานบริการที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนการออกกฎกระทรวงตามวรรคสามจะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาคารหรือสถานที่ตั้งของร้านวิดิทัศน์ด้วยก็ได้”

1.4 ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์ ตามมาตรา 54

มาตรา 54 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนเว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์แต่ละแห่ง

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

2. การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต

2.1 การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์

การขอใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ มี 2 ประเภทคือ ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ และใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ โดยมีแนวทางการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ ดังนี้

2.1.1 ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ ให้ออกสำหรับโรงภาพยนตร์แต่ละโรง ยกเว้นใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ในสถานที่กลางแจ้งสำหรับฉายภาพยนตร์ให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร ซึ่งใบอนุญาตประเภทนี้มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

โดยกฎกระทรวงว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ พ.ศ. 2552

ข้อ 1 กำหนดให้ผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

(1) บุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีที่ผู้ขออนุญาตมีสัญชาติไทย หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือสำเนาหนังสือเดินทาง พร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตเป็นคนต่างด้าว

(ข) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 4 x 6 เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน 2 รูป

(ค) สำเนาใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการ โรงมหรสพ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ในกรณีที่โรงภาพยนตร์เป็นอาคารหรือส่วนใดของอาคาร

(ง) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งสถานประกอบกิจการตาม (ค) รวมทั้งรูปถ่ายของสถานประกอบกิจการนั้น จำนวน 3 รูป

(2) นิติบุคคล

(ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อวัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และรายชื่อผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล ที่เป็นปัจจุบัน

(ข) เอกสารและหลักฐานตาม (1) (ก) และ (ข) ของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

(ค) เอกสารและหลักฐานตาม (1) (ค) และ (ง) ในกรณีที่โรงภาพยนตร์เป็นอาคารหรือส่วนใดของอาคาร

2.1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์แต่ละแห่ง ซึ่งใบอนุญาตประเภทนี้มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

โดยกฎกระทรวงว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่าแลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552

ข้อ 1 กำหนดให้ผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์ ให้อื่นคำขอต่อนายทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด พร้อมด้วยเอกสาร และหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีที่ผู้ขออนุญาตมีสัญชาติไทย หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือสำเนาหนังสือเดินทางพร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตเป็นคนต่างด้าว

(ข) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 4 x 6 เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน 2 รูป

(ค) สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์

(ง) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งของสถานประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ หรือสถานประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย วิดีทัศน์ แล้วแต่กรณี รวมทั้งรูปถ่ายของสถานประกอบการนั้น จำนวน 3 รูป

(2) นิติบุคคล

(ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และรายชื่อผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนาม ผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน

(ข) เอกสารและหลักฐานตาม (1) (ก) และ (ข) ของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

(ค) เอกสารและหลักฐานตาม (1) (ค) และ (ง)

2.2 การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์

การขอใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์ มี 2 ประเภทคือ ใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์ และใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์ โดยมีแนวทางการขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์ ดังนี้

2.2.1 ใบอนุญาตประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ โดยผู้ที่จัดตั้ง หรือประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์โดยดำเนินธุรกิจ หรือได้รับประโยชน์ตอบแทน จะต้องมาขอใบอนุญาตประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์จากนายทะเบียน เว้นแต่กรณีการประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ ที่ตั้งอยู่ในสถานบริการที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ใบอนุญาตนี้ให้ออกสำหรับร้านวีดิทัศน์แต่ละแห่ง ทั้งนี้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการอนุญาตและการประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552 ข้อ 2 กำหนดให้ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งหรือประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลธรรมดา

(ก) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนในกรณีและผู้ขอรับใบอนุญาตมีสัญชาติไทย หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวหรือสำเนาหนังสือเดินทาง พร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองในกรณีและผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นคนต่างด้าว

(ข) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 4 x 6 เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกินหกเดือน จำนวน 2 รูป

(ค) สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์

(ง) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งของร้านวิดิทัศน์

(จ) แบบแปลนแผนผังแสดงพื้นที่ให้บริการของร้านวิดิทัศน์ และรูปถ่ายของร้านวิดิทัศน์ จำนวน 3 รูป

(2) นิติบุคคล

(ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และรายชื่อผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล ที่เป็นปัจจุบัน

(ข) เอกสารและหลักฐานตาม (1) (ก) และ (ข) ของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

(ค) เอกสารและหลักฐานตาม (1) (ค) (ง) และ (จ)

2.2.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์ ซึ่งจะออกให้สำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์แต่ละแห่งใบอนุญาตทั้ง 2 ประเภทนี้ มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตโดยการขออนุญาตเพื่อต่อใบอนุญาตประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์ และใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์ต้องยื่นคำขอ ก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาต จนกว่าจะได้รับคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาต ให้ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์ด้วย ทั้งนี้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2552 ที่กล่าวมาในข้างต้น

3. ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์ ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์

สามารถแบ่งออกเป็น 4 กรณี

3.1 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์ที่ไม่มีใบอนุญาต

3.1.1 การประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์ โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนและไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ตามมาตรา 37 วรรคหนึ่ง

3.1.2 การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน และไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ รวมถึงการประกอบกิจการระหว่างถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต โดยความผิดตามข้อ 1 และ 2 ตามมาตรา 79 จะมีอัตราโทษตามมาตรา 79 คือ ปรับตั้งแต่ 200,000–1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืน

3.2 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการภาพยนตร์กรณีมีใบอนุญาตแล้ว

3.2.1 หากมีการตรวจพบภายหลังว่าผู้ประกอบการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการขอใบอนุญาต ตามมาตรา 39 จะมีโทษตามมาตรา 70 คือ การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตโดยนายทะเบียน

3.2.2 ผู้ประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์ และผู้ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการ ตามมาตรา 41

3.2.3 หากใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือบกพร่องในสาระสำคัญและไม่แจ้งต่อนายทะเบียน หรือยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาต ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ทราบ ตามมาตรา 42

3.2.4 ผู้ประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์ ไม่แจ้งประเภทประเภทภาพยนตร์แต่ละเรื่องที่น่าออกฉายไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนในบริเวณโรงภาพยนตร์ ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง โดยความผิดตามข้อ 2, 3 และ 4 จะมีโทษ ตามมาตรา 69 และ 74 คือ นายทะเบียนสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่ปฏิบัติตามจะมีอัตราโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาทต่อวัน ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่ หมายเหตุ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองตามที่นายทะเบียนกำหนด ตามมาตรา 68 หรือ 69 ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 72 ซึ่งกำหนดให้ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองตามที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 68

หรือมาตรา 69 ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และผู้รับใบอนุญาตผู้ใดถูกลงโทษปรับทางปกครองตามมาตรา 68 หรือมาตรา 69 และจงใจหรือเจตนากระทำความผิดที่ถูกลงโทษปรับทางปกครองซ้ำอีก ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว แล้วแต่กรณี

3.3 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการสร้าง เผยแพร่ ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ภาพยนตร์

3.3.1 สร้างภาพยนตร์ที่มีลักษณะบ่อนทำลาย ชัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงและเกียรติภูมิของประเทศไทย ตามบทบัญญัติในมาตรา 23 วรรคหนึ่ง

3.3.2 เผยแพร่ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร ตามบทบัญญัติมาตรา 26(7) โดยความผิดข้อ 1 และ 2 จะมีโทษตามมาตรา 77 คือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.3.3 ดำเนินการสร้างไม่ตรงตามบทภาพยนตร์และเค้าโครงตลอดจนเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตจะมีอัตราโทษ ตามบทบัญญัติมาตรา 76 คือ ปรับไม่เกิน 500,000 บาท

3.3.4 ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณา และไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ตามบทบัญญัติมาตรา 25 วรรคหนึ่ง

3.3.5 ส่งภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามบทบัญญัติมาตรา 34 วรรคหนึ่ง

โดยความผิดข้อ 4 และ 5 จะมีอัตราโทษ ตามบทบัญญัติมาตรา 78 คือ ปรับตั้งแต่ 200,000–1,000,000 บาท

3.3.6 ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ประเภทที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ดู เว้นแต่บรรลุนิติภาวะ โดยการสมรสตามบทบัญญัติมาตรา 26 (6) ให้แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ตามบทบัญญัติมาตรา 45 จะมีอัตราโทษตามมาตรา 80 คือปรับตั้งแต่ 20,000-100,000 บาท

3.4 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์

3.4.1 ผู้ประกอบการมิได้ซึ่งภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระไม่ตรงกับภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และได้รับอนุญาต หรือฉายภาพยนตร์ที่ไม่มีเครื่องหมายการอนุญาตประเภทภาพยนตร์ และหมายเลขรหัส เพื่อนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ตามมาตรา 43

3.4.2 ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในโรงภาพยนตร์ ระหว่างที่ทำการฉายภาพยนตร์ที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ดู เว้นแต่บรรณคดีภาวะ โดยการสมรส ตามมาตรา 44 วรรคสอง

3.4.3 ฉายภาพยนตร์ประเภทอื่นนอกเหนือจากภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และควรส่งเสริมให้มีการดู และภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไปในสถานที่ที่บุคคลทั่วไปสามารถ ดูได้ ตามมาตรา 46 โดยความผิดข้อ 1, 2 และ 3 จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 80 และ 81 คือ ปรับตั้งแต่ 20,000-100,000 บาท

3.4.4 ฉายภาพยนตร์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาและไม่ได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง

3.4.5 ฉายภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป และห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ดูทางโทรทัศน์นอกเวลาที่คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติกำหนดโดย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 28 วรรคสอง โดยความผิดข้อ 4 และ 5 จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 78 คือ ปรับตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท

3.4.6 ฉายภาพยนตร์ไทยน้อยกว่าสัดส่วนที่คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ แห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 9(5) จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 68 และ 74 คือ ปรับตามที่นายทะเบียนกลางกำหนด ไม่เกิน 300,000 บาท

หากผู้รับใบอนุญาตผู้ใดถูกลงโทษปรับทางปกครอง ตามมาตรา 68 หรือ 69 และจงใจ หรือเจตนากระทำความผิดที่ถูกลงโทษปรับทางปกครองซ้ำอีก ให้นายทะเบียนมีอำนาจ สั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 73

4. ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการวีดิทัศน์

ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการวีดิทัศน์ ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มี 2 ลักษณะ คือ

4.1 ความผิดและโทษเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการวีดิทัศน์

4.1.1 หากมีการตรวจพบภายหลังว่าผู้ประกอบการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะ ต้องห้ามในการขอใบอนุญาต ตามมาตรา 39 จะมีโทษตามมาตรา 70 คือ การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต โดยนายทะเบียน

4.1.2 ผู้ประกอบกิจการวิดิทัศน์ไม่แสดงใบอนุญาต ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานประกอบกิจการ ตามมาตรา 41

4.1.3 หากใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือบกพร่องในสาระสำคัญและไม่แจ้งต่อนายทะเบียนหรือยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาต ภายใน 15 วันนับตั้งแต่วันที่ทราบ ตามมาตรา 42 โดยความผิดตามข้อ 2 และ 3 จะมีโทษ ตามมาตรา 69 และ 74 คือ นายทะเบียนสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน และแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่ปฏิบัติตามจะมีอัตราโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาทต่อวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืน

4.2 ความผิดและโทษเกี่ยวกับการประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์ และการนำออกฉายให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์

4.2.1 ประกอบกิจการวิดิทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 53 วรรคหนึ่ง หรือระหว่างถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ตามมาตรา 82

4.2.2 ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจ หรือได้รับประโยชน์ตอบแทน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน ตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง โดยความผิดตามข้อ 1 และ 2 จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 82 คือ ปรับตั้งแต่ 100,000-500,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืน

4.2.3 ประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์นอกวัน เวลา และฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง ตามมาตรา 59

4.2.4 ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์ และกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์และวิดิทัศน์ในสถานที่เดียวกันต้องแยกพื้นที่ในการให้บริการออกจากกัน ตามมาตรา 60 โดยความผิดตามข้อ 3 และ 4 จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 71 คือ ให้นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่เกินครั้งละ 90 วัน หากมีการฝ่าฝืนอีกให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

4.2.5 ผู้ประกอบการที่ส่งวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง ซึ่งจะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 78 คือ ปรับตั้งแต่ 200,000-1,000,000 บาท

4.2.6 ผู้ประกอบกิจการมีไว้ซึ่งวิดิทัศน์ที่มีลักษณะไม่ตรงกับวิดิทัศน์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ และไม่มีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาต และหมายเลขรหัส เพื่อนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่าย ตามมาตรา 58 จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 80 คือ ปรับตั้งแต่ 20,000-100,000 บาท

4.2.7 ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวีดิทัศน์ในราชอาณาจักรโดยไม่ผ่านการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 47 วรรคหนึ่ง จะมีอัตราโทษ ตามมาตรา 81 คือ ปรับตั้งแต่ 20,000–100,000 บาท

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2551 นับตั้งแต่วันนี้จนถึงวันนี้ กฎหมายฉบับนี้บังคับใช้มาแล้วรวม 10 ปี หากมองย้อนไปในช่วงเวลานั้นธุรกิจประกอบกิจการภาพยนตร์ ในช่วงปี 2552 ถึงปี 2557 อยู่ในช่วงที่ธุรกิจการประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์ อยู่ในยุคที่เฟื่องฟู มีผู้สนใจขอยื่นคำขอใบอนุญาตเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในช่วงระยะเวลานั้นสื่อภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เป็นสื่อที่มีบทบาทในวิถีชีวิตของคนในสังคม ประกอบกับการพัฒนาของคนสร้างภาพยนตร์ได้นำเนื้อหาบทภาพยนตร์ที่หลากหลายนำเสนอนักแสดงที่มีมากความสามารถมาเป็นตัวชูโรง และการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย ทำให้ความนิยมในการรับชมภาพยนตร์ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ต่างประเทศหรือภาพยนตร์ไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงไม่เป็นที่น่าสงสัยว่า ผู้ที่มองเห็นช่องทางหรือโอกาสในการประกอบธุรกิจจะหันมาทำธุรกิจประเภทนี้เยอะมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนอง ความต้องการของผู้คนเหล่านั้นต่อมาเมื่อสังคมไทยเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ วิวัฒนาการของเทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงกับสังคมโลกได้แบบไร้พรมแดน มีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันสังคมโลกกำลังก้าวเข้าสู่โลกแห่งยุคดิจิทัล อาจกล่าวได้ว่า ธุรกิจเทป ซีดี แผ่นเสียง แผ่นเพลง แผ่นภาพยนตร์ ได้ถูกโลกแห่งเทคโนโลยีทำลายล้างเหมือนดังเช่น ธุรกิจฟิล์มถ่ายรูปไปแล้ว เพราะปัจจุบันการเข้าชมภาพยนตร์ไม่จำเป็นต้องไปนั่งชมในโรงภาพยนตร์ หรือต้องไปเช่าแผ่นซีดี แผ่นดีวีดี ในร้านให้เช่าหนังมาใส่เครื่อง ซีวีดี หรือเครื่องดีวีดี ดูกันแล้ว เพียงมีแค่ Smartphone เครื่องเล็กๆ เพียงหนึ่งเครื่องก็เหมือนมีเครื่องมือที่ทำให้โลกทั้งใบอยู่ในสองมือเล็กๆ ของมนุษย์ การเข้าท่องเว็บต่างๆ ทำให้มนุษย์สามารถเข้าไปดูข้อมูลที่ตนเองสนใจได้เพียงไม่กี่วินาที เช่น youtube หรือ application ต่างๆ มากมาย จึงไม่น่าแปลกใจที่ในช่วงระยะปีหลังๆ จึงมีผู้ยื่น คำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ลดน้อยลงเรื่อยๆ จนกล่าวได้ว่า ในอนาคตทำให้การประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์ เป็นธุรกิจที่ไม่ใช่ความต้องการของผู้บริโภคและจะหมดความจำเป็นที่จะใช้บริการในอนาคตอีกต่อไป ประกอบกับการกำหนดให้ผู้ประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์แต่ละแห่ง ซึ่งใบอนุญาตประเภทนี้ มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 38 นั้น เป็นการสร้างภาระเกินสมควรและไม่มีเหตุผลมากเพียงพอที่รัฐจำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว

เพื่อควบคุมกิจการนั้น ทั้งยังสร้างขั้นตอนและกระบวนการในการขอที่ยากแก่การที่ประชาชนผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพอย่างถูกต้องตามกฎหมายจะสามารถทำได้

5. กฎหมายต่างประเทศ

5.1 กฎหมายควบคุมภาพยนตร์ของประเทศไทย

ความหมายทั่วไปของคำว่า “ภาพยนตร์” (film) ตามกฎหมายอังกฤษได้กำหนดไว้ในมาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ แบบผลิตภัณฑ์ และสิทธิบัตร ค.ศ. 1988 (Copyright, Designs and Patents Act 1988) ว่าหมายถึง ภาพเคลื่อนไหวที่ได้บันทึกไว้ในวัสดุ ไม่ว่าจะในรูปแบบใดที่สามารถนำมาถ่ายทอดได้ไม่ว่าจะโดยวิธีการใดก็ตามอย่างไรก็ตาม ความหมายของภาพยนตร์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นความหมายทั่วไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งไม่อาจนำมาใช้ในการพิจารณากำหนดขอบเขตของภาพยนตร์ที่จะอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายควบคุมภาพยนตร์ได้ เนื่องจากการควบคุมภาพยนตร์ในประเทศไทยอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งได้มีการแยกวิธีการควบคุมภาพยนตร์ออกเป็นสามลักษณะ คือ การควบคุมวัสดุโทรทัศน์ (video recording) การควบคุมโรงภาพยนตร์ (cinema) และการควบคุมการเผยแพร่รายการทางวิทยุโทรทัศน์ (television programme) ซึ่งกฎหมายควบคุมภาพยนตร์ในแต่ละลักษณะก็ได้กำหนดขอบเขตของการควบคุมไว้แตกต่างกัน ดังนั้น การพิจารณาขอบเขตของภาพยนตร์ที่จะอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายจึงต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายควบคุมภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ในสามหัวข้อ คือ (1) การควบคุมวัสดุโทรทัศน์ (video recording) (2) การควบคุมโรงภาพยนตร์ และ (3) การควบคุมการเผยแพร่ทางวิทยุโทรทัศน์

5.1.1 การควบคุมวัสดุโทรทัศน์ (video recording)

พระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) (Video Recordings Act 1984) เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อควบคุมวัสดุโทรทัศน์ บทบัญญัติของกฎหมายนี้ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า วัสดุโทรทัศน์ว่าหมายถึง แผ่นดิสก์ แถบแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่สามารถบันทึกข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดผลงานโทรทัศน์ได้ (videowork) คำว่า “ผลงานโทรทัศน์” หมายถึง ชุดภาพ ทั้งที่มีและไม่มีเสียง ที่ถ่ายทอดผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในแผ่นดิสก์ แถบแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถบันทึกข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยการถ่ายทอนั้นจะต้องปรากฏเป็นภาพที่เคลื่อนไหว (moving picture) ในระยะแรก ความหมายของคำว่าวัสดุโทรทัศน์ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ได้ระบุแต่เพียงแผ่นดิสก์และแถบแม่เหล็กเท่านั้น แต่ต่อมา การพัฒนาของระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้เพิ่มรูปแบบของวัสดุอุปกรณ์

ที่สามารถนำมาใช้ในการบันทึกภาพเคลื่อนไหว อันอาจเป็นเหตุที่จะนำไปสู่สภาพช่องว่างในกฎหมายที่เกิดจากการไม่สามารถควบคุมภาพยนตร์ที่ถูกรับบันทึกไว้ในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่แผ่นดิสก์หรือแถบแม่เหล็กได้ ในปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) รัฐสภาจึงได้ตรากฎหมายแก้ไขนิยามของคำว่า วัสดุโทรทัศน์ โดยกำหนดให้เพิ่มข้อความว่า “อุปกรณ์อื่นใดที่สามารถบันทึกข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ได้” เพื่อให้การควบคุมภาพเคลื่อนไหวที่ถูกรับบันทึกไว้สามารถครอบคลุมได้ถึงวัสดุทุกประเภทที่ใช้บันทึกที่อาจพัฒนาขึ้นในภายหลังในการกำหนดขอบเขตของคำว่า วัสดุโทรทัศน์ มาตรา 22(2) ได้กำหนดหลักการตีความเพิ่มเติมไว้ว่า วัสดุโทรทัศน์ใดที่มีข้อมูลที่สามารถนำมาถ่ายทอดผลงานโทรทัศน์ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ถือว่าเป็นวัสดุโทรทัศน์ทั้งสิ้น แต่ผลงานโทรทัศน์ที่มีส่วนคล้ายจากผลงานโทรทัศน์อื่น ไม่ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลงานโทรทัศน์อื่นนั้น และนอกจากนี้ ศาลได้เคยให้คำวินิจฉัยไว้ว่า ชุดภาพที่ผลิตขึ้นจากระบบคอมพิวเตอร์ (a series of computer images) ถ้ามีความยาวพอจนสามารถแสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องได้ ก็ให้ถือว่าเป็นภาพเคลื่อนไหวด้วย และในการนี้ การพิจารณาว่าสิ่งใดนั้นเป็นภาพเคลื่อนไหวหรือไม่นั้นไม่ควรคำนึงถึงความสั้นของระยะเวลาการแสดงผลภาพจากการพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการเผยแพร่วัสดุที่ใช้บันทึก ไม่ใช่ภาพเคลื่อนไหวที่ถูกรับบันทึก และได้กำหนดขอบเขตของการบังคับที่กว้างมาก ซึ่งครอบคลุมถึงการเผยแพร่วัสดุทุกประเภทที่ได้บันทึกภาพเคลื่อนไหวไว้ไม่ว่าจะเป็นเทป ซีดี หรือระบบการเก็บข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ และไม่ว่าภาพเคลื่อนไหวดังกล่าวจะเป็นภาพที่เกิดขึ้นจริง หรือเป็นภาพที่สร้างขึ้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ หรือเป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีระยะเวลาการฉายที่สั้นมากก็ตาม

5.1.2 การควบคุมโรงภาพยนตร์ (cinema)

เนื่องจากกฎหมายในประเทศอังกฤษได้จัดให้โรงภาพยนตร์แยกออกเป็นสองประเภท คือ โรงภาพยนตร์ธรรมดา และ โรงภาพยนตร์ไปป์ จึงอาจแยกการพิจารณาในเรื่องนี้ได้เป็นสองส่วน คือ (1) โรงภาพยนตร์ธรรมดา และ (2) โรงภาพยนตร์ไปป์

1) โรงภาพยนตร์ธรรมดา

การควบคุมโรงภาพยนตร์ธรรมดาในประเทศอังกฤษอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) (Cinemas Act 1985) ซึ่งกำหนดคำนิยามของคำว่า “การฉายภาพยนตร์” (film exhibition) ว่าหมายถึง การฉายภาพเคลื่อนไหวโดยวิธีการอื่นที่ไม่ใช่การรับคลื่นสัญญาณในเวลาทันที (simultaneous reception) หรือเป็นการฉายรายการที่รวมอยู่ในการเสนอรายการตามพระราชบัญญัติวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) (Broadcasting Act 1990) 7 และในการนี้ ศาลได้เคยวินิจฉัยว่า การฉายภาพยนตร์ต่อผู้ที่มีความประสงค์

จะซื้อหรือเช่าโดยไม่เปิดให้สาธารณชนดูด้วยนั้น ไม่ให้ถือว่าเป็นการฉายตามความหมายในนิยามนี้⁸ และการดำเนินกิจการวิดีโอเกมส์ (video amusement game) ก็ไม่ให้ถือว่าเป็นการฉายภาพเคลื่อนไหว ด้วยบทบัญญัติในพระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ได้กำหนดข้อห้ามมิให้ใช้สถานที่ใดสำหรับการฉายภาพยนตร์เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ฉายภาพยนตร์ได้และการฉายภาพยนตร์ต้องเป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 4(1) ซึ่งในเวลาที่ได้ทำรายงานการศึกษาวิจัยนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีระเบียบที่รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดแต่อย่างใด

2) โรงภาพยนตร์โป๊ (sex cinema)

ส่วนการจัดตั้งโรงภาพยนตร์โป๊ ถือว่าเป็นการจัดตั้งสถานที่ทางเพศ (sexestablishment) ชนิดหนึ่ง และเป็นข้อยกเว้นจากหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยการควบคุมโรงภาพยนตร์ ซึ่งต้องได้รับการอนุญาตต่างหากตามมาตรา 2 และตาราง 3 แห่งพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น (บทบัญญัติเบ็ดเตล็ด) ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1982) ซึ่งกำหนดเงื่อนไขของการให้ใบอนุญาตไว้แตกต่างจากการให้ใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ทั่วไปในการนี้ สถานที่ทางเพศ หมายถึง โรงภาพยนตร์โป๊หรือร้านขายของทางเพศ (sex shop) และคำว่า โรงภาพยนตร์โป๊ หมายถึง สถานที่ ยานพาหนะ เรือ หรือแผลงลอยที่ใช้สำหรับการฉายภาพที่เคลื่อนไหวเป็นกิจการสำคัญ ไม่ว่าจะการฉายภาพดังกล่าวจะถ่ายทอดด้วยวิธีใดก็ตาม ซึ่ง

(1) มุ่งต่อการแสดงให้เห็น การกระตุ้น หรือการยั่วให้ร่วมกิจกรรมทางเพศ หรือใช้กำลังหรือทำการหน่วงเหนี่ยวประกอบการทำกิจกรรมทางเพศ หรือ

(2) แสดงให้เห็นถึง หรือเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศหรือระบบการขับถ่ายเป็นหลัก (excretory function) ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบ้านพักอาศัยที่ไม่เปิดให้สาธารณะส่วนคำว่า ร้านขายของทางเพศ หมายถึง สถานที่ ยานพาหนะ เรือ หรือแผลงลอยที่มีกิจการสำคัญเป็นการขาย ให้เช่า แสดง หรือสาธิตวัตถุทางเพศ (sex article) หรือสิ่งของอื่นที่มีไว้สำหรับการกระตุ้นหรือยั่วให้ร่วมกิจกรรมทางเพศ หรือใช้กำลังหรือทำการหน่วงเหนี่ยวประกอบการทำกิจกรรมทางเพศในเรื่องนี้ มีข้อสังเกตว่าบทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดไว้ในคำนิยามของคำว่าโรงภาพยนตร์โป๊และร้านขายของทางเพศว่า จะต้องมีกิจการสำคัญ (significant) เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศ ซึ่งศาลได้เคยระบุในคำพิพากษาคิดว่า ไม่มีปัจจัยใดที่ศาลจะถือว่าเป็นปัจจัยชี้ขาดเสมอ แต่ศาลชั้นต้นจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาข้อเท็จจริงทั้งหมดและให้น้ำหนักความสำคัญแก่ปัจจัยแต่ละอย่างตามที่เห็นสมควรสำหรับกรณีนั้นๆ สำหรับการพิจารณาว่ากิจการใดมีธุรกิจการขายวัตถุทางเพศเป็นกิจการสำคัญ ศาลอาจพิจารณาอัตราส่วนระหว่างส่วนของกิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศกับส่วนอื่น ๆ ของกิจการ ยอดขายของสินค้าทั้งหมดที่เป็นวัตถุทางเพศ ลักษณะทั่วไปของกิจการ ลักษณะของสินค้าที่ขาย และลักษณะของการตั้งแสดงสินค้าในร้าน

5.1.3 การควบคุมการเผยแพร่รายการทางวิทยุโทรทัศน์

การเผยแพร่รายการทางวิทยุโทรทัศน์ในประเทศอังกฤษอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) และ ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) (Broadcasting Act 1990 and 1996) กฎหมายดังกล่าวได้ให้นิยามของคำว่า การเสนอรายการโทรทัศน์ (television programme service) ว่าหมายถึงการเสนอรายการทางวิทยุโทรทัศน์ด้วยวิธีต่างๆ และคำว่า รายการ (programme) หมายความว่ารวมถึงทุกอย่างที่นำเสนอในบริการดังกล่าว ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ขอบเขตของการควบคุมการเผยแพร่รายการทางวิทยุโทรทัศน์ครอบคลุมถึงละครซึ่งได้ผลิตขึ้นเพื่อนำออกเผยแพร่ทางโทรทัศน์ หรือที่เรียกกันว่า ละครโทรทัศน์ ด้วย

5.1.4 การควบคุมวัสดุโทรทัศน์ (video recording)

การควบคุมการนำออกเผยแพร่ภาพยนตร์ทางวัสดุโทรทัศน์ในประเทศอังกฤษได้นำมาใช้ซึ่งการจัดประเภทของภาพยนตร์ (classification) และกำหนดเงื่อนไขต่างๆ สำหรับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ซึ่งได้บันทึกภาพยนตร์ในแต่ละประเภทไว้ กล่าวคือ กฎหมายได้กำหนดข้อห้ามบางประการสำหรับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ เช่น ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ได้บันทึกภาพยนตร์ที่ไม่ได้รับใบรับรองการจัดประเภท ห้ามมิให้จำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าเกณฑ์อายุที่กำหนด ห้ามมิให้จำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ในสถานที่นอกเหนือจากที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายได้ และห้ามมิให้จำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่ได้ติดฉลากแสดงประเภทของภาพยนตร์บนวัสดุโทรทัศน์ที่นำมาจำหน่ายอย่างถูกต้องในการนี้ พระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 เป็นกฎหมายหลัก ซึ่งกำหนดโครงสร้างของระบบการควบคุมวัสดุโทรทัศน์ในประเทศอังกฤษ และโทษทางอาญาสำหรับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์อย่างไม่ถูกต้อง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจำกัดขอบเขตของการแสดงหรือการกระตุ้นให้มีการร่วมทำกิจกรรมทางเพศหรือการใช้กำลังรุนแรง หรือการฉายภาพอวัยวะเพศหรือระบบการขับถ่ายของมนุษย์การรายงานการศึกษาวิจัยในบทนี้ได้แบ่งหัวข้อพิจารณาออกเป็นสามหัวข้อ ได้แก่ (1) องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดประเภทของภาพยนตร์ (2) วิธีการจัดประเภทของผลงานโทรทัศน์ และ (3) ความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์¹¹

5.1.5 องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดประเภทของภาพยนตร์

ในยุคแรกของการควบคุมภาพยนตร์ การตรวจสอบความเหมาะสมของภาพยนตร์สำหรับการฉายในโรงภาพยนตร์เป็นหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น แต่เนื่องจากการตรวจสอบของรัฐบาลท้องถิ่นมักจะใช้มาตรฐานที่ไม่สม่ำเสมอและหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

¹¹ ยอดฉัตร ตสาริกา, โครงการศึกษาวิจัย เรื่องกฎหมายภาพยนตร์ของประเทศไทย, เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546

ในแต่ละท้องที่ กลุ่มผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมภาพยนตร์จึงได้ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภาพยนตร์(British Board of Film Censors) ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1912 (พ.ศ. 2455) ให้เป็นองค์กรอิสระสำหรับการตรวจสอบภาพยนตร์เพื่อจะได้นำไปสู่ความเป็นเอกภาพของมาตรฐานการตรวจสอบภาพยนตร์ทั่วประเทศ โดยได้คาดหวังไว้ว่า คำวินิจฉัยจากการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ของคณะกรรมการดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในบรรดารัฐบาลท้องถิ่นของประเทศอังกฤษ ซึ่งยังคงมีอำนาจตามกฎหมายในการตรวจสอบภาพยนตร์ และเมื่อระยะเวลาได้ล่วงไประยะหนึ่ง ก็ได้เกิดการยอมรับโดยทั่วไปว่ารัฐบาลท้องถิ่นจะถือเอาตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ในเวลาต่อมา เมื่อปี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมการเผยแพร่ภาพยนตร์ทางวัสดุโทรทัศน์ซึ่งมาตรา 4 ของกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งทำหน้าที่ตรวจพิจารณาความเหมาะสมของผลงานโทรทัศน์ที่จะใช้สำหรับการชมในบ้าน และในปีเดียวกัน รัฐมนตรีก็มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบภาพยนตร์ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งในขณะนั้น คณะกรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ (British Board of Film Classification) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาทของคณะกรรมการฯ ที่ได้เปลี่ยนเป็นบทบาทในการตรวจพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์เพื่อจัดประเภทจากเดิมคือบทบาทในการตรวจสอบภาพยนตร์เพื่อตัดลบจากในภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสมปัจจุบัน กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์มีความรับผิดชอบในการพิจารณาความเหมาะสมของผลงานโทรทัศน์เพื่อออกใบรับรองการจัดประเภท (classification certificate) โดยจะคำนึงถึงผลกระทบจากความเป็นไปได้ที่ผลงานโทรทัศน์จะถูกนำมาฉายในบ้านเรือน และในกรณีที่ออกใบรับรองก็จะต้องมีการกำหนดชื่อของผลงานที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อเป็นหลักฐานของการรับรองผลงานชิ้นนั้น และกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ประกอบการให้ใบอนุญาต อาทิ การให้คำแนะนำในการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่มีผลงานรับรอง นอกจากนี้คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ยังมีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับผลงานที่ได้ตรวจพิจารณาแล้วอีกด้วยผู้ประกอบการภาพยนตร์หรือวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ในการจัดประเภทผลงานโทรทัศน์สามารถยื่นคำอุทธรณ์ได้ไปยังคณะกรรมการอุทธรณ์โทรทัศน์ (Video Appeals Committee) ซึ่งเป็นอิสระจากคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ นอกจากนี้ สาธารณชนยังสามารถแสดงความคิดเห็นไปยังคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ได้ในทุกขั้นตอนของการจัดประเภทภาพยนตร์หรือผลงานโทรทัศน์

1) วิธีการจัดประเภทของผลงานโทรทัศน์

การจัดประเภทของผลงาน โทรทัศน์จำเป็นต้องใช้หลักเกณฑ์ที่อยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนดประกอบกับหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เหมาะสมสำหรับสภาพแวดล้อมและสังคมในขณะนั้น และนอกจากนี้ การแบ่งประเภทของผลงานยังต้องมีความชัดเจนและแน่นอนเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับผลงานโทรทัศน์ การรายงานในส่วนนี้จึงได้แบ่งการพิจารณาออกเป็นสามส่วน คือ

- (1) หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (2) หลักเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ และ
- (3) ประเภทของผลงานโทรทัศน์

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาจัดประเภทของผลงานโทรทัศน์ เพื่อออกใบรับรองการจัดประเภทคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของผลงานและระบุใบรับรองว่า

(1) ผลงานโทรทัศน์มีความเหมาะสมสำหรับการชมทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ สำหรับการเผยแพร่

(2) ผลงานโทรทัศน์เป็นผลงานที่เหมาะสมสำหรับการชมของบุคคลที่มีอายุมากกว่าที่กำหนดเท่านั้น (ต้องไม่เกิน 18 ปี) และห้ามมิให้จำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่มีผลงานดังกล่าวให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่านั้น หรือ

(3) ให้เป็นเงื่อนไขเพิ่มเติมจากข้อ (2) ว่าห้ามจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ในที่ใดที่ไม่ได้เป็นร้านขายของทางเพศที่ได้รับอนุญาตในปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ โดยได้เพิ่มบทบัญญัติในมาตรา 4ก ซึ่งกำหนดว่า ในการพิจารณาออกใบรับรองของคณะกรรมการฯ ต้องคำนึงเป็นพิเศษถึงความเสียหายที่อาจเกิดแก่ผู้คนที่จะมาเป็นผู้ชม หรือผลเสียที่อาจมีต่อสังคมจากพฤติกรรมของผู้คนเหล่านั้น โดยให้พิจารณาถึงวิธีการที่ผลงานใช้ในการถ่ายทอดภาพที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา การใช้ยาเสพติดผิดกฎหมาย พฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่มีการใช้กำลังรุนแรง พฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่น่ากลัว และกิจกรรมทางเพศของมนุษย์นอกจากนี้ การพิจารณาให้ใบรับรองผลงานโทรทัศน์ยังต้องเป็นไปตามบทบัญญัติในกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์ (สัตว์) ค.ศ. 1937 (พ.ศ. 2480) (Cinematograph Films (Animals) Act 1937) ซึ่งกำหนดข้อห้ามไม่ให้มีการทรมานสัตว์ในการจัดทำหรือกำกับฉาก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Protection of Children Act 1978) ซึ่งห้ามมิให้แสดงภาพอนาจารของเด็กอายุต่ำกว่าสิบหกปี พระราชบัญญัติสิ่งตีพิมพ์ลามก ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502) (Obscene Publications Act 1959) ซึ่งห้ามการแสดงผลงานลามกโดยจะคำนึงถึง

ความเป็นไปได้ที่ผลงานดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสื่อมในศีลธรรมอันดีงามของผู้คนจำนวนมากที่จะเห็นผลงานนั้น และบทบัญญัติในกฎหมายอื่นๆ ที่ทำให้วัสดุโทรทัศน์เป็นวัสดุผิดกฎหมายหรือเป็นวัสดุที่เกิดจากการกระทำความผิดกฎหมาย

2) *หลักเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์*

ในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์หรือผลงานโทรทัศน์อื่นๆ เพื่อจัดประเภทสำหรับการออกใบรับรองนั้น คณะกรรมการฯ จะคำนึงถึงหลักเกณฑ์พื้นฐานประกอบกับข้อพิจารณาเฉพาะเรื่องหลักเกณฑ์พื้นฐานของคณะกรรมการฯ มีอยู่ว่า บุคคลที่บรรลุนิติภาวะสมควรจะมีสิทธิเลือกว่าตนอยากจะทำอะไร แต่จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมแต่อย่างใด เพราะฉะนั้น จึงควรอนุญาตให้มีการเผยแพร่ผลงานให้กับกลุ่มผู้ชมที่กว้างที่สุดตามความเหมาะสมของผลงานแต่ละชิ้น ส่วนการเสนอบางเรื่องในเชิงเพศหรือความรุนแรงนั้น ประเด็นพิจารณาที่สำคัญที่สุดคือความยอมรับได้ของผลงาน ซึ่งคณะกรรมการจะต้องดำเนินการทบทวนหลักเกณฑ์การพิจารณาผลงานอย่างต่อเนื่องเพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ทางรสนิยม ความคิด และข้อวิตกกังวลของสาธารณชนภายใต้กรอบความคิดบนพื้นฐานของหลักทั่วไปที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ คณะกรรมการฯ ยังต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับข้อพิจารณาบางประการเพื่อให้การพิจารณาออกใบรับรองให้แก่ผลงานโทรทัศน์สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในกฎหมายตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ในปัจจุบัน ข้อพิจารณาเฉพาะเรื่องที่คณะกรรมการฯ ใช้ ได้แก่ แนวความคิดที่ผลงานสื่อ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ การเปลือยกาย เพศ ความรุนแรงทางกาย ความรุนแรงทางเพศ การสาธิตวิธีการก่ออาชญากรรมหรือใช้อาวุธ ความน่ากลัว และการใช้สิ่งเสียดสี ในการออกใบรับรองประเภทของผลงานโทรทัศน์ คณะกรรมการฯ อาจแนบคำเตือนหรือคำแนะนำต่อผู้บริโภคไปกับใบรับรองตามที่เห็นสมควรนอกจากนี้ ถึงแม้ว่าหน้าที่หลักของคณะกรรมการคือการจัดประเภทของผลงานโทรทัศน์ก็ตาม ในบางกรณีที่คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่าภาพยนตร์หรือผลงานโทรทัศน์อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ชม หรือต่อสังคมจากการกระทำของผู้ชมได้ คณะกรรมการฯ อาจทำการตัดออกบางส่วน of ผลงาน โดยเฉพาะในส่วนที่มีการข่มขืนหรือการทรมาน การใช้ความรุนแรงอย่างทารุณหรือการก่อการร้าย การใช้หรือการสอนวิธีการใช้สิ่งเสียดสีที่ผิดกฎหมายการแสดงให้เห็นถึงการล่วงละเมิดทางเพศหรือการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก การมีความสัมพันธ์ทางเพศควบคู่ไปกับการก่อความเจ็บปวดโดยไม่ยินยอม การบาดเจ็บ หรือการดูหมิ่น หรือการมีเพศสัมพันธ์กับสัตว์หรือศพ หรือเนื้อหาสาระอื่นใดที่ศาลอาจพิจารณาได้ว่าอนาจาร

2) ประเภทของผลงานโทรทัศน์

คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ได้กำหนดให้มีประเภทของผลงานโทรทัศน์ทั้งหมดเจ็ดประเภท ได้แก่ U, Uc, PG, 12/12A, 15, 18 และ R18 ประเภทของผลงานโทรทัศน์ในกลุ่มแรก (U, Uc และ PG) เป็นเพียงการให้คำแนะนำซึ่งไม่มีผลในการจำกัดอายุของผู้ที่จะสามารถชมได้แต่อย่างใด ส่วนประเภทของผลงานโทรทัศน์ในกลุ่มที่สอง (12/12A, 15 และ 18) เป็นข้อจำกัดเกี่ยวกับอายุของผู้ที่สามารถชมได้ และผลงานโทรทัศน์ประเภท R18 เป็นผลงานโทรทัศน์ที่สามารถเผยแพร่ได้จากแหล่งที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ทั้งนี้ เนื้อหาใดที่ห้ามมิให้ฉายในผลงานโทรทัศน์ในลำดับสูงกว่า จะห้ามมิให้ฉายในผลงานโทรทัศน์ลำดับต่ำกว่าด้วยคณะกรรมการตระหนักดีว่า ในบางกรณี ผลงานชิ้นหนึ่งอาจตกอยู่บนเส้นแบ่งระหว่างผลงานโทรทัศน์สองประเภท ซึ่งในกรณีดังกล่าว คณะกรรมการจะคำนึงถึงเจตนาของผู้ผลิตผลงาน ความคาดหวังทั่วไปของสาธารณชน ผู้ที่จะชมผลงาน และข้อพิจารณาพิเศษอื่นๆ ที่อาจมี ในการนี้ การจัดแบ่งประเภทของผลงานโทรทัศน์ที่ได้บันทึกไว้ในวัสดุโทรทัศน์จะเข้มงวดกว่าการแบ่งประเภทของผลงานที่ไม่ได้บันทึกไว้ และอาจทำให้ได้รับการจัดให้อยู่ในประเภทที่มีเกณฑ์อายุสูงกว่าหรือมีการตัดตอนมากกว่า เนื่องจากการบันทึกผลงานในวัสดุโทรทัศน์เป็นการเพิ่มความเสี่ยงที่ผู้ที่มีอายุไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะสามารถชมผลงานได้ ประกอบกับวัสดุโทรทัศน์สามารถนำมาฉายผลงานซ้ำ หรือนำมาชมในภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมได้ นอกจากนี้ การโฆษณาภาพยนตร์จะได้รับการพิจารณาอย่างเข้มงวดที่สุด เพราะการฉายเพียงส่วนสั้นๆ ของภาพยนตร์อาจมีผลที่เข้มข้นกว่าการฉายภาพยนตร์ทั้งเรื่องซึ่งผู้ชมสามารถใช้เวลาเตรียมตัวเตรียมใจตามเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ได้ ผลงานโทรทัศน์ที่จัดอยู่ใน

กลุ่มประเภทแรก เป็นผลงานซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับการเผยแพร่ไว้แต่อย่างใด ซึ่งประกอบด้วยผลงานที่เหมาะสมสำหรับเด็กทั่วไป กล่าวคือ ผลงานโทรทัศน์ในประเภท Uc เหมาะสมสำหรับเด็กวัยก่อนโรงเรียน และผลงานโทรทัศน์ในประเภท U เหมาะสมสำหรับเด็กอายุตั้งแต่สี่ปีขึ้นไป ส่วนผลงานโทรทัศน์ในประเภท PG เหมาะสมสำหรับเด็กอายุตั้งแต่แปดปีขึ้นไป แต่อาจจะมีบางฉากที่ผู้ปกครองอาจพิจารณาเห็นว่าไม่เหมาะสมสำหรับเด็กบางคน ผลงานโทรทัศน์ใน

กลุ่มประเภทที่สองเป็นผลงานซึ่งกฎหมายได้กำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับการเผยแพร่ โดยการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำสำหรับผู้เข้าชมหรือผู้ที่จำหน่ายให้ได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ประเภท 12A ห้ามมิให้ผู้ใดอายุต่ำกว่าสิบสองปีเข้าชมผลงานในโรงภาพยนตร์เว้น แต่จะไปกับผู้ใหญ่

(2) ประเภท 12 ห้ามมิให้ผู้ใดอายุต่ำกว่าสิบสองปีเช่าหรือซื้อวัสดุโทรทัศน์

(3) ประเภท 15 ห้ามมิให้ผู้ใดอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเข้าชมผลงานในโรงภาพยนตร์ หรือเช่าหรือซื้อวัสดุโทรทัศน์

(4) ประเภท 18 ห้ามมิให้ผู้ใดอายุต่ำกว่าสิบแปดปีเข้าชมผลงานในโรงภาพยนตร์ หรือเช่าหรือซื้อวัสดุโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพิจารณาจัดประเภทของคณะกรรมการฯ อยู่บนพื้นฐานของหลักที่ว่า บุคคลที่บรรลุนิติภาวะควรมีสติที่จะเลือกการบันเทิงภายใต้กรอบของกฎหมาย คณะกรรมการฯ มักจะไม่เข้าไปแทรกแซงในภาพยนตร์ประเภทนี้ เว้นแต่จะมีการแสดงให้เห็นภาพของการใช้กำลังรุนแรงหรืออันตราย ที่อาจมีผลในการส่งเสริมให้มีการกระทำความผิด หรือการสอนวิธีการใช้ยาเสพติดผิดกฎหมายอย่างละเอียด หรือการแสดงผลภาพของการทำกิจกรรมทางเพศอย่างชัดเจน เว้นแต่การแสดงภาพดังกล่าวจะอ้างเหตุผลได้จากเนื้อหาแวดล้อม ทั้งนี้ การมีเพศสัมพันธ์จะต้องเป็นเรื่องราวที่สมมติขึ้น เพราะถ้าหากว่าเป็นการมีเพศสัมพันธ์จริง จะต้องจัดให้อยู่ในประเภท R18 ส่วนผลงานที่จัดอยู่ในประเภท R18 เป็นผลงานโทรทัศน์ที่กฎหมายได้กำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับการจำหน่ายไว้ว่า จะจำหน่ายได้แต่เฉพาะในร้านขายสิ่งของทางเพศที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น และไม่อาจทำการส่งชื่อทางไปรษณีย์ได้ ผลงานประเภทนี้มักจะเป็นภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นภาพของการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่ที่ยินยอมกัน ภาพที่ฉายสามารถแสดงให้เห็นถึงอวัยวะเพศที่ถูกกระตุ้น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหรือผู้อื่น การใช้ปากและต้องกับอวัยวะเพศซึ่งรวมถึงการจูบ เลีย หรือดูด การแทงด้วยนิ้วอวัยวะเพศชาย ลิ้น หรือเครื่องเล่น การใช้เครื่องรางที่ไม่เป็นอันตราย การทำกิจกรรมทางเพศแบบกลุ่ม และการหลั่งน้ำเชื้ออสุจิ ทั้งนี้ จะไม่มีการแบ่งแยกระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างคนเพศเดียวกันกับคนเพศตรงข้ามกัน แต่ในขณะเดียวกัน หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการฯ ก็ได้กำหนดข้อจำกัดสำหรับการฉายภาพบางประเภทที่ไม่อาจจะยอมรับได้ เช่น การมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก การทำร้ายร่างกายระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ การใช้เครื่องมือหน่วงเหนี่ยวไม่ให้ชัดเจนระหว่างที่มีเพศสัมพันธ์ หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เสื่อมเสียในความเป็นมนุษย์ผลงานโทรทัศน์ที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การจัดประเภทของคณะกรรมการฯ อาจถูกตัดต่อจากที่ไม่เหมาะสมออกจากผลงาน หรือในกรณีที่ไม่อาจทำการตัดต่อได้ คณะกรรมการฯ จะปฏิเสธการจัดประเภทโดยสิ้นเชิงก็ได้ ผลงานที่ได้รับใบรับรองการจัดประเภท จะต้องมีการติดฉลากซึ่งแสดงให้เห็นถึงประเภทของผลงานดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนบนวัสดุโทรทัศน์ที่ได้บันทึกผลงานดังกล่าว หรือห่อที่ใช้บรรจุวัสดุโทรทัศน์ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดในระเบียบว่าด้วยวัสดุโทรทัศน์ (การติดฉลาก) ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) (Video Recordings (Labelling) Regulations 1985 จะเห็นได้ว่า

คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ได้ใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้ชมเป็นหลัก ภาพยนตร์ใดที่เห็นว่าจะไม่เป็นอันตรายต่อเด็กก็จะไม่กำหนดข้อจำกัดสำหรับการเผยแพร่ แต่ภาพยนตร์ใดที่เห็นว่าอายุ จะไม่เหมาะสมสำหรับคนอายุต่ำกว่าระดับหนึ่งก็จะกำหนดข้อห้ามมิให้เผยแพร่ภาพยนตร์ดังกล่าวให้กับคนกลุ่มนั้น ส่วนภาพยนตร์ในประเภทสุดท้าย R18 ซึ่งเป็น ภาพยนตร์โป๊ที่มีการฉายภาพอย่างชัดแจ้งมาก คณะกรรมการฯ ได้เพิ่มความเข้มงวดเป็นพิเศษ โดยได้กำหนดข้อห้ามมิให้เผยแพร่ภาพยนตร์ดังกล่าวเว้นแต่จะทำการเผยแพร่ในสถานที่ที่ได้รับ อนุญาตเท่านั้น

5.1.6 ความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์

พระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 ได้กำหนดความผิดอาญาสำหรับ การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ คือ

- 1) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่มีใบรับรองการจัดประเภทจากคณะกรรมการ จัดประเภทภาพยนตร์
- 2) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- 3) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในประเภทที่ต้องจำหน่ายในร้านขาย ของทางเพศที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น
- 4) การฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการติดฉลาก และ
- 5) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่มีเครื่องหมายแสดงข้อความเท็จเกี่ยวกับการ จัดประเภทการรายงานในส่วนี้ได้แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ

- (1) องค์ประกอบของความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์
- (2) ข้อยกเว้น และ
- (3) การบังคับใช้กฎหมาย

องค์ประกอบของความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์

- 1) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่มีใบรับรองการจัดประเภทจากคณะกรรมการ จัดประเภทภาพยนตร์ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 ได้กำหนดความผิด ทางอาญาสำหรับผู้ที่จำหน่ายหรือเสนอจะจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่มีผลงานโทรทัศน์ที่ยังไม่ได้รับ ใบรับรองการจัดประเภท เว้นแต่การจำหน่ายจะถือได้ว่าเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 3 (exempted supply) 20 หรือผลงานโทรทัศน์นั้นเป็นผลงานยกเว้นตามมาตรา 2 (exempted work) หรือผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอ้างได้ว่า ตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผลงานโทรทัศน์เป็นผลงาน ยกเว้นหรือการจำหน่ายเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือการกระทำความผิดเกิดจากการกระทำ หรือละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นและผู้ที่ถูกกล่าวหาได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ตามสมควรแล้ว

เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตนกระทำความผิดนอกจากนี้ มาตรา 10 ได้กำหนดความผิดทางอาญาไว้สำหรับการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่มีใบรับรองการจัดประเภท เว้นแต่การจำหน่ายนั้นถ้าเกิดขึ้นจริงจะถือได้ว่าเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือผลงานโทรทัศน์ที่ครอบครองเป็นผลงานยกเว้นและผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติในมาตรานี้สามารถอ้างข้อแก้ตัวเดียวกับที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ได้ หรืออาจอ้างได้ว่าตนไม่มีเจตนาจะจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์จนกว่าผลงานโทรทัศน์จะได้รับใบรับรองการจัดประเภทอย่างถูกต้อง

2) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

มาตรา 11 ได้กำหนดความผิดทางอาญาสำหรับการจำหน่ายหรือเสนอจะจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่ได้กำหนดไว้ในใบรับรองการจัดประเภทของผลงานโทรทัศน์ที่ได้บันทึกไว้ในวัสดุโทรทัศน์นั้น นอกจากนี้จะเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติในมาตรานี้สามารถอ้างข้อแก้ตัวได้ว่า ตนไม่ทราบหรือไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าใบรับรองการจัดประเภทได้ระบุข้อความดังกล่าวไว้หรือตนไม่ทราบหรือไม่เหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลที่ได้จำหน่ายให้นั้นมีอายุต่ำกว่ากำหนด หรือตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการจำหน่ายนั้นเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือการกระทำความผิดเกิดจากการกระทำหรือ ละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นและตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ตามสมควรแล้ว เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตนนั้นกระทำความผิด

3) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในประเภทที่ต้องจำหน่ายในร้านขายของทางเพศที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

มาตรา 12 ได้กำหนดความผิดทางอาญาสำหรับการจำหน่าย เสนอจะจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย วัสดุโทรทัศน์ที่ได้บันทึกผลงานโทรทัศน์ที่มีใบรับรองจัดให้อยู่ในประเภท R18 ในสถานที่อื่นนอกเหนือจากร้านขายของทางเพศที่ได้รับอนุญาต (licensed sexshop) นอกจากนี้จะเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติในมาตรานี้สามารถอ้างข้อแก้ตัวได้ว่า ตนไม่ทราบหรือไม่เหตุอันควรเชื่อได้ว่าใบรับรองการจัดประเภทได้ระบุข้อความดังกล่าวไว้หรือตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าสถานที่จำหน่ายเป็นร้านขายของทางเพศที่ได้รับอนุญาต หรือตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการจำหน่ายนั้นเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือการกระทำความผิดเกิดจากการกระทำหรือ ละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นและตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ตามสมควรแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตนนั้นกระทำความผิด

4) การฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการติดฉลาก

มาตรา 13 ได้กำหนดความผิดทางอาญาสำหรับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ ซึ่งมีได้ติดฉลากอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เว้นแต่จะเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติในมาตรานี้ สามารถอ้างข้อแก้ตัวได้ว่า ตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการจำหน่ายนั้นเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือตนไม่ทราบหรือไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าวัสดุโทรทัศน์ที่มอบบรรจุวัสดุโทรทัศน์ไม่ตรงตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการติดฉลาก หรือการกระทำความผิดเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นและตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ตามสมควรแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตนนั้นกระทำความผิด

5) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่มีเครื่องหมายแสดงข้อความเท็จเกี่ยวกับการจัดประเภท

มาตรา 14 (1) ได้กำหนดความผิดทางอาญาสำหรับการจำหน่ายหรือเสนอจะจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ได้บันทึกผลงานโทรทัศน์ที่ยังไม่ได้รับใบรับรองการจัดประเภท แต่ได้มีการติดฉลากบนวัสดุโทรทัศน์หรือบนห่อบรรจุวัสดุโทรทัศน์ว่าได้รับใบรับรองการจัดประเภทแล้ว และที่ไม่ได้เป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัตินี้สามารถอ้างข้อแก้ตัวได้ว่า ตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการจำหน่ายนั้นเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือตนไม่ทราบหรือไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าวัสดุโทรทัศน์หรือห่อบรรจุวัสดุโทรทัศน์มีเครื่องหมายดังกล่าวหรือการกระทำความผิดเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นและตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ตามสมควรแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตนนั้นกระทำความผิดส่วนมาตรา 14 (3) ได้กำหนดความผิดอาญาสำหรับการจำหน่ายหรือเสนอจะจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่มีเครื่องหมายหรือได้มีการติดเครื่องหมายไว้บนห่อบรรจุวัสดุโทรทัศน์ซึ่งแสดงข้อความที่ไม่ตรงกับข้อความในใบรับรองการจัดประเภท และที่ไม่ได้เป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติในมาตรา 14 (3) สามารถอ้างข้อแก้ตัวได้ว่า ตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการจำหน่ายนั้นเป็นการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้น หรือตนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าใบรับรองมีข้อความเช่นนั้นจริง หรือตนไม่ทราบหรือไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าวัสดุโทรทัศน์กล่อง หรือห่อบรรจุดังกล่าวไม่ตรงตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการติดฉลาก หรือการกระทำความผิดเกิดจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำของบุคคลอื่นและตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ตามสมควรแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของตนนั้นกระทำความผิด

ข้อยกเว้น

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 ได้กำหนดข้อยกเว้นจากความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ไว้สองประการ คือ (1) ผลงานโทรทัศน์ที่เป็นผลงานยกเว้น (exempted work) ตามมาตรา 2 ซึ่งจะได้รับการยกเว้นจากความผิดตามมาตรา 9 และมาตรา 10 ว่าด้วยการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่มีใบรับรองการจัดประเภทจากคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ และ (2) การจำหน่ายที่ครบองค์ประกอบของความผิดตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ แต่บทบัญญัติในมาตรา 3 ได้กำหนดให้การจำหน่ายดังกล่าวเป็นการจำหน่ายที่ได้รับการยกเว้นจากความผิด (exempted supply) สาละสำคัญของหลักยกเว้นทั้งสองข้ออาจสรุปได้ดังนี้

1) ผลงานยกเว้น (exempted work)

จากบทบัญญัติในมาตรา 2 ผลงานโทรทัศน์จะถือว่าเป็นผลงานที่ได้รับการยกเว้นจากความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ไม่มีใบรับรองการจัดประเภทจากคณะกรรมการฯ ตามมาตรา 9 และมาตรา 10 ถ้าผลงานนั้นเป็นผลงานที่ออกแบบมาเพื่อการศึกษา หรือที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับกีฬา ศาสนา หรือดนตรี หรือเป็นเกมคอมพิวเตอร์อย่างไรก็ตาม ผลงานจะไม่ได้รับการยกเว้นถ้ามีเนื้อหาสาระที่กระตุ้นหรือยุยงให้ทำกิจกรรมทางเพศ ใช้กำลังรุนแรง หรือก่ออาชญากรรม หรือมีการสอนวิธีการก่ออาชญากรรม หรือมีภาพที่แสดงให้เห็นอวัยวะเพศหรืออวัยวะขบถถ่ายของมนุษย์

2) การจำหน่ายที่ได้รับการยกเว้น (exempted supply)

บทบัญญัติในมาตรา 3 ได้กำหนดให้วิธีการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์บางประเภทดังต่อไปนี้ได้รับการยกเว้นจากความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่กฎหมายกำหนด

- (1) การจำหน่ายที่ไม่หวังผลกำไรหรือเป็นส่วนหนึ่งของการทำธุรกิจ
- (2) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการทำวัสดุโทรทัศน์หรือจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ภายใต้เงื่อนไขว่าจะไม่จำหน่ายต่อให้แก่สาธารณะ
- (3) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์บันทึกเหตุการณ์ให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้น
- (4) การจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์เพื่อนำผลงานโทรทัศน์มาฉายในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ฉายภาพยนตร์ เช่น โรงภาพยนตร์ที่ได้รับอนุญาต
- (5) การจำหน่ายเพื่อใช้สำหรับการทำรายการวิทยุโทรทัศน์
- (6) การยื่นวัสดุโทรทัศน์ให้แก่คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์เพื่อขอให้จัดประเภทผลงานโทรทัศน์

(7) การจำหน่ายเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิชาการแพทย์

(8) การคืนให้แก่บุคคลที่เคยทำการจำหน่ายที่ได้รับยกเว้นโดยไม่หวัง

ผลกำไร

(9) ในกรณีที่เป็นวัสดุโทรทัศน์ที่จำหน่ายได้เฉพาะในร้านขายของทางเพศ ให้ยกเว้นความผิดสำหรับการจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบการร้านขายของทางเพศ

5.1.7 การบังคับใช้กฎหมาย

มาตรา 16 ได้มอบหมายให้องค์กรมาตรฐานสินค้าท้องถิ่น (local weights and measures authority) มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ภายในเขตอำนาจท้องถิ่นขององค์กร ซึ่งรวมถึงอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนและดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดนอกเขตท้องถิ่นซึ่งมีเหตุสงสัยว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในเขตท้องถิ่นขององค์กรผู้พิพากษาศาลแขวง (justice of peace) มีอำนาจในการออกหมายเรียกหรือหมายค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าไปในสถานที่ตามหมายค้นสามารถใช้กำลังเท่าที่จำเป็นตามสมควรและยึดสิ่งของที่มิเหตุอันควรเชื่อว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญาได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มาตรา 16 กำหนดให้กรรมการผู้จัดการเลขานุการ หรือผู้แทนอื่นใดของนิติบุคคลต้องรับโทษสำหรับความผิดของนิติบุคคลด้วย ถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลดังกล่าวเห็นชอบด้วยหรือรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล หรือการกระทำความผิดเกิดจากการละเมิดต่อหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ หากผู้ถือหุ้นในนิติบุคคลมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของนิติบุคคล ก็ให้ถือว่าผู้ถือหุ้นดังกล่าวเป็นกรรมการคนหนึ่งด้วยการยื่นฟ้องคดีเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติวัสดุโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 ต้องทำภายในอายุความสามปีนับจากวันที่ได้กระทำความผิด หรือหนึ่งปีนับจากวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ค้นพบแล้ว แต่ช่วงเวลาใดจะถึงก่อน

5.1.8 การควบคุมโรงภาพยนตร์ (cinemas)

สถานที่บันเทิงในประเทศอังกฤษที่มีการแสดงเปิดให้สาธารณชนเข้าชม มักจะอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (licensing authority) ในการนี้ โรงภาพยนตร์ก็เป็นหนึ่งในสถานที่บันเทิงที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนจะสามารถฉายภาพยนตร์ให้สาธารณชนเข้าชมได้ และนอกจากนี้ เนื้อหาของภาพยนตร์ที่จะนำมาฉายยังต้องไม่ขัดต่อเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตของโรงภาพยนตร์และบทบัญญัติในกฎหมายทั่วไปอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์ (สัตว์) ค.ศ. 1937 (พ.ศ. 2480) (Cinematograph Films (Animals) Act 1937) ซึ่งกำหนดข้อห้ามไม่ให้มีการทรมานสัตว์ในการจัดทำหรือกำกับฉาก

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Protection of Children Act 1978) ซึ่งห้ามมิให้แสดงภาพอนาจารของเด็กอายุต่ำกว่าสิบหกปี พระราชบัญญัติสิ่งตีพิมพ์ลามก ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502) (Obscene Publications Act 1959) ซึ่งห้ามการแสดงผลงานลามกโดยจะคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ผลงานดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียในศีลธรรมอันดีงามของผู้คนจำนวนมากที่จะเห็นผลงานนั้น และบทบัญญัติในกฎหมายอื่นๆ ที่ทำให้การฉายภาพยนตร์นั้นผิดกฎหมาย หรือเป็นเกิดจากการกระทำความผิดกฎหมายนอกเหนือไปจากโรงภาพยนตร์ทั่วไป โรงภาพยนตร์ในประเทศอังกฤษยังมีอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า โรงภาพยนตร์โป๊ (sex cinemas) ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของระบบการอนุญาตที่แตกต่างจากโรงภาพยนตร์ทั่วไปการรายงานในบทนี้จึงได้แยกพิจารณาเป็นสองส่วนคือ (1) การควบคุมโรงภาพยนตร์ธรรมดา และ (2) การควบคุมโรงภาพยนตร์โป๊

1) การควบคุมโรงภาพยนตร์ธรรมดา

กฎหมายหลักที่ใช้บังคับสำหรับการควบคุมการนำออกเผยแพร่ภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ที่ประเทศอังกฤษ คือ พระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) (Cinemas Act 1985) กฎหมายดังกล่าวได้วางหลักทั่วไปของการควบคุมในมาตรา 1 ว่า ห้ามมิให้ใช้สถานที่ใดเพื่อการฉายภาพยนตร์ (film exhibition) เว้นแต่สถานที่ดังกล่าวจะได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลท้องถิ่น (local authority) ให้ฉายภาพยนตร์ได้ หรือสถานที่ดังกล่าวได้รับยกเว้นตามกฎหมายนี้ การรายงานในส่วนนี้ได้แบ่งออกตามหัวข้อดังนี้

- (1) การออกใบอนุญาตโรงภาพยนตร์
- (2) ข้อยกเว้นจากการออกใบอนุญาต
- (3) การควบคุมดูแลการฉายภาพยนตร์ และ
- (4) ความผิดเกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์

2) การออกใบอนุญาตโรงภาพยนตร์

รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจออกใบอนุญาตให้เปิดโรงภาพยนตร์เพื่อเผยแพร่ภาพยนตร์สู่สาธารณชนให้แก่บุคคลที่เหมาะสม โดยอาจกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงภาพยนตร์ก็ได้ นอกจากนี้ การดำเนินงานของโรงภาพยนตร์ยังต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 4 (1) อีกด้วยใบอนุญาตภาพยนตร์จะมีอายุหนึ่งปีหรืออาจกำหนดให้มีอายุเป็นระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปีก็ได้ หรือจนกว่าใบอนุญาตจะถูกเพิกถอนในการกำหนดเงื่อนไขประกอบใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ นอกจากจะมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานที่ฉายภาพยนตร์แล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้รัฐบาลท้องถิ่นมีหน้าที่ในการกำหนดเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการห้ามมิให้เปิดการเข้าชมให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี สำหรับการฉายภาพยนตร์บางประเภทที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก และต้องพิจารณาเพื่อกำหนด

เงื่อนไขอื่นสำหรับการรับเด็กเพื่อเข้าชมภาพยนตร์ในกรณีอื่นๆ ผู้ใดที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิเสธการออกใบอนุญาต คำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาต การปฏิเสธคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาต หรือการกำหนดเงื่อนไขบางประการในใบอนุญาตที่ไม่สมเหตุผล สามารถยื่นคำฟ้องให้ศาลพิจารณาคำสั่งของรัฐบาลท้องถิ่นได้ตามมาตรา 16 ในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีดังกล่าว ศาลจะปรับใช้หลักกฎหมายว่าด้วยการทบทวนคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาจสรุปแนวทางการวินิจฉัยโดยสังเขปได้ว่า รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจดุลพินิจในการพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ แต่การใช้อำนาจดุลพินิจดังกล่าวในการกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ต้องอยู่ภายในกรอบของความสมเหตุผลและความผาสุกของเด็ก อย่างไรก็ตาม ศาลไม่อาจใช้อำนาจดุลพินิจแทนหน่วยงานทางปกครองได้ และการตรวจสอบของศาลจะจำกัดอยู่เพียงการพิจารณาวินิจฉัยว่าการออกคำสั่งทางปกครองของหน่วยงานดังกล่าวเป็นการกระทำที่เกิดขอบเขตอำนาจที่กฎหมายได้กำหนดไว้หรือไม่

ข้อยกเว้นจากการออกใบอนุญาต

บทบัญญัติในมาตรา 5 ถึงมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ ค.ศ. 1985 ได้กำหนดข้อยกเว้นบางประการจากการออกใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ กล่าวคือการฉายภาพยนตร์ในสถานที่ซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามข้อยกเว้นเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตที่สามารถกระทำได้

ข้อยกเว้นประการแรกที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ การใช้สถานที่เพื่อฉายภาพยนตร์ชั่วคราว (occasional use) ซึ่งจะต้องไม่เกินหกวันในรอบหนึ่งปีปฏิทิน ทั้งนี้ ผู้อาศัยในสถานที่ดังกล่าวต้องทำหนังสือแจ้งเจตนาฉายภาพยนตร์ในสถานที่ดังกล่าวไปยังรัฐบาลท้องถิ่น หน่วยงานดับเพลิง และผู้บังคับบัญชาตำรวจในท้องที่นั้น (chief officer of police) เป็นเวลาล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวันก่อนการฉายภาพยนตร์ และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบใดๆ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือเงื่อนไขใดๆ ซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นได้แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อยกเว้นประการที่สอง ได้แก่ การฉายภาพยนตร์ในตึกหรือสิ่งปลูกสร้างที่เคลื่อนที่ได้ (movable buildings) ถ้าเจ้าของตึกหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้ฉายภาพยนตร์ได้จากรัฐบาลท้องถิ่นในเขตที่เป็นถิ่นที่อยู่ปกติของตนแล้ว และได้ทำหนังสือแจ้งไปยังรัฐบาลท้องถิ่นในเขตที่จะทำการฉายภาพยนตร์ หน่วยงานดับเพลิง และตำรวจท้องที่เป็นเวลาล่วงหน้าอย่างน้อยสองวันก่อนวันฉายภาพยนตร์ พร้อมกับได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและเงื่อนไขอื่นใดที่รัฐบาลท้องถิ่นได้แจ้งให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อยกเว้นประการที่สาม ได้แก่ การฉายภาพยนตร์ในบ้านส่วนตัว (private dwelling house) ซึ่งหมายถึงบ้านพักอาศัยที่ไม่ได้เปิดรับสาธารณชน และการฉายภาพยนตร์มิได้เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเป็นการฉายภาพยนตร์เพื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการ

เพื่อให้ข้อมูล หรือเพื่อให้การศึกษา การฉายภาพยนตร์ตามลักษณะนี้จะได้รับยกเว้นจากการขอใบอนุญาตและข้อกำหนดใดๆ เกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์

ข้อยกเว้นประการสุดท้าย ได้แก่ การฉายภาพยนตร์เพื่อการแสดงที่ไม่หวังผลกำไรทางการค้า (non-commercial exhibitions) ซึ่งหมายถึง การฉายภาพยนตร์ที่ไม่เปิดให้สาธารณชนเข้าชม หรือเปิดให้เข้าชม โดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ หรือเป็นการฉายภาพยนตร์ขององค์กรที่ได้รับยกเว้น (exempted organization) ตามมาตรา 6(1)(ข) ซึ่งก็คือ สมาคม สถาบัน คณะกรรมการ หรือองค์กรอื่นๆ ที่รัฐมนตรีได้ออกใบรับรองการยกเว้นให้ ทั้งนี้ การฉายภาพยนตร์ที่ไม่หวังผลกำไรทางการค้าจะได้รับยกเว้นจากใบอนุญาตโรงภาพยนตร์และข้อกำหนดอื่นๆ เกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์

5.1.9 การควบคุมดูแลการฉายภาพยนตร์

วัตถุประสงค์ของการควบคุมภาพยนตร์ที่นำออกเผยแพร่ในโรงภาพยนตร์ คือการตรวจสอบความเหมาะสมของภาพยนตร์ก่อนการนำมาฉาย การตรวจสอบความเหมาะสมของภาพยนตร์อยู่ภายในอำนาจของรัฐบาลท้องถิ่นที่จะกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ ตัวอย่างเช่น ใบอนุญาตโรงภาพยนตร์อาจกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขให้โรงภาพยนตร์กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำสำหรับการเข้าชมภาพยนตร์ประเภทใดประเภทหนึ่งปัจจุบัน ประเทศอังกฤษยังไม่มีองค์กรกลางสำหรับการตรวจสอบเนื้อหาเพื่อความเหมาะสมของภาพยนตร์ก่อนนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชน อำนาจตรวจสอบดังกล่าวอยู่ที่รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละแห่ง แต่อย่างไรก็ตามในการจำหน่ายวัสดุ โทรทัศน์ กฎหมายได้กำหนดให้องค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง ได้แก่ คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ (British Board of Film Classification) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการจัดประเภทของผลงาน โทรทัศน์ที่ได้บันทึกไว้ในวัสดุโทรทัศน์คณะกรรมการดังกล่าวจะออกใบรับรองการจัดประเภทให้กับผลงาน โทรทัศน์ ซึ่งจะมีผลโดยตรงตามกฎหมายในจำกัดการจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์ที่ได้บันทึกผลงานนั้นไว้ถึงแม้ว่าการจัดประเภทของภาพยนตร์ของคณะกรรมการฯ จะไม่มีผลโดยตรงในทางกฎหมายต่อการกำหนดความเหมาะสมของภาพยนตร์ที่จะนำมาเผยแพร่ในโรงภาพยนตร์แต่ก็นับได้ว่าเป็นหลักปฏิบัติอย่างแพร่หลายที่รัฐบาลท้องถิ่นจะยึดถือตามใบรับรองการจัดประเภทของคณะกรรมการฯ ในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์ที่จะนำมาฉายในโรงภาพยนตร์กล่าวคือ รัฐบาลท้องถิ่นมักจะกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในใบอนุญาตโรงภาพยนตร์ให้กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำสำหรับผู้เข้าชมภาพยนตร์ตามที่ได้กำหนดไว้ในใบรับรองการจัดประเภทภาพยนตร์ของคณะกรรมการฯ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลท้องถิ่นยังคงมีอำนาจเด็ดขาดตามกฎหมายในการพิจารณาความเหมาะสมของภาพยนตร์ให้แตกต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการฯ นอกจากนี้ ภาพยนตร์ที่นำออกเผยแพร่ทางโรงภาพยนตร์ยังต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติในกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์ (สัตว์) ค.ศ. 1937 (พ.ศ. 2480) (Cinematograph

Films (Animals) Act 1937) ซึ่งกำหนดข้อห้ามไม่ให้มีการทรมานสัตว์ในการจัดทำหรือกำกับฉากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ค.ศ. 1978 (พ.ศ. 2521) (Protection of Children Act 1978) ซึ่งห้ามมิให้แสดงภาพอนาจารของเด็กอายุต่ำกว่าสิบหกปี พระราชบัญญัติสิ่งตีพิมพ์ลามก ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502) (Obscene Publications Act 1959) ซึ่งห้ามการแสดงผลงานลามกโดยจะคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ผลงานดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียในศีลธรรมอันดีงามของผู้คนจำนวนมากที่จะเห็นผลงานนั้น และบทบัญญัติในกฎหมายอื่นๆ ที่ทำให้วัสดุโทรทัศน์เป็นวัสดุผิดกฎหมาย หรือเป็นวัสดุที่เกิดจากการกระทำผิดกฎหมาย

5.1.10 ความผิดเกี่ยวกับการฉายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์

มาตรา 10 ของพระราชบัญญัติโรงภาพยนตร์ ค.ศ. 1985 กำหนดความผิดอาญาสำหรับการใช้สถานที่ฉายภาพยนตร์โดยไม่มีใบอนุญาต และการฉายภาพยนตร์โดยขัดต่อเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตหรือกฎข้อบังคับอื่นๆ ที่รัฐมนตรีหรือรัฐบาลท้องถิ่นอาจกำหนด ผู้ที่กระทำความผิด คือ บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารหรือจัดการการแสดง ผู้ถือใบอนุญาต และผู้รู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำความผิดแล้วยังอนุญาตให้ใช้หรือให้เข้าสถานที่เพื่อการกระทำดังกล่าวในกรณีและผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มาตรา 15 กำหนดให้กรรมการ ผู้จัดการ เลขานุการ หรือผู้แทนอื่นใดของนิติบุคคลต้องรับโทษสำหรับความผิดของนิติบุคคลด้วยถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลดังกล่าวเห็นชอบด้วยหรือรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล หรือการกระทำความผิดเกิดจากการละเมิดต่อหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ หากผู้ถือหุ้นในนิติบุคคลมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของนิติบุคคล ก็ให้ถือว่าผู้ถือหุ้นดังกล่าวเป็นกรรมการคนหนึ่งด้วยผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาจแก้ตัวได้ว่า ตนได้ใช้ความระมัดระวังอันควรและได้กระทำทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดแล้วนอกจากการลงโทษทางอาญา มาตรา 12(1) ยังได้กำหนดมาตรการทางปกครองอันได้แก่ การเพิกถอนใบอนุญาต ไว้อีกด้วยสำหรับอำนาจในการเข้าไปตรวจค้นในสถานที่ต่างๆ นั้น มาตรา 13 กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ ผู้ใดที่ขัดขวางการตรวจค้นของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยเจตนาจะต้องระวางโทษทางอาญา

1) โรงภาพยนตร์โป๊ (sex cinema)

การควบคุมดูแลโรงภาพยนตร์โป๊ในประเทศอังกฤษอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น (บทบัญญัติเบ็ดเตล็ด) ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) (Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1982) ตามบทบัญญัติในมาตรา 2 ของกฎหมายดังกล่าว รัฐบาลท้องถิ่นอาจมีมติกำหนดให้สถานที่ใดเป็นโรงภาพยนตร์โป๊ มติดังกล่าวต้องระบุวันเริ่มใช้บังคับของข้อบังคับ

เกี่ยวกับการควบคุมโรงภาพยนตร์โป ซึ่งต้องเป็นระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งเดือนนับจากวันที่ได้มีมติ นอกจากนี้รัฐบาลท้องถิ่นยังต้องประกาศมติดังกล่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นระยะเวลาอย่างน้อย สองสัปดาห์อย่างต่อเนื่องเมื่อสถานที่ได้ถูกกำหนดให้เป็น โรงภาพยนตร์โปแล้ว สถานที่นั้น จะตกอยู่ภายใต้บังคับของข้อบังคับต่างๆ ในตาราง 3 แนบท้ายพระราชบัญญัติรัฐบาลท้องถิ่น (บทบัญญัติเบ็ดเตล็ด) ค.ศ. 1982 ผู้ใดที่ประสงค์จะใช้สถานที่ใดสำหรับการประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์โปต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐบาลท้องถิ่น เว้นแต่จะได้มีการขอให้งดเว้นจากเงื่อนไข การอนุญาตซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจพิจารณาให้การยกเว้นดังกล่าวหากเห็นว่าการกำหนดให้ มีใบอนุญาตเป็นเงื่อนไขที่ไม่สมเหตุผลหรือไม่เหมาะสมโดยปกติ ใบอนุญาตโรงภาพยนตร์โป จะมีอายุหนึ่งปี นอกจากจะได้อำนาจกำหนดอายุสั้นกว่านั้นไว้ในใบอนุญาต หรือใบอนุญาตถูกเพิกถอน หรือถูกยกเลิกก่อนถึงกำหนดในการร้องขอใบอนุญาต ผู้ร้องขอจะต้องทำคำร้องเป็นหนังสือ และรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องส่งสำเนาคำร้องขอดังกล่าวไปยังผู้บังคับบัญชาตำรวจในท้องที่ พร้อมกับติดประกาศคำร้องขอนั้นไว้ในที่สาธารณะ ผู้ใดที่ต้องการคัดค้านการร้องขอสามารถยื่น หนังสือคัดค้านไปยังรัฐบาลท้องถิ่นโดยระบุเหตุผลของการคัดค้าน และรัฐบาลท้องถิ่นจะต้อง ส่งสำเนาของคำคัดค้านนั้นต่อไปยังผู้ร้องขอก่อนจะเริ่มการพิจารณาคำร้องขอ สุดท้าย ในการพิจารณา คำร้องขอ รัฐบาลท้องถิ่นต้องให้การคำนึงถึงข้อสังเกตของผู้บังคับบัญชาตำรวจและคำคัดค้าน ทั้งหมดที่ได้รับด้วยกฎหมายได้กำหนดให้บุคคลบางประเภทไม่มีสิทธิในการขอใบอนุญาต โรงภาพยนตร์โป 37 บุคคลที่ถือว่าขาดคุณสมบัติดังกล่าว ได้แก่ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ผู้ที่ถูก ตัดสิทธิอันเนื่องมาจากการถูกเพิกถอนใบอนุญาต บุคคลที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักร (ไม่รวมถึงนิติบุคคล) และผู้ที่เคยถูกปฏิเสธการออกใบอนุญาตภายในระยะเวลาสิบสองเดือน จากวันที่ยื่นคำร้องครั้งหลัง และนอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดเหตุผลอื่นๆ ที่รัฐบาลท้องถิ่น สามารถใช้อ้างเพื่อปฏิเสธคำร้องขอใบอนุญาต ซึ่งได้แก่

- (1) ผู้ร้องขอไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากเคยต้องโทษทางอาญา
- (2) ถ้ามีการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ร้องขอ ผลประโยชน์ที่จะได้รับ จากการดำเนินงานตามใบอนุญาตจะตกอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ร้องขอ
- (3) จำนวนสถานที่ทางเพศในเขตท้องที่นั้นมีมากกว่าที่รัฐบาลท้องถิ่น เห็นว่าเพียงพอแล้ว
- (4) การจัดตั้งโรงภาพยนตร์โปไม่เหมาะสมสำหรับท้องที่นั้น

ความผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจโรงภาพยนตร์ไป
ประกอบด้วย

- (1) การใช้หรืออนุญาตให้ใช้สถานที่สำหรับการประกอบธุรกิจ
โรงภาพยนตร์ไปโดยไม่มีใบอนุญาต
- (2) การที่ผู้ถือใบอนุญาตจ้างบุคคลอื่นมาทำงานในธุรกิจโดยรู้ว่า
บุคคลนั้นขาดคุณสมบัติสำหรับการถือใบอนุญาต
- (3) การที่ผู้ถือใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต
- (4) การที่ลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้ถือใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือปล่อย
ให้มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตโดยรู้
- (5) การแจ้งข้อความเท็จประกอบการร้องขอให้ออกหรือต่ออายุใบอนุญาต
- (6) การไม่แสดงใบอนุญาตในที่ที่เห็นได้ชัดในสถานที่ประกอบการ และ
- (7) การจ้างบุคคลอายุต่ำกว่าสิบแปดปีมาทำงานในโรงภาพยนตร์ไป
โดยไม่มีเหตุแก้ตัวอันควร

กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
จากรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจเข้าตรวจสอบสถานที่ประกอบการโรงภาพยนตร์ไปที่ได้รับอนุญาตได้ตลอดเวลา
อันควร เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการอนุญาต คุณสมบัติของลูกจ้าง และการไม่มี
ผู้ใดอายุต่ำกว่าสิบแปดปีในสถานที่ประกอบการโรงภาพยนตร์ไป

5.1.11 การควบคุมรายการวิทยุโทรทัศน์

วิทยุโทรทัศน์เป็นอีกสื่อหนึ่งที่สามารถใช้ในการนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่
สู่สาธารณชน กฎหมายควบคุมการเสนอรายการทางวิทยุโทรทัศน์จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งในการ
ควบคุมภาพยนตร์ในประเทศอังกฤษองค์กรที่ประกอบกิจการการนำเสนอรายการทางวิทยุโทรทัศน์
คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ ในปัจจุบัน สถานีวิทยุโทรทัศน์ในประเทศอังกฤษอาจแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม
คือ บีบีซี (BBC หรือ British Broadcasting Corporation) และบรรดาสถานีวิทยุโทรทัศน์อิสระที่อยู่ภายใต้
การกำกับดูแลของคณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์อิสระ (ITC หรือ Independent Television Commission)
บีบีซีเป็นนิติบุคคลที่รัฐจัดตั้งขึ้นโดยเอกสารจัดตั้ง Royal Charter และได้ทำข้อตกลงกับรัฐไว้ว่า
จะดำเนินกิจการให้บริการรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงตามเงื่อนไขที่ได้กำหนด
ไว้ในข้อตกลง วัตถุประสงค์และขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของบีบีซีจะปรากฏอยู่ในเอกสารจัดตั้ง
และข้อตกลงดังกล่าวส่วนการให้บริการวิทยุโทรทัศน์อื่นๆ ในประเทศอังกฤษนั้น ดำเนินงาน
โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์อิสระซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติวิทยุ
โทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) (Broadcasting Act 1990) ซึ่งได้จัดตั้ง

คณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์อิสระขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้งหมดที่ไม่ได้อยู่ในเครือของบีบีซี ในปีค.ศ. 1996 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง (BSC หรือ Broadcasting Standards Commission) ขึ้น โดยพระราชบัญญัติวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539) (Broadcasting Act 1996) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการรับฟังคำร้องเรียนเกี่ยวกับความเป็นธรรมในรายการและมาตรฐานของรายการที่นำออกเผยแพร่ทางวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง นอกจากนี้ BSC ยังมีหน้าที่ในการจัดทำประมวลแนวทางปฏิบัติ (code of conduct) เกี่ยวกับความเป็นธรรมและมาตรฐานของรายการไว้เป็นตัวอย่างให้กับบีบีซีและ ITC อีกด้วย บีบีซีและ ITC มีข้อแตกต่างที่สำคัญบางประการ ข้อแตกต่างประการแรก คือ การกำกับดูแลการดำเนินงานของบีบีซีอยู่ภายใต้บังคับของเอกสารจัดตั้งนิติบุคคลและข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับรัฐ แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ส่วนข้อแตกต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บีบีซีจะดำเนินการจัดเสนอรายการวิทยุโทรทัศน์ด้วยตนเองแต่คณะกรรมการไม่ได้จัดทำรายการเองและเป็นเพียงองค์กรที่กำกับดูแลและออกใบอนุญาตให้สถานีวิทยุโทรทัศน์อื่นๆ ดำเนินกิจการจัดทำรายการอย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับการควบคุมภาพยนตร์ก่อนออกเผยแพร่ทางวิทยุโทรทัศน์สำหรับบีบีซีและ ITC ต่างก็พบว่า องค์กรทั้งสองมีแนวทางการปฏิบัติที่เหมือนกัน การรายงานในบทนี้จึงจะอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวกับทั้งสององค์กรควบคู่กันตามหัวข้อดังต่อไปนี้ (1) การกำกับดูแลมาตรฐานของรายการโทรทัศน์ (2) การบังคับให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และ (3) การฉายละครโทรทัศน์

5.1.12 การกำกับดูแลมาตรฐานของภาพยนตร์

บีบีซีและคณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์อิสระมีหน้าที่ในการจัดทำประมวลแนวทางปฏิบัติ (code of conduct) สำหรับการควบคุมมาตรฐานของรายการที่จะนำเสนอทางวิทยุโทรทัศน์ประมวลดังกล่าวมีผลบังคับกับรายการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ที่ได้เคยนำออกฉายในโรงภาพยนตร์ก็ตาม ในกรณีนี้ บีบีซีได้จัดทำหลักเกณฑ์การปฏิบัติของผู้ผลิตรายการ (Producer's Code) ส่วน ITC ได้จัดทำประมวลรายการ (ITC Programme Code) และได้กำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในใบอนุญาตของผู้ประกอบการสถานีวิทยุโทรทัศน์ว่า จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในประมวลดังกล่าว ประมวลทั้งสองฉบับนี้มีสาระสำคัญที่เหมือนกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมเนื้อหาสาระในรายการให้มีรสนิยมที่ดีและมีความเหมาะสมสำหรับการนำออกเผยแพร่ทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง การใช้ภาษา การเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนา และกิจกรรมทางเพศ โดยจะคำนึงถึงความเหมาะสมสำหรับผู้ชมที่เด็กเป็นหลัก นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อกำกับดูแลการฉายรายการโทรทัศน์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น การกำหนดช่วงเวลาที่ยามมิให้เสนอรายการ

ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนถึงเวลา 21.00 นาฬิกา (watershed) และการให้คำเตือนล่วงหน้าพอสมควรก่อนฉายรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก เป็นต้น

5.1.13 การบังคับให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

ITC มีมาตรการที่สำคัญในการบังคับให้ผู้ประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์ปฏิบัติตามมาตรฐานสำหรับรายการที่ได้กำหนดไว้ในประมวลรายการ คือ การเพิกถอนใบอนุญาตส่วนในกรณีของบีบีซีนั้น ถ้ารัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าองค์กรไม่ได้ดำเนินงานในลักษณะที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลง รัฐมนตรีมีอำนาจตามข้อ 15 สั่งเพิกถอนสิทธิทั้งหมดของบีบีซี

5.2 กฎหมายควบคุมภาพยนตร์ของประเทศฝรั่งเศส

กฎหมายฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์มีอยู่ด้วยกันหลายฉบับด้วยกัน ซึ่งจากการตรวจสอบกฎหมายเหล่านี้มิได้มีการให้คำนิยามของคำว่า “ภาพยนตร์” อย่างชัดเจน จะมีก็เพียงแต่ให้คำอธิบายว่า “ผลงานภาพยนตร์” เป็นเช่นใด โดยรัฐกฤษฎีกา ที่ 90-66 ลงวันที่ 17 มกราคม 1990 ได้บัญญัติให้หมายถึง (1) ผลงานที่ได้รับการตรวจสอบตราตามมาตรา 19 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ทั้งนี้ เว้นแต่ผลงานสารคดีที่ออกอากาศทางโทรทัศน์เป็นครั้งแรกในประเทศฝรั่งเศส และ (2) ผลงานต่างประเทศที่ได้รับการตรวจสอบตราและเป็นผลงานภาพยนตร์เพื่อการพาณิชย์ในประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ยังได้ให้คำอธิบายว่า “ภาพยนตร์เรื่อง ยาว (oeuvre cinématographique de long durée)” หมายถึง ภาพยนตร์ที่ใช้ระยะเวลาในการฉายมากกว่าหนึ่งชั่วโมงสำหรับ “ผลงานวิทยุโทรทัศน์” นั้น รัฐกฤษฎีกานี้ได้ให้คำอธิบายในเชิงปฏิเสธว่าหมายถึง รายการที่มีใช้ผลงานภาพยนตร์เรื่องยาว รายการข่าวสาร รายการบันเทิง รายการเกมส์ ฯลฯ ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า “ภาพยนตร์” ตามกฎหมายฝรั่งเศส หมายถึง ผลงานที่ได้ถ่ายอัด หรือกระทำด้วยวิธีการใดๆ ให้ปรากฏรูปหรือเสียง และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำออกฉายในโรงภาพยนตร์กฎหมายฝรั่งเศสที่มีอยู่ก็ได้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์โดยตรง ซึ่งครอบคลุมถึงทุกๆ เรื่อง หากแต่เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงแง่มุมต่างๆ ของกิจการภาพยนตร์ ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ (1) กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ และ (2) กฎหมายลำดับรอง

5.2.1 **กฎหมายระดับพระราชบัญญัติ** เกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์มีอยู่ด้วยกัน 2 ฉบับ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1) ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ มีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ กฎหมายนี้ได้บัญญัติถึงเรื่องต่างๆ คือ ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ การประกอบวิชาชีพ ภาพยนตร์ การตรวจสอบตราและจดทะเบียนภาพยนตร์ และการเงินของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยลักษณะ 1 บัญญัติให้มีการจัดตั้งศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ

ซึ่งเป็นองค์การมหาชนที่มีอิสระทางการเงิน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางด้านข้อมูลและประสานความร่วมมือในเรื่องกิจการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ส่วนลักษณะ 2 และลักษณะ 3 จะกล่าวถึงการประกอบวิชาชีพภาพยนตร์และการตรวจลงตราภาพยนตร์ โดยบัญญัติให้บริษัทที่ประสงค์จะดำเนินกิจการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์ฯ ซึ่งการอนุญาตนี้มีระยะเวลาตามที่กำหนดไว้และอาจถูกเพิกถอนได้ สำหรับผู้ร่วมงานในบริษัทอุตสาหกรรมภาพยนตร์และผู้ร่วมงานในการสร้างภาพยนตร์ต้องมีบัตรประจำตัวผู้ประกอบการวิชาชีพ (carte d'identité professionnelle) โดยผู้อำนวยการศูนย์ฯ จะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ในการได้รับหรือเพิกถอนบัตร สำหรับการตรวจลงตราภาพยนตร์ได้กำหนดให้การนำภาพยนตร์ออกฉายต้องได้รับการตรวจลงตราโดยรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านภาพยนตร์ การตรวจลงตรานี้ต้องเสียบางให้แก่อำนาจด้วย นอกจากนี้ก่อนที่จะนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ต้องมีการจดทะเบียนภาพยนตร์ที่ศูนย์ฯ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของสัญญาที่ได้กระทำขึ้นในการผลิต การจัดทำนำและการจัดสรรผลประโยชน์ในภาพยนตร์ที่ออกเผยแพร่ในประเทศฝรั่งเศส ภาพยนตร์ที่นำออกเผยแพร่จะเรียกโดยรวมว่า โปรแกรม (รายการ) ซึ่งต้องมีความยาวของฟิล์มไม่น้อยกว่า 1,600 เมตร และต้องได้รับการตรวจลงตรามาแล้วไม่เกินกว่า 5 ปี สำหรับ ลักษณะ 4 ของประมวลกฎหมายนี้จะกำหนดในเรื่องการเงินของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยจะกำหนดมาตรการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ผลิตภาพยนตร์ โดยการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ผลิตภาพยนตร์และจะใช้วิธีชำระคืนโดยการหักจากรายได้ที่ภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ได้รับความระยะเวลาในการชำระคืนสูงสุด คือ 3 ปี นอกจากการช่วยเหลือทางการเงินแล้ว ยังมีการเก็บภาษีเพื่อนำเข้ากองทุนพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 1960 อัตราภาษีการนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่จะคำนวณจากความยาวของฟิล์ม ซึ่งภาษีนี้ต้องชำระเมื่อมีการตรวจลงตราโดยการขยายการตรวจลงตราหรือการตรวจลงตราใหม่ก็ไม่ต้องมีการเสียบางอีก ยังมีข้อยกเว้นที่ไม่ต้องเสียบางนี้คือ ภาพยนตร์ที่มีได้มีเพื่อการพาณิชย์ ภาพยนตร์ข่าว ภาพยนตร์เพื่อศิลปะหรือภาพยนตร์สำหรับเด็ก จากบทบัญญัติในลักษณะนี้ยังกำหนดให้รัฐสามารถค้ำประกันเงินกู้ยืมของบริษัทที่ได้รับอนุญาต เพื่อการส่งออกภาพยนตร์ฝรั่งเศส

2) รัฐบัญญัติ ที่ 86-1067 ว่าด้วยเสรีภาพในการสื่อสาร กฎหมายฉบับนี้มีได้ใช้บังคับกับกิจการภาพยนตร์โดยตรง หากแต่เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกิจการวิทยุโทรทัศน์ (l'audiovisuel) โดยรัฐบัญญัตินี้บัญญัติให้บุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการสื่อสารทางวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้ ภายใต้ขอบเขตของการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เสรีภาพและทรัพย์สินของบุคคลอื่น ความหลากหลายทางความคิดและความเห็น การรักษาความสงบเรียบร้อย ความจำเป็นในการป้องกันประเทศ ข้อบังคับของบริการสาธารณะ ข้อจำกัดทางเทคนิคในการติดต่อสื่อสาร และความจำเป็น

ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตองค์การกำกับดูแลตามกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ คณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์ (Conseil supérieur audiovisuel) ซึ่งเป็นองค์กรทางปกครองอิสระทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้เสรีภาพในการสื่อสารตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ โดยคณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์มีอำนาจหน้าที่¹²

(1) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ความเป็นอิสระ และความเป็นกลางของวิทยุโทรทัศน์

(2) ดูแลและสนับสนุนให้มีการแข่งขันและสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติระหว่างผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่าย

(3) ดูแลคุณภาพและความหลากหลายของรายการ การพัฒนาการผลิต การสร้างสรรค์รายการ ตลอดจน การรักษาไว้ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการภาพยนตร์นั้น กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (1) ให้คณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลภาพยนตร์และรายการ โทรทัศน์ที่ออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (2) กำหนดหลักเกณฑ์การนำภาพยนตร์ออกอากาศทางโทรทัศน์ผ่านคลื่นแอสแตเซีย (3) กำหนดหลักเกณฑ์การนำภาพยนตร์ออกอากาศทางโทรทัศน์ผ่านเคเบิลใยแก้ว และดาวเทียม (4) กำหนดหลักเกณฑ์การออกอากาศภาพยนตร์ เพื่อการพัฒนากิจการภาพยนตร์ (5) กำหนดหลักเกณฑ์การโฆษณาในระหว่างการออกอากาศภาพยนตร์

5.2.2 กฎหมายลำดับรอง

เกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์ค่อนข้างจะมีความหลากหลายและเป็นบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และรัฐบัญญัติที่ 86-1067 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการภาพยนตร์โดยตรงมีอยู่ด้วยกัน 3 ฉบับ คือ

1) รัฐกฤษฎีกา ที่ 83-1084 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 1983 ว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการภาพยนตร์แห่งชาติ โดยกำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการภาพยนตร์ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านภาพยนตร์ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับกิจการภาพยนตร์

2) รัฐกฤษฎีกา ที่ 90-66 ลงวันที่ 17 มกราคม 1990 เพื่อการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา 27 มาตรา 33 และมาตรา 70 แห่งรัฐบัญญัติ ที่ 86-1067 ลงวันที่ 30 กันยายน 1986 และกำหนดหลักเกณฑ์การนำภาพยนตร์และรายการวิทยุโทรทัศน์ออกอากาศทางโทรทัศน์กฎหมายนี้ได้บัญญัตินิยามให้แก่คำต่างๆ เช่น ผลงานภาพยนตร์ ผลงานภาพยนตร์เรื่องยาว ผลงานวิทยุโทรทัศน์

¹² วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์, *โครงการศึกษาวิจัย เรื่องกฎหมายภาพยนตร์ของประเทศฝรั่งเศส (แก้ไขเพิ่มเติม)*, เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546

ผลงานภาพยนตร์หรือวิทยุโทรทัศน์ของยุโรป เพื่อใช้ในรัฐกฤษฎีกานี้ รัฐกฤษฎีกานี้ยังกำหนดหลักเกณฑ์ในการเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ และรายละเอียดในเรื่องสัดส่วนของภาพยนตร์ฝรั่งเศสและภาพยนตร์ยุโรปที่นำออกอากาศ ช่วงเวลาออกอากาศจำนวนภาพยนตร์ที่สามารถออกอากาศได้ โดยหลักเกณฑ์เหล่านี้มีลักษณะเป็นมาตรการส่งเสริมกิจการภาพยนตร์ ดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

3) รัฐกฤษฎีกา ที่ 90-174 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 1990 เพื่อการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา 19 ถึงมาตรา 22 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์และการจัดประเภทภาพยนตร์ โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ (Commission de classification)” ทำหน้าที่เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาตรวจสอบตราภาพยนตร์นอกจากการจัดประเภทของภาพยนตร์แล้ว กฎหมายนี้ยังกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำภาพยนตร์ประเภทต่างๆ ออกเผยแพร่ด้วย โดยภาพยนตร์ที่นำออกเผยแพร่ต้องเป็นไปในรูปแบบเดียวกับที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ การละเมิดบทบัญญัติแห่งรัฐกฤษฎีกานี้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์

5.2.3 การประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับภาพยนตร์

มาตรา 14 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้บัญญัติให้บริษัทที่ต้องการจะประกอบกิจการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานศูนย์ภาพยนตร์ ตลอดจนออกข้อบังคับต่างๆ ภายใต้อำนาจของรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ การอนุญาตให้ประกอบกิจการอาจกำหนดระยะเวลาไว้ และอาจถูกเพิกถอนได้ โดยการขออนุญาตนั้น ผู้ขอต้องชำระค่าธรรมเนียมตามที่ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติกำหนดไว้ นอกจากนี้ มาตรา 15 แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวยังกำหนดให้บุคลากรของบริษัทอุตสาหกรรมภาพยนตร์หรือบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการสร้างภาพยนตร์ต้องมีบัตรประจำตัวผู้ประกอบวิชาชีพที่ออกโดยศูนย์ฯ จึงจะสามารถประกอบวิชาชีพได้ซึ่งการออกบัตรและการเพิกถอนบัตรผู้ประกอบวิชาชีพเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้อำนวยการศูนย์ฯ การที่บริษัทอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไม่แจ้งรายได้หรือแจ้งรายได้ รวมถึงจำนวนลูกจ้างบุคลากรที่มีอยู่เป็นเท็จแก่ศูนย์ฯ อาจทำให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับโทษจำคุก 3 เดือนปรับ 18,000 ยูโรหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งผู้บริหารของบริษัทต้องรับผิดชอบในการนี้เช่นเดียวกับผู้กระทำหรือผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วย อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามมาตรา 18 นี้ไม่เป็นการตัดสิทธิในดำเนินการตามมาตรา 313-1 มาตรา 313-7 และมาตรา 313-8 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

โดยหลักเกณฑ์การดำเนินการตามบทลงโทษนี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีกระทรวงเศรษฐกิจและการเงิน และรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านอุตสาหกรรม ภาพยนตร์กำหนด ผู้อำนวยการศูนย์ฯหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจละสิทธิให้พนักงานอัยการ เป็นผู้ทำหน้าที่โจทก์แทนในการดำเนินการฟ้องร้องคดี

5.2.4 การตรวจลงตราและการจดทะเบียน

หลังจากที่ได้กำหนดเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพภาพยนตร์ไว้แล้ว การจะนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ นั้น มาตรา 19 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้ กำหนดให้ต้องมีการตรวจลงตรา (Visa d'exploitation) โดยรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านอุตสาหกรรม ภาพยนตร์ในขั้นตอนนี้จะมีการจัดประเภทภาพยนตร์ไปด้วย ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป การตรวจลงตรานี้ต้องเสียค่าธรรมเนียมแก่ศูนย์ฯ การนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่โดยที่มิได้ตรวจลงตรา หรือออกเผยแพร่โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ใน การตรวจลงตรา ประมวลกฎหมาย อุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้กำหนดบทลงโทษไว้ นอกจากจะถูกยึดฟิล์มภาพยนตร์แล้ว ยังต้อง โทษปรับ 45,000 ยูโร และศาลยังอาจมีคำพิพากษาเพิ่มเติม ดังนี้ (1) ห้ามมิให้ผู้กระทำความผิด ทำหน้าที่บริหารหรือประกอบวิชาชีพภาพยนตร์เป็นการชั่วคราวหรือถาวร (2) ลงโทษปรับบุคคล ธรรมดาที่เป็นผู้กระทำความผิด และลงโทษปรับนิติบุคคลในกรณีที่ผู้บริหารเป็นผู้กระทำความผิด เมื่อได้ตรวจลงตราแล้ว ก่อนที่จะนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ยังต้องมีการจดทะเบียนที่สำนักทะเบียน ภาพยนตร์ ซึ่งมาตรา 31 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์กำหนดให้ศูนย์ภาพยนต์ฯ จัดตั้งสำนักทะเบียนภาพยนต์ขึ้นที่กรุงปารีส เพื่อทำหน้าที่รับจดทะเบียนภาพยนต์ที่จะออกเผยแพร่ ในฝรั่งเศส ตลอดจนสัญญาต่างๆ ที่ทำขึ้นระหว่างผู้สร้าง ผู้จัดจำหน่ายและบุคคลอื่นๆ ซึ่งอาจจะ เป็นผู้มิติต่างๆ ในภาพยนต์นั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลที่อาจใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมภาพยนต์ ต่อไป การจดทะเบียนนั้นต้องดำเนินการร้องขอโดยผู้ผลิตหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งต้องยื่นสำเนา สัญญาหรือสำเนานางสั่งการอนุญาตให้เผยแพร่ภาพยนต์จากผู้ผลิต และระยะเวลาอนุญาต ให้นำภาพยนต์ออกเผยแพร่ด้วย

5.2.5 หลักเกณฑ์การนำออกเผยแพร่

ในการนำภาพยนต์ออกเผยแพร่นั้น ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนต์ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรประโยชน์ระหว่างผู้ให้สิทธินำภาพยนต์ออกเผยแพร่กับ เจ้าของกิจการ โรงภาพยนต์ด้วย โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวอยู่ในมาตรา 23 ถึงมาตรา 30 ภาพยนต์ที่นำออกเผยแพร่ โดยฉายเสร็จภายใน โปรแกรมเดียว ต้องมีความยาวของฟิล์ม ไม่น้อยกว่า 1,600 เมตร และได้รับการตรวจลงตรามาแล้วไม่เกินห้าปีการให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการ โรงภาพยนต์ในการนำภาพยนต์เรื่องยาวที่มีการตรวจลงตรามาแล้วไม่เกินห้าปีออกเผยแพร่

ต่อสาธารณชน จะกระทำได้อีกเมื่อมีการจัดสรรรายได้ตามสัดส่วนในการฉายภาพยนตร์นั้น การให้สิทธิแบบจัดสรรรายได้ตามสัดส่วนนี้จะไม่ใช้บังคับกับกรณีที่โรงภาพยนตร์นั้นมีอัตราการเข้าชมประจำสัปดาห์ไม่เกิน 1,200 ที่นั่งต่อปี ซึ่งผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์เหล่านี้จะได้รับอนุญาตให้เช่าภาพยนตร์ในราคาที่กำหนดแน่นอนเป็นการล่วงหน้าการคำนวณรายได้ตามสัดส่วนจะคำนึงถึงรายได้จากการขายบัตรเข้าชมภาพยนตร์โดยยังไม่รวมภาษีและอากรแสตมป์ ซึ่งผู้อำนวยการศูนย์จะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การเช่าภาพยนตร์ และอัตราต่ำสุดและอัตราสูงสุดของการจัดสรรรายได้ตามสัดส่วนในการเข้าชมภาพยนตร์ผู้อำนวยการศูนย์ยังเป็นผู้อนุญาตให้การนำรูปแบบในการให้สิทธิเข้าชมภาพยนตร์หลายครั้ง (une formule d'accès au cinéma donnant droit à des entrées multiple) กล่าวคือ เป็นลักษณะการซื้อบัตรชมภาพยนตร์เป็นจำนวนที่นั่ง รวมถึงการสมัครเป็นสมาชิกโรงภาพยนตร์มาใช้ด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์การอนุญาตของผู้อำนวยการศูนย์ต้องเป็นไปดังนี้

1) การให้สิทธิเข้าชมตามภาพยนตร์รูปแบบดังกล่าวจะคำนวณจากราคาของค่าเข้าชมต่อที่นั่งกับอัตราค่าเช่าที่ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ได้ทำสัญญาไว้กับผู้จัดจำหน่ายตามสัญญาเช่า ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามแนวปฏิบัติในเรื่องการแบ่งรายได้ตามสัดส่วนจากการขายบัตรที่เดียว (du entrées vendues à l'unité) ราคาบัตรที่นั่งเดียวต้องสอดคล้องกับอัตราค่าที่ใช้งานอยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ด้วย

2) ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ที่มีอัตราการเข้าชมมากกว่าร้อยละ 25 หรือมีรายได้มากกว่าร้อยละ 3 ของรายได้ระดับชาติภายในเขตที่กำหนดไว้ หากมีการเสนอรูปแบบการสมัครเป็นสมาชิก (une formule d'abonnement) ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ต้องเสนอให้ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ในเขตเดียวกันที่มีอัตราการเข้าชมหรือรายได้น้อยกว่าร้อยละ 25 เข้าร่วมในรูปแบบการสมัครเป็นสมาชิกด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์นั้นมีอัตราการเข้าชมไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของอัตราการเข้าชมระดับชาติ การเสนอรูปแบบดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติและต้องประกันรายได้ขั้นต่ำของราคาต่อที่นั่งแก่ผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์นั้น ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าจำนวนรายได้ต่อที่นั่งที่ได้รับจากผู้จัดจำหน่ายในการยื่นคำร้องขออนุญาตที่เสนอรูปแบบการให้สิทธิเข้าชมภาพยนตร์หลายครั้งผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ต้องแจ้งรายการดังต่อไปนี้

(1) หลักเกณฑ์ทั่วไปของรูปแบบการให้สิทธิเข้าชมหลายครั้ง

(2) ข้อผูกพันระหว่างผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์กับผู้จัดจำหน่ายและผู้ผลิตภาพยนตร์ รวมทั้ง สัญญาความร่วมมือดังกล่าว ซึ่งสัญญานี้ไม่อาจกำหนดให้มีข้อสัญญาเกี่ยวกับรายการของโรงภาพยนตร์ หรือข้อสัญญาเกี่ยวกับการให้สิทธิพิเศษเมื่อเจ้าของกิจการโรงภาพยนตร์ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตต่อศูนย์แล้ว ศูนย์ ก็จะพิจารณาไปตามหลักเกณฑ์ต่างๆ

ซึ่งหลักเกณฑ์การอนุญาตหรือการเพิกถอนการอนุญาต รวมถึงข้อสัญญาเกี่ยวกับระยะเวลาของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการ โรงภาพยนตร์กับผู้จัดจำหน่าย ผู้ผลิต หรือผู้มีสิทธิ จะกำหนดโดยรัฐกฤษฎีกาที่ผ่านการพิจารณาของสภาแห่งรัฐ ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า รัฐกฤษฎีกานี้จะกำหนดสัญญาความร่วมมือในรูปแบบการให้สิทธิเข้าชมโรงภาพยนตร์หลายครั้งด้วยหลังจากที่ได้ทำสัญญาเช่าโรงภาพยนตร์ออกเผยแพร่แล้ว คู่สัญญาคือผู้จัดจำหน่าย หรือผู้มีสิทธิกับเจ้าของกิจการ โรงภาพยนตร์จะผูกพันตามสัญญา เมื่อพ้นระยะเวลาสามวัน นับแต่วันที่แสดงตัวอย่างภาพยนตร์หรือวันที่โรงภาพยนตร์ออกเผยแพร่ครั้งแรก

5.2.6 มาตรการส่งเสริมกิจการภาพยนตร์

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่า ประเทศฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญการช่วยเหลืออุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ต้องมีการแข่งขันเป็นอย่างสูงกับโรงภาพยนตร์จากประเทศอื่นๆ และโรงภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศสจึงได้กำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ฝรั่งเศสไว้ในบรรพ 4 ของประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เพื่อเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ อีกทั้งในรัฐบัญญัติที่ 86-1067 ว่าด้วยเสรีภาพในการสื่อสาร ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์ก็ยังมีบทบัญญัติเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์

5.2.7 การช่วยเหลือทางการเงิน

เพื่อที่จะช่วยเหลือการผลิตภาพยนตร์ฝรั่งเศส ประเทศฝรั่งเศสจึงกำหนดให้มีบทบัญญัติว่าด้วยการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ผลิตภาพยนตร์ โดยการให้เงินยืมล่วงหน้าจากกองทุนตามมาตรา 1 แห่งรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 1940 เกี่ยวกับการให้เงินยืมล่วงหน้าแก่บริษัทตามรัฐกำหนดกฎหมาย ลงวันที่ 27 ตุลาคม 1939

การให้เงินยืมล่วงหน้าจะคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 4 และต้องใช้คืนภายในระยะเวลาไม่เกินสามปี จำนวนเงินยืมล่วงหน้าจะไม่เกินร้อยละ 65 ของประมาณการค่าใช้จ่ายที่กำหนดโดยศูนย์ฯ ในการขอเงินยืมล่วงหน้าต้องทำเป็นคำร้องยื่นต่อศูนย์ฯ โดยต้องมีความเห็นทางเทคนิค และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในเอกสาร การพิจารณาการให้เงินยืมล่วงหน้าจะกระทำโดยคณะกรรมการพิจารณาเงินยืมล่วงหน้าเพื่อภาพยนตร์ (Comité d'attribution des avances au cinéma) ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง จำนวน 2 คน โดยคนหนึ่งจะทำหน้าที่ประธานกรรมการ ผู้แทนศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ จำนวน 2 คน และผู้แทนสถาบันเงินกู้แห่งชาติ (Crédit national) จำนวน 1 คน คณะกรรมการนี้จะเป็นผู้กำหนดจำนวนและรูปแบบของเงินยืมล่วงหน้า โดยเฉพาะหลักเกณฑ์การชำระเงินคืนและผู้รับประโยชน์จากเงินยืมล่วงหน้าเงินยืมล่วงหน้าจะถูกนำไปบัญชีธนาคารที่ได้รับอนุญาตจากศูนย์ฯ โดยการเบิกจ่ายเงินกระทำได้โดยความตกลง

ของศูนย์ฯ ซึ่งการอนุญาตให้ใช้จ่ายเงินจะกระทำได้ต่อเมื่อผู้ผลิตได้มีส่วนร่วมลงทุนด้วยแล้ว อย่างต่ำร้อยละ 35 จำนวนค่าใช้จ่ายที่เกินกว่าจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติสำหรับภาพยนตร์ ผู้ผลิตต้องเป็นผู้รับผิดชอบจำนวนเงินที่เกินไปนั้น ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทต้องเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาเงินยืมล่วงหน้าภาพยนตร์ และหากคณะกรรมการนี้เห็นว่าต้องใช้วิธีการเรียกคืนเงินยืมล่วงหน้าก็จะดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของกรมบัญชีกลางสถาบันเงินกู้แห่งชาติ และศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติจะทำความตกลงกันในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารกองทุนร่วมที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเรื่องนี้ ในแต่ละเดือนสถาบันเงินกู้แห่งชาติจะรายงานเรื่องการเบิกจ่ายเงินและการคืนเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบต่อกระทรวงการคลัง

5.2.8 กองทุนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์

นอกจากการให้เงินยืมล่วงหน้าแล้ว เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้กำหนดให้ตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ขึ้น โดยจะเรียกเก็บเงินเข้ากองทุน เมื่อมีการขอให้ตรวจลงตราภาพยนตร์และนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ เงินที่จะเรียกเก็บเข้ากองทุนจะคำนวณตามความยาวของฟิล์มภาพยนตร์ฉบับสำเนาที่ตรวจลงตราตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) ภาพยนตร์เรื่องยาวที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส คิดอัตรา 0.69 ยูโรต่อเมตร
- (2) ภาพยนตร์เรื่องยาวต่างประเทศที่ใช้ภาษาต่างประเทศ คิดอัตรา 0.08 ยูโร

ต่อเมตร

- (3) ภาพยนตร์เรื่องสั้น คิดอัตรา 0.08 ยูโรต่อเมตร

ทั้งนี้ การเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนจะยกเว้นให้แก่

- (1) ภาพยนตร์ที่มีไว้เพื่อการพาณิชย์
- (2) ภาพยนตร์ที่ออกเผยแพร่ในโรงภาพยนตร์เพื่อศิลปะและการทดลอง

โดยมีข้อแม้ว่า การเผยแพร่นั้นต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 4 สัปดาห์ในกรุงปารีสหรือไม่เกิน 12 สัปดาห์สำหรับนอกเขตกรุงปารีส

(3) ภาพยนตร์สำหรับเด็กที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นในศูนย์ฯ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการจะกำหนดโดยประกาศกระทรวงของรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านวัฒนธรรม

นอกเหนือไปจากภาพยนตร์ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บเงินเข้ากองทุนพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์แล้ว ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมยังกำหนดให้ความตกลงแลกเปลี่ยนภาพยนตร์ระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับประเทศอื่นๆ สามารถทำข้อตกลงในเรื่องการคืนเงินเรียกเก็บเข้ากองทุนที่ได้ชำระ เมื่อมีการนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ในประเทศฝรั่งเศสได้โดยอาศัยหลัก

ต่างตอบแทนทางภาษีอากร ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นภาพยนตร์ของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปซึ่งการคืนเงินเรียกเก็บเข้ากองทุนต้องคำนึงถึงจำนวนภาพยนตร์ฝรั่งเศสที่ออกเผยแพร่ในประเทศนั้นๆ ด้วยเงินที่ใช้สนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ผลิตภาพยนตร์ฝรั่งเศสเรื่องยาวไม่อาจโอนหรือยึดได้ และโดยยกเว้นมาตรา 2101 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง จำนวนเงินที่ช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมภาพยนตร์นี้จะถูกจัดประเภทภูมิสิทธิ์ตามลำดับ ดังนี้

- (1) เงินที่ต้องชำระคืนแก่รัฐ เว้นแต่เงินที่เรียกเก็บเข้ากองทุนพัฒนาภาพยนตร์
- (2) เงินเดือนและค่าตอบแทนคนงาน ล่าม เจ้าหน้าที่เทคนิค ผู้กำกับบท เว้นแต่ค่าตอบแทนของผู้จัดการ ประธาน หรือผู้อำนวยการของบริษัทผู้ผลิต
- (3) การโอนเงินหรือการหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับเงินเดือน
- (4) ค่าใช้จ่ายสตูดิโอ การทำเทคนิคพิเศษ ห้องล้างฟิล์ม การเช่าอุปกรณ์ทางเทคนิคซึ่งมีลักษณะเฉพาะและเกี่ยวกับการผลิตภาพยนตร์

นอกจากมาตรการช่วยเหลือทางการเงินและกองทุนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์แล้ว ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ยังกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง มีอำนาจอนุมัติการค้ำประกันเงินทุนสำหรับการส่งออกภาพยนตร์ฝรั่งเศสไปยังต่างประเทศ การค้ำประกันจะพิจารณาโดยคณะกรรมการพิจารณาเงินยืมล่วงหน้าสำหรับภาพยนตร์ ซึ่งจะมีการเพิ่มผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศเป็นคณะกรรมการด้วยคณะกรรมการคณะนี้จะพิจารณาลักษณะและจำนวนของเงินทุนที่จะได้รับการค้ำประกัน การชำระคืนและความรับผิดชอบของบริษัทที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับความเห็นชอบในการค้ำประกันของรัฐต้องมีบันทึกลงในสัญญาระหว่างสถาบันเงินกู้แห่งชาติกับบริษัทที่เกี่ยวข้อง

5.2.9 การพัฒนาการผลิตภาพยนตร์

รัฐบัญญัติ ที่ 86-1067 ว่าด้วยเสรีภาพในการสื่อสาร แม้จะมีใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับภาพยนตร์โดยตรง แต่ก็มิมีบทบัญญัติบางประการที่มีลักษณะเป็นมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยในลักษณะ 5 แห่งรัฐบัญญัตินี้ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการพัฒนาการผลิตภาพยนตร์ไว้ โดยกำหนดให้สถานีโทรทัศน์ที่เผยแพร่ผลงานภาพยนตร์ โดยเฉพาะบริษัท ตามมาตรา 44 ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ภาครัฐต้องส่งเงินเพื่อการพัฒนากิจกรรมภาพยนตร์แห่งชาติ ตามแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ ซึ่งข้อกำหนดเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์ในหนังสือบริคณห์สนธิต้องกำหนดเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 1) จำนวนภาพยนตร์เรื่องยาวที่จะนำออกอากาศในแต่ละปี
- 2) สัดส่วนของภาพยนตร์ที่จะนำออกอากาศต้องเป็นภาพยนตร์ยุโรป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และภาพยนตร์ฝรั่งเศสไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

3) ช่วงเวลาออกอากาศของภาพยนตร์เรื่องยาวซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ใช้บังคับกับสถานีโทรทัศน์ที่เผยแพร่ตามปกติเท่านั้นกล่าวคือ ไม่ใช้บังคับกับสถานีโทรทัศน์ที่ต้องบอกรับเป็นสมาชิก

สัญญาที่ให้สิทธิในการนำภาพยนตร์ออกอากาศทางโทรทัศน์ต้องมีการกำหนดระยะเวลาที่สามารถนำภาพยนตร์นั้นออกเผยแพร่ได้ ข้อตกลงในลักษณะนี้ยังใช้บังคับกับกรณีที่เป็นการทำความตกลงระหว่างองค์กรวิชาชีพภาพยนตร์กับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ด้วย และภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ 85-660 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 1985 การนำภาพยนตร์ออกอากาศทางโทรทัศน์ไม่ว่าจะครั้ง โฆษณาเกินกว่าหนึ่งครั้งในช่วงที่ออกอากาศนั้นเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์

5.2.10 องค์กรในการกำกับดูแล

ตั้งแต่ขั้นตอนการดำเนินการสร้างจนถึงก่อนการนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่นั้นจะมีองค์กรที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการนี้อยู่ 2 องค์กรด้วยกัน คือ (1) คณะกรรมการภาพยนตร์แห่งชาติ และ (2) ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ

1) คณะกรรมการภาพยนตร์แห่งชาติเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านภาพยนตร์ โดยจะให้คำปรึกษาแนะนำในด้านนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับภาพยนตร์ การสร้างและการผลิตผลงาน การส่งเสริมและการเผยแพร่ทางพาณิชย์และทางวัฒนธรรมทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ การเก็บรักษาและการรักษาซึ่งของภาพยนตร์อันมีคุณค่าเป็นสมบัติของชาติ ตลอดจนการให้การศึกษาในวิชาชีพภาพยนตร์นอกจากให้คำปรึกษาแนะนำในด้านต่างๆ ไปแล้ว คณะกรรมการยังมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ทั้งระดับพระราชบัญญัติและระดับกฎหมายลำดับรอง การดำเนินการช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมภาพยนตร์ และปัญหาทางวิชาชีพที่เกี่ยวกับสาขาต่างๆ ของกิจกรรมภาพยนตร์รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านภาพยนตร์จะทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการภาพยนตร์แห่งชาติ โดยมีผู้อำนวยการศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติเข้าร่วมประชุมตามกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

(1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการกิจการวัฒนธรรมครอบครัว สังคม และคณะกรรมการการคลัง เศรษฐกิจ และแผนโครงการของสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 2 คน

(2) สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการกิจการวัฒนธรรมและคณะกรรมการการคลัง การควบคุม งบประมาณและบัญชีทางเศรษฐกิจของชาติของวุฒิสภาจำนวน 2 คน

(3) ลูกจ้างประจำหรือชั่วคราวของบริษัทภาพยนตร์ที่คัดเลือกจากบัญชีรายชื่อของสหภาพแรงงานหรือองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพ จำนวน 10 คน

(4) ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ที่คัดเลือกจากบัญชีรายชื่อของสหภาพแรงงานหรือองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพ จำนวน 3 คน

(5) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 คน

(6) ผู้แทนรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจและการคลัง รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านงบประมาณ รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านแรงงาน รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านมหาดไทย รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านอุตสาหกรรมและการวิจัย รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านการศึกษาแห่งชาติ รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านการค้าต่างประเทศ รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านเยาวชนและกีฬา รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านความร่วมมือ รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านการสื่อสารโทรคมนาคม รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านประชาสัมพันธ์ และรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านการบริโภคและแผนโครงการ จำนวน 14 คน

การแต่งตั้งกรรมการตาม (3) (4) และ (5) ต้องทำเป็นประกาศกระทรวงของรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านภาพยนตร์และมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ สำหรับกรณีที่กรรมการขาดคุณสมบัติ ต้องพ้นจากตำแหน่งผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้ามาแทนจะมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งนอกจากคณะกรรมการภาพยนตร์แห่งชาติแล้ว รัฐมนตรีรับผิดชอบด้านภาพยนตร์อาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิให้เข้าร่วมในการประชุมของคณะกรรมการได้ แต่จะไม่มีสิทธิออกเสียงในการประชุมของคณะกรรมการ สำหรับการประชุมคณะกรรมการจะประชุมสมัยสามัญอย่างน้อยปีละครั้ง โดยรัฐมนตรีรับผิดชอบด้านภาพยนตร์เป็นผู้เรียกประชุม และอาจประชุมสมัยวิสามัญได้หากจำเป็นต้องให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2) ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ

ประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้บัญญัติให้มีศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติโดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาร่างกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยเฉพาะกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ให้อุตสาหกรรมนี้มีสถานะทางกฎหมายที่เหมาะสมกับความจำเป็น

(2) ออกข้อบังคับที่จำเป็นในการประสานความร่วมมือของบริษัทอุตสาหกรรมภาพยนตร์ เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างสมเหตุสมผล ปรับปรุงบริษัทให้ร่วมสมัยและพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ฝรั่งเศส

(3) ควบคุมทางการเงินและรายได้ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์

(4) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่การผลิตภาพยนตร์ ตลอดจนการรับชำระเงินคืน

(5) เป็นศูนย์กลางการเบิกจ่ายเงินเกี่ยวกับการผลิตและการนำภาพยนตร์ออกฉายการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของกระทรวงหรือองค์กรมหาชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐตลอดจนสมาคมหรือองค์กรที่อยู่ภายใต้การควบคุมตามมาตรา 5 แห่งรัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 20 มีนาคม 1939 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 2 แห่งรัฐบัญญัติที่ 47-1465 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 1947

(6) ดูแลการเผยแพร่ภาพยนตร์สารคดี และการพัฒนาภาพยนตร์ที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือการจัดเทศกาลภาพยนตร์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ภาพยนตร์ฝรั่งเศส โดยความร่วมมือกับสมาคมต่างๆ

(7) จัดฝึกอบรมทางวิชาการและเทคนิคสำหรับวิชาชีพภาพยนตร์

(8) ให้ความร่วมมือในงานทางด้านสังคมที่จัดขึ้น โดยบริษัทหรือกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ตลอดจนจัดการหรือบริหารการจัดการงานทางด้านสังคม

5.2.11 การจัดประเภทภาพยนตร์

โดยที่มาตรา 19 ถึงมาตรา 22 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมได้กำหนดให้การนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ต้องได้รับการตรวจลงตราและเสียภาษีแก่ศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติเสียก่อน จึงจะนำออกเผยแพร่ได้ มิฉะนั้นอาจต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 22 แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว จึงได้มีการตรารัฐกฤษฎีกา ที่ 90-174 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 1990 เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามมาตรา 19 ถึงมาตรา 22 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์และการจัดประเภทของภาพยนตร์ โดยรัฐกฤษฎีกานี้ได้บัญญัติถึงองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดประเภทภาพยนตร์ เรียกว่า “คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์” ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการจัดประเภทภาพยนตร์ไว้

5.2.12 คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์

รัฐกฤษฎีกาที่ 90-174 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 1990 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ขึ้น เพื่อทำหน้าที่จัดประเภทภาพยนตร์ก่อนที่จะนำออกเผยแพร่ตาม โรงภาพยนตร์ ซึ่งคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ จะประกอบด้วย

- 1) ประธานคณะกรรมการหนึ่งคน ประธานคณะกรรมการสำรองหนึ่งคน และ
- 2) กรรมการ จำนวน 25 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 50 คน

โดยแบ่งออกเป็น 4 คณะ คือ

(1) คณะที่หนึ่งเป็นกรรมการจากภาครัฐ ประกอบด้วย กรรมการจำนวน 5 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นผู้แทนของรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีกระทรวงกิจการสังคม และรัฐมนตรีกระทรวงเยาวชน

(2) คณะที่สองเป็นกรรมการจากผู้ประกอบวิชาชีพภาพยนตร์ ประกอบด้วย กรรมการ จำนวน 8 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 16 คน ซึ่งรัฐมนตรีรับผิดชอบกระทรวงวัฒนธรรมเลือกจากผู้ประกอบวิชาชีพภาพยนตร์ ทั้งนี้ โดยได้มีการปรึกษายกย่องหลักหรือสมาคมหลักในวิชาชีพภาพยนตร์

(3) คณะที่สามเป็นกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

ก. กรรมการ จำนวน 4 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 8 คน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม โดยการเสนอของรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ รัฐมนตรีกระทรวงกิจการสังคม และรัฐมนตรีกระทรวงเยาวชน ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากความรู้ความเชี่ยวชาญในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข. กรรมการ จำนวน 1 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 2 คน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม โดยการเสนอของคณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์

ค. กรรมการ จำนวน 2 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 4 คน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม โดยการเสนอความเห็นของสหภาพที่เกี่ยวข้อง ครอบครัว (Union nationale des associations familiales) และสหภาพนายกเทศมนตรีแห่งฝรั่งเศส (Union nationale des maires de France)

ง. ผู้คุ้มครองเด็ก (Défenseur des enfants) และกรรมการสำรอง จำนวน 2 คน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม โดยการเสนอของผู้คุ้มครองเด็ก

(4) คณะที่สี่เป็นกรรมการจากเยาวชน ประกอบด้วย

ก. กรรมการ จำนวน 3 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 6 คน ที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 25 ปีในวันที่ได้รับแต่งตั้ง ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม เลือกโดยได้มีการปรึกษากับคณะกรรมการการศึกษาทั่วไปและเยาวชน (Conseil national de l'éducation populaire et de la jeunesse)

ข. กรรมการ จำนวน 1 คน และกรรมการสำรอง จำนวน 2 คน ที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 25 ปีในวันที่ได้รับแต่งตั้ง ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เสนอตัวเป็นกรรมการที่เสนอโดยผู้อำนวยการศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยประกาศกระทรวงวัฒนธรรม

ประธานคณะกรรมการและประธานคณะกรรมการสำรองจะแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของสภาแห่งรัฐ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และเมื่อดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก 2 ครั้ง โดยทำเป็นรัฐกฤษฎีกาของนายกรัฐมนตรี(décret du Premier ministre) ตามรายงานของรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม สำหรับกรรมการอื่นและกรรมการสำรองมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และเมื่อดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก 2 ครั้ง โดยทำเป็นประกาศกระทรวงวัฒนธรรม ผู้อำนวยการศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติสามารถเข้าร่วมในการประชุมของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์อาจประชุมเต็มองค์คณะหรืออาจประชุมเป็นคณะอนุกรรมการได้ โดยอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจะกำหนดโดยประกาศกระทรวงวัฒนธรรม กรรมการและกรรมการสำรองอาจมีผู้ช่วยในการประชุมคณะกรรมการได้ ซึ่งผู้ช่วยเหล่านี้จะได้รับแต่งตั้งจากประธานคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ภายใต้การอนุมัติของรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม ผู้ช่วยกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และเมื่อดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก 2 ครั้ง

5.2.13 การจัดประเภทภาพยนตร์ฝรั่งเศส

ตามมาตรา 19 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้กำหนดให้ภาพยนตร์ที่จะนำออกเผยแพร่ต้องได้รับการตรวจลงตรา โดยรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมจะเป็นผู้อนุญาตการตรวจลงตราตามความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ในการตรวจลงตราจะมีการจัดประเภทภาพยนตร์ไปด้วยในคราวเดียวกัน ซึ่งการจัดประเภทภาพยนตร์จะมีผลต่อการนำภาพยนตร์ออกฉายตามโรงภาพยนตร์ เพราะจะต้องมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับภาพยนตร์แต่ละประเภท การจัดประเภทภาพยนตร์จะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง สำหรับภาพยนตร์ฝรั่งเศสและภาพยนตร์ต่างประเทศ ในที่นี้จะได้ศึกษาถึงการจัดประเภทภาพยนตร์ฝรั่งเศสเสียก่อน ในการจัดประเภทภาพยนตร์ คณะกรรมการจะจัดประเภทเพื่อตรวจลงตราทั้งภาพยนตร์และโฆษณา ซึ่งการจัดประเภทนี้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการความเห็นของคณะกรรมการอาจแบ่งออกได้เป็น

- 1) การจัดประเภทตรวจลงตราที่อนุญาตให้เผยแพร่ต่อสาธารณชนทุกประเภท
- 2) การจัดประเภทตรวจลงตราที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 12 ปี
- 3) การจัดประเภทตรวจลงตราที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 16 ปี
- 4) การจัดประเภทตรวจลงตราที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 18 ปี

5) ภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงหรือภาพยนตร์ทางเพศ ห้ามเผยแพร่
ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 18 ปี

6) การห้ามเผยแพร่ภาพยนตร์ทั้งหมด

ความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ตาม (4) (5) และ (6) ต้องได้รับคะแนนเสียงมากกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มาประชุม ซึ่งคณะกรรมการอาจเสนอให้มีมาตรการเตือนผู้ชมให้ทราบถึงสาระสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้ชมหลังจากที่ได้รับความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมจะตรวจสอบตราตามความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ที่ได้จัดประเภทไว้ การจัดประเภทตรวจสอบตราทุกประเภท ต้องแสดงเหตุผลด้วย เว้นแต่การจัดประเภทตรวจสอบตราที่อนุญาตให้เผยแพร่ต่อสาธารณชนทุกประเภทไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผลไว้ นอกจากนี้ รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมอาจวินิจฉัยเองหรือตามการเสนอของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ให้มีมาตรการเตือนในเนื้อหาของภาพยนตร์ที่จะนำออกเผยแพร่ ณ บริเวณทางเข้าโรงภาพยนตร์ที่นำออกฉาย หากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ ก็อาจร้องขอให้คณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ทำการวินิจฉัยจัดประเภทใหม่ โดยแจ้งเหตุผลรวมทั้งข้อสังเกตต่างๆ ต่อคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ในกรณีที่รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมเห็นว่าควรใช้การจัดประเภทตรวจสอบตราที่เข้มงวดกว่าการตรวจสอบตราที่เสนอโดยคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมต้องร้องขอให้มีการจัดประเภทใหม่ในกรณีที่เป็นการจัดประเภทตรวจสอบตราที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 12 ปี การจัดประเภทตรวจสอบตราที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 16 ปี การจัดประเภทตรวจสอบตราที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 18 ปี การจัดประเภทตรวจสอบตราภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงหรือภาพยนตร์ทางเพศ ต้องมีข้อความห้ามอย่างชัดเจนและสามารถอ่านออกได้ ทั้งในใบปิดโฆษณาการโฆษณา เป็นต้น ในกรณีที่เป็นการนำภาพยนตร์ออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ต้องมีข้อความห้ามแก่สาธารณชนรวมทั้งข้อความเตือนในประกาศรายการทั้งทางหนังสือพิมพ์ ทางวิทยุ หรือทางโทรทัศน์ในกรณีที่ เป็นภาพยนตร์ที่บันทึกเป็นวิดีโอเพื่อการชมส่วนบุคคล การแสดงข้อความห้ามนี้ต้องแสดงอยู่บนวิดีโอเทปทุกฉบับที่วางขายหรือให้เช่า รวมทั้งแสดงบนหีบห่อของวิดีโอดังกล่าวด้วยนอกจากฟิล์มภาพยนตร์ที่ต้องมีการตรวจสอบตราก่อนการนำออกเผยแพร่แล้วอุปกรณ์โฆษณาต่างๆ ที่ผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ได้ให้แก่เจ้าของกิจการโรงภาพยนตร์ เพื่อทำการโฆษณาภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ยังต้องได้รับการตรวจสอบตราจากคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ด้วย ซึ่งการโฆษณาที่มีรูปภาพหรือภาพของภาพยนตร์ประเภทที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 12 ปี อายุต่ำกว่า 16 และอายุต่ำกว่า 18 ปี ณ บริเวณที่โฆษณาของโรงภาพยนตร์ไม่อาจกระทำได้ เว้นแต่จะได้มีการรับรองจากคณะกรรมการ

จัดประเภทภาพยนตร์การร้องขอให้ตรวจสอบตราขึ้นจะกระทำได้อีกเมื่อได้สร้างภาพยนตร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยผู้ผลิตภาพยนตร์หรือผู้รับมอบหมายเป็นผู้ยื่นคำร้อง ภายในระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งเดือนก่อนวันที่จะมีการเผยแพร่ภาพยนตร์ต่อสาธารณชน ในการยื่นคำร้องขอต้องมีหลักฐานประกอบดังต่อไปนี้

- (1) สำเนาภาพยนตร์ที่จะออกเผยแพร่ในประเทศฝรั่งเศส
- (2) บทสนทนาทั้งหมด
- (3) ใบเสร็จที่แสดงการเสียภาษีการตรวจลงตราตามมาตรา 20 แห่งประมวล

กฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์และที่กำหนดโดยมาตรา 2 แห่งรัฐกฤษฎีกา ที่ 67-543 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 1967 ซึ่งการตรวจลงตราจะเท่ากับเป็นการอนุญาตให้นำภาพยนตร์นั้นออกเผยแพร่ได้ทั่วประเทศฝรั่งเศส ยกเว้นดินแดนโพ้นทะเลสำหรับภาพยนตร์ที่มีได้มีการจดทะเบียนไว้ที่หอทะเบียนของศูนย์ภาพยนตร์แห่งชาติไม่อาจร้องขอให้ตรวจลงตราได้ เว้นแต่จะเป็นภาพยนตร์ที่ใช้เพื่อการโฆษณาตามที่กำหนดไว้โดยประกาศกระทรวงวัฒนธรรม และการนำภาพยนตร์ออกเผยแพร่ต้องเป็นภาพยนตร์ชุดเดียวกับที่เสนอขอให้ตรวจลงตราต่อคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ โดยในการฉายต้องมีการแสดงถึงลักษณะของภาพยนตร์ เลขที่และวันที่ได้รับการตรวจลงตรา หลังจากที่ขึ้นชื่อภาพยนตร์แล้วหลังจากที่ได้ตรวจลงตราและนำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว รัฐกฤษฎีกานี้ยังกำหนดให้มีมาตรการตรวจสอบว่าได้มีการปฏิบัติตามการจัดประเภทภาพยนตร์หรือไม่ โดยให้กรรมการจัดประเภทภาพยนตร์หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมสามารถเข้าไปในโรงภาพยนตร์หรือสถานที่ซึ่งมีการเผยแพร่ภาพยนตร์นั้นได้ ไม่ว่าจะต้องจ่ายค่าเข้าชมหรือไม่ก็ตาม เพื่อตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการตรวจลงตราอย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ากฎหมายฝรั่งเศสมิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการควบคุมโรงภาพยนตร์เกี่ยวกับการปล่อยให้ผู้เข้าชมที่มีอายุไม่ถึงเกณฑ์ตามการจัดประเภทของภาพยนตร์จึงควรเป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครองหรือผู้เข้าชมเอง

5.2.14 การจัดประเภทภาพยนตร์ต่างประเทศ

สำหรับภาพยนตร์ต่างประเทศนั้น รัฐกฤษฎีกา ที่ 90-174 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจลงตราเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่ใช้การตรวจลงตราภาพยนตร์ฝรั่งเศส โดยนอกจากจะต้องร้องขอให้มีการตรวจลงตราภาพยนตร์ต่างประเทศในภาคภาษาฝรั่งเศสแล้ว ยังต้องมีการตรวจลงตราภาพยนตร์ในภาคภาษาต่างประเทศแยกต่างหากอีก หากผู้จัดจำหน่ายต้องการนำออกเผยแพร่ในภาคภาษาต่างประเทศ และมีการบรรยายเป็นหนังสือ (sub-title) เป็นภาษาฝรั่งเศส ทั้งนี้ ต้องมีการตรวจลงตราภาพยนตร์ต่างประเทศในภาคภาษาต่างประเทศก่อน จึงจะร้องขอให้มีการตรวจลงตราภาพยนตร์ต่างประเทศในภาคภาษาฝรั่งเศสได้ และภายใต้เงื่อนไขว่าการทำภาพยนตร์ต่างประเทศ

ในภาคภาษาฝรั่งเศสนั้น ได้ดำเนินการจัดทำโดยห้องอัดที่ตั้งอยู่ในประเทศฝรั่งเศสหรือประเทศอื่นที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่มีความตกลงตามเขตเศรษฐกิจยุโรป ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 1992 อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขนี้จะไม่ใช่กับภาพยนตร์ของประเทศแคนาดาที่ได้จัดเสียงภาคภาษาฝรั่งเศสในประเทศแคนาดาการจัดประเภทตรวจลงตราภาพยนตร์ต่างประเทศในภาคภาษาต่างประเทศนั้นต้องเสนอต่อคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ในรูปแบบเดียวกับที่ต้องการนำออกเผยแพร่ในประเทศฝรั่งเศส และต้องมี

- 1) บทภาพยนตร์และคำแปลเป็นภาษาฝรั่งเศส
- 2) คำบรรยายเป็นหนังสือเป็นภาษาฝรั่งเศส

5.2.15 บทกำหนดโทษ

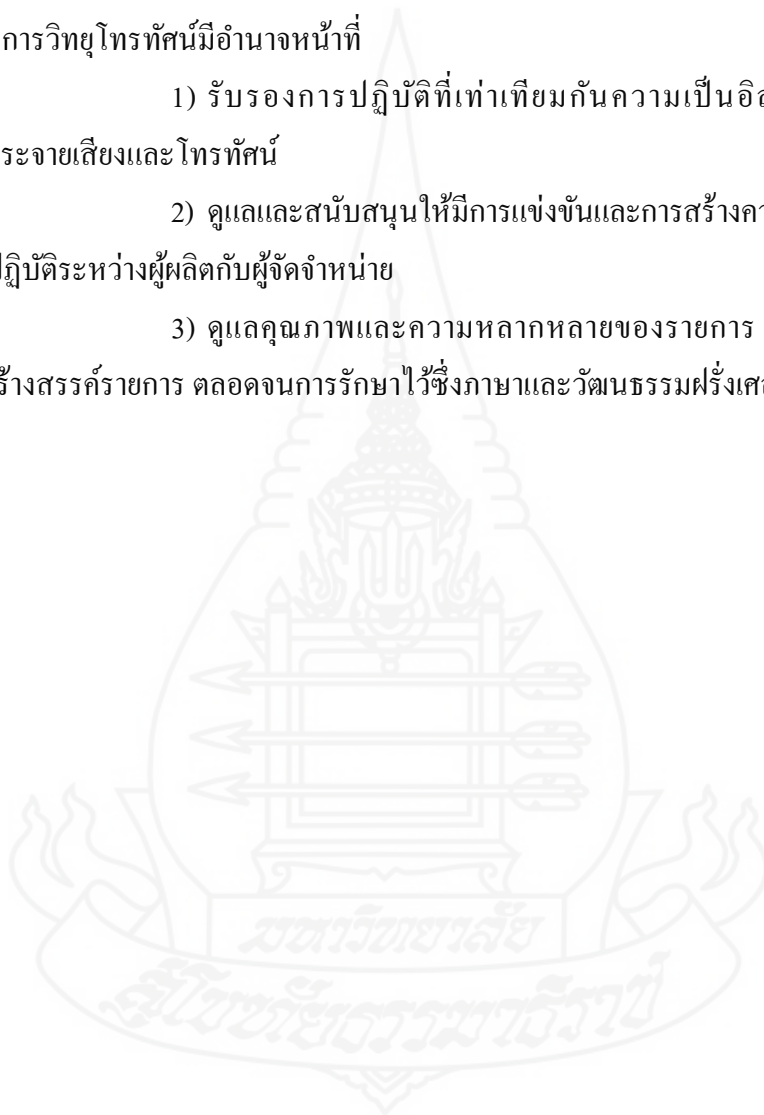
การไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในเรื่องการจัดประเภทตรวจลงตราภาพยนตร์แห่งรัฐกฤษฎีกาที่ 90-174 โดยเฉพาะกรณีการยื่นคำร้องขออันเป็นเท็จไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน รัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรมอาจเพิกถอนการจัดประเภทตรวจลงตราหรือประกาศให้การจัดประเภทตรวจลงตรานั้นเป็นโมฆะได้ ส่วนผู้กระทำความผิดนั้นต้องได้รับโทษทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 22 แห่งประมวลกฎหมายอุตสาหกรรมภาพยนตร์ การนำภาพยนตร์ที่มีได้จัดประเภทตรวจลงตราออกเผยแพร่หรือออกเผยแพร่โดยไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการจัดประเภทตรวจลงตรานั้น นอกจากจะถูกยึดฟิล์มภาพยนตร์และปรับเป็นเงิน 45,000 ยูโรแล้ว ผู้กระทำความผิดอาจถูกห้ามมิให้ทำหน้าที่บริหารหรือประกอบวิชาชีพภาพยนตร์เป็นการชั่วคราวหรือถาวรได้ การปรับนั้นอาจจะปรับทั้งบุคคลธรรมดาที่เป็นผู้กระทำความผิดและนิติบุคคลในกรณีที่ผู้บริหารเป็นผู้กระทำความผิดบทกำหนดโทษนี้ยังใช้บังคับกับการนำภาพยนตร์บันทึกในรูปแบบอื่นๆ ด้วย กล่าวคือการนำภาพยนตร์บันทึกลงในรูปแบบวีดีโอ โดยไม่แสดงข้อความที่ห้ามเผยแพร่ต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 12 ปี อายุต่ำกว่า 16 ปี อายุต่ำกว่า 18 ปี หรือข้อความแสดงว่าเป็นภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงหรือเป็นภาพยนตร์ทางเพศ ข้อความที่แสดงว่าเป็นภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในโรงภาพยนตร์ ซึ่งการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ ถือว่าเป็นความผิดอาจต้องโทษปรับชั้นที่ 323 การนำอุปกรณ์โฆษณาซึ่งยังมิได้มีการตรวจลงตราออกเผยแพร่ หรือการโฆษณาบริเวณที่โฆษณาของโรงภาพยนตร์ โดยที่ยังไม่มีการรับรองจากคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์ก็ถือเป็นความผิด อาจต้องโทษปรับชั้นที่ 3

5.2.16 การเผยแพร่ภาพยนตร์ในทางอื่นๆ

การเผยแพร่ภาพยนตร์ในทางอื่นๆ จะกำหนดในรัฐบัญญัติ ที่ 86-1067 ว่าด้วยเสรีภาพในการสื่อสาร(Loi relative à la liberté de communication) ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการสื่อสารทางวิทยุโทรทัศน์ โดยทุกคนมีเสรีภาพที่จะใช้สิทธิเสรีภาพนี้ ภายใต้ข้อจำกัด คือ การเคารพ

ในศักดิ์ศรีของมนุษย์ เสรีภาพและทรัพย์สินของผู้อื่น ความหลากหลายทางความคิดและความเห็น การรักษาความสงบเรียบร้อย ความจำเป็นในการป้องกันประเทศ ข้อบังคับของบริการสาธารณะ ข้อจำกัดทางเทคนิคในการติดต่อสื่อสาร และความจำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต รายการวิทยุโทรทัศน์ โดยมีคณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์ (Conseil supérieur audiovisuel) ซึ่งเป็นองค์กรทางปกครองอิสระทำหน้าที่คุ้มครองการใช้เสรีภาพภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายนี้ คณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์มีอำนาจหน้าที่

- 1) รับรองการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันความเป็นอิสระและเป็นกลางของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์
- 2) ดูแลและสนับสนุนให้มีการแข่งขันและการสร้างความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติระหว่างผู้ผลิตกับผู้จัดจำหน่าย
- 3) ดูแลคุณภาพและความหลากหลายของรายการ การพัฒนาการผลิต และการสร้างสรรค์รายการ ตลอดจนการรักษาไว้ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศส

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามพระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

การควบคุมกิจการภาพยนตร์ในประเทศไทยโดยกฎหมายนั้นเริ่มต้นจากการตราพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พุทธศักราช 2473 ซึ่งเป็นช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปีพุทธศักราช 2475 จากการปกครองระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประเทศไทยใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวมาจนถึงปี พ.ศ. 2530 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ขึ้นใหม่เพื่อใช้บังคับแทนกฎหมายเดิม

1. ปัญหาการกำหนดประเภทของงานภาพยนตร์และมาตรการกำกับดูแล

งานภาพยนตร์ เป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 6 ที่วางหลักไว้ว่า งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภทภาพยนตร์ ของผู้สร้างสรรค์ ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร โดยให้การคุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิดในลักษณะที่เป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์ อันมีคุณค่าในทางศิลปะ ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์ขึ้นมาเรื่องหนึ่งนั้น ผู้สร้างสรรค์ต้องใช้ความวิริยะ อุตสาหะ ความชำนาญของผู้สร้างสรรค์เอง กว่าจะออกมาเป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ที่มีผลต่อวงการภาพยนตร์และการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านบวกและในด้านลบ เพราะงานภาพยนตร์สามารถสร้างผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจให้กับสังคมและผู้สร้างสรรค์ได้ แต่ในขณะเดียวกัน หากมิได้มีการให้ความคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์อย่างเต็มที่แล้ว ก็อาจส่งผลเสียต่อผู้สร้างสรรค์และสังคมได้เช่นเดียวกัน ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เข้ามาควบคุมงานภาพยนตร์ โดยการนำผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้นมาจัดประเภทตามเนื้อหาของงานภาพยนตร์ให้เหมาะสมกับอายุของผู้ชมแต่ละวัย ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการควบคุมงานภาพยนตร์ก่อนที่จะออกเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยให้เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ตามกฎหมายกำหนดลักษณะของประเภทภาพยนตร์ พ.ศ. 2552 ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงเกิดจากการกำหนดรูปแบบ

การควบคุมงานภาพยนตร์ของกระทรวงวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ยังมีรูปแบบการควบคุมที่ยังไม่ชัดเจน โดยหลักเกณฑ์การกำหนดว่าภาพยนตร์ลักษณะใด ควรจัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทใด ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของประเภทภาพยนตร์ พ.ศ. 2552 ซึ่งในข้อ 6 (1) กำหนดไว้ว่า ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศหรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหรือผู้อื่น ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี คุ้มครองซ้ำซ้อนกันกับ ข้อ 7 (6) ที่กำหนดไว้ว่า ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศเป็นภาพยนตร์ที่ถูกจัดอยู่ในประเภทภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร โดยคำว่า “เนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศ” ตามข้อ 6 (1) กับคำว่า “เนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศ” ตามข้อ 7 (6) เห็นได้ชัดเจนว่า บัญญัติไว้เหมือนกัน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของหลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดประเภทภาพยนตร์ และส่งผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ ทำให้การใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ที่จะกำหนดให้ภาพยนตร์เรื่องใดอยู่ในประเภทที่ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี ดู (-20) แต่ให้เผยแพร่ในราชอาณาจักรได้ กับการกำหนดให้ภาพยนตร์เรื่องใดอยู่ในประเภทที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักรเลย (ห.) อันเป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่จากการจัดประเภทภาพยนตร์ตามกฎหมายที่ยังซ้ำซ้อนกันอยู่ยกตัวอย่างเช่น ภาพยนตร์ที่ได้รับ การตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ ที่บ่งบอกได้ถึงหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจ ในการกำหนดประเภทภาพยนตร์ที่ยังไม่ชัดเจน และไม่ได้ให้ความคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ได้อย่างแท้จริง ก็คือภาพยนตร์เรื่องจินดารา ทั้งภาคปฐมบทและปัจฉิมบท ที่มีสาระสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ แต่ถูกกำหนดให้อยู่ในประเภทของภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปี ขึ้นไป ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของประเภทภาพยนตร์ พ.ศ. 2552 ข้อ 5 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 นอกจากจะมาจำกัดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 15 แล้ว ยังกระทบสิทธิในทางศีลธรรม ตามมาตรา 18 ของผู้สร้างสรรค์และผู้รับ โอนที่ทำให้อิทธิพลที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าวและสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับ โอนลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือนตัดทอน เปลี่ยนแปลง หรือทำด้วยประการอื่นใดแก่งานนั้น จนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของผู้สร้างสรรค์ อีกด้วย และคำสั่งดังกล่าว หน่วยงานของรัฐยังให้เหตุผลไม่เพียงพอ เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้สามารถจัดให้อยู่ในประเภทที่ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี ดู (-20) ได้ ไม่ต้องถึงขนาดที่จะจัดให้อยู่ในประเภทห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร อันขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคมโดยมีหลักการว่า สังคมควรให้ความคุ้มครองเพียงระยะเวลาหนึ่ง แก่ความคิดสร้างสรรค์เท่ากับประโยชน์ที่สังคมควรได้รับ (Social Cost = Social Benefit) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ จากการให้แรงจูงใจและสิทธิเด็ดขาด

แก่ผู้สร้างสรรค์เป็นการตอบแทนความคิดสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์กับภาระในการให้สิทธิ เด็ดขาดและภาระในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าวภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งสังคม จะได้รับต่อเมื่อกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น ได้สร้างขึ้น จากความสมดุลระหว่างประโยชน์ของผู้สร้างสรรค์กับประโยชน์ของสังคมอันจะทำให้เกิด ประสิทธิภาพทั้งในแง่การสร้างสรรค์ และในแง่การใช้ประโยชน์จากการสร้างสรรค์ ทั้งนี้เป็นเพราะ การให้ความคุ้มครองที่น้อยเกินไป จะกระทบต่อแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานของผู้สร้างสรรค์ ทำให้ เกิดความคิดสร้างสรรค์น้อยลง ในขณะที่หากให้ความคุ้มครองที่มากเกินไป ก็อาจนำมาซึ่งการผูกขาด อันจะส่งผลให้ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ มีมูลค่าสูงเกินคุณค่าในตัวของมันเอง ทำให้ โอกาสที่สังคมจะได้เข้าถึงความคิดสร้างสรรค์หรือใช้ประโยชน์นั้น ก็มีน้อยลงด้วย และเนื่องจาก คำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ในการกำหนดประเภทภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ ในราชอาณาจักรนั้น เป็นคำสั่งทางปกครอง จึงควรคำนึงถึงหลักแห่งความได้สัดส่วนโดยคำนึงถึง ผลดีและผลเสียที่จะเกิดกับสังคมและผู้สร้างสรรค์ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ด้วย ซึ่งการ กำหนดประเภทภาพยนตร์จากคำสั่งดังกล่าวยังไม่ได้สัดส่วนที่เหมาะสม อย่างเช่น ในภาพยนตร์ เรื่องจันดารา ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นผลเสียต่อสังคมมากกว่าประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ ในขณะที่ ภาพยนตร์เรื่อง “Insects in the Backyard” และ “เช็คสเปียร์ต้องตาย” (Shakespeare must Die) ประโยชน์ที่สังคมได้รับมีมากกว่าสิ่งที่สังคมจะต้องเสียไป เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าแม้จะมีพระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เข้ามาควบคุมงานภาพยนตร์ แต่รูปแบบในการควบคุมด้วย การกำหนดประเภทนั้น ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เนื่องจากพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เข้ามาจำกัดสิทธิดังกล่าวของผู้สร้างสรรค์ ทำให้สังคมสูญเสียโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ จากผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ เพราะสุดท้ายแล้วผู้สร้างสรรค์เองก็ไม่ได้มีเสรีภาพ อย่างเต็มที่ในการเสนอความคิดเห็น อันขัดต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 45 และ สิทธิของสังคมที่จะได้รับทราบและเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร มาตรา 56 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และเมื่อไม่นานมานี้ กรณีภาพยนตร์ เรื่องเช็คสเปียร์ต้องตาย ได้มีรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ 414/2556 มีข้อสรุปว่า คำสั่งห้ามเผยแพร่ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และคณะกรรมการ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และแสดงออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเห็นสมควรทบทวน คำสั่งห้ามฉาย โดยให้จัดอยู่ในประเภทภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป และขอเสนอ ให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 แต่เนื่องจากภาพยนตร์

เรื่องนี้เป็นคดีความอยู่ในศาลปกครอง จึงต้องด้วยพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจึงไม่อาจใช้อำนาจตรวจสอบและเสนอมาตรการแก้ไขต่อไปได้ จึงเห็นควรยุติเรื่องดังกล่าวทั้งนี้ ประเทศที่มีการควบคุมภาพยนตร์ โดยใช้รูปแบบการกำหนดประเภทภาพยนตร์เช่นเดียวกันกับประเทศไทย และมีการบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพก็คือประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศแรกที่มีการใช้รูปแบบการควบคุมงานภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภทมาตั้งแต่ ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) และมีการบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบันอันเห็นได้จากภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการกำหนดประเภทภาพยนตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มีการแบ่งประเภทของภาพยนตร์ออกเป็น 5 ประเภท คือ (1) ระดับ G หมายถึง ผู้ชมทั่วไปยอมรับทุกระดับอายุ (General Audiences-All Ages Admitted) (2) ระดับ PG หมายถึงผู้ปกครองควรแนะนำ บางส่วนของเนื้อหาอาจไม่เหมาะสมกับเด็ก (Parental Guidance Suggested some Material may not be Suitable for Children) (3) ระดับ PG-13 หมายถึงผู้ปกครองต้องระมัดระวัง บางส่วนของเนื้อหาอาจไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี (Parents Strongly Cautioned some Material may be Inappropriate for Children Under 13) (4) ระดับ R หมายถึง หวงห้าม ผู้ชมอายุต่ำกว่า 17 ปี ต้องมีผู้ปกครอง หรือผู้ใหญ่เข้าชมด้วย (Restricted, Under 17 Requires Accompanying Parent or Adult Guadian) (5) ระดับ NC-17 หมายถึง ห้ามผู้ชมที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี เข้าชม (No One 17 and Under Admitted) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์นั้นๆ มีเนื้อหาเหมาะสมกับเยาวชนในวัยต่างๆ โดยจะมีตัวแทนจากทั้งผู้ประกอบการทางภาพยนตร์และกลุ่มผู้ปกครองเข้าร่วมในกระบวนการกำหนดประเภทของภาพยนตร์ ที่มีใช้การตัดเนื้อหา โดยมาจากบุคคลเพียงบางกลุ่มที่ตั้งขึ้นมาจากหน่วยงานของรัฐ โดยไม่เข้าใจถึงศิลปะของภาพยนตร์ ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว การกำหนดประเภทภาพยนตร์นั้น ก็เพื่อให้ผู้ปกครองได้พิจารณาประกอบก่อนพาบุตรหลานของตนไปชมภาพยนตร์ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณานั้นดูจากเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่างๆ อาทิ คำพูด หยาบคาย การใช้สิ่งเสียดสี การใช้อาวุธ ภาพเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ฉากโป๊ เปลือย เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า รูปแบบการควบคุมงานภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภทของประเทศสหรัฐอเมริกามีประสิทธิภาพมาก หรือประเทศอังกฤษที่ประเทศไทยได้นำกฎหมายควบคุมภาพยนตร์ ก็คือ พระราชบัญญัติวีสดูโทรทัศน์ ค.ศ. 1984 (Video Recordings Act 1984) มาเป็นแนวทางในการบัญญัติพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้มีการกำหนดประเภทภาพยนตร์ในประเภท 18 ที่ห้ามมิให้ผู้ใดอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เข้าชมผลงานในโรงภาพยนตร์หรือเช่าหรือซื้อวีสดูโทรทัศน์ ซึ่งต่างกับประเทศไทยที่กำหนดประเภท 18 ปี ขึ้นไปแต่ไม่มีสภาพบังคับกับบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี หรือแม้แต่ประเทศสิงคโปร์ที่มีการกำหนดประเภทภาพยนตร์ในกรณีที่มีเนื้อหาบางฉากที่มีลักษณะต้องห้าม ก็จะอนุญาต

ให้เผยแพร่เฉพาะในโรงภาพยนตร์ที่ได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเท่านั้น เพื่อให้การกำหนดระดับเปิดกว้างที่สุด และมีข้อจำกัดสำหรับผู้ชมน้อยที่สุด เพื่อที่จะทำรายได้ให้มากขึ้นด้วย ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาความสมดุลจากการกำหนดประเภทภาพยนตร์ในประเทศไทย ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรนำรูปแบบการควบคุมภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภทของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์และสังคมได้ต่อไป

1.1 ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์

การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 นั้น คือ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 15 (5) ไม่ว่าในส่วนที่เป็นเสียงหรือภาพ ถ้าได้กระทำการดังต่อไปนี้ คือ ทำซ้ำ คัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว ให้ถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ โดยมุ่งไปที่การให้ความคุ้มครองในคุณค่าของตัวผลงานภาพยนตร์ อันเป็นคุณค่าทางศิลปะที่มีลักษณะเป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์ อันเกิดจากการแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และความชำนาญของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่ตราขึ้นมาโดยมีเจตนารมณ์ เพื่อปรับปรุงมาตรการคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจการค้าและอุตสาหกรรมของประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์งานในด้านวรรณกรรมศิลปกรรมและงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น ในที่นี้ก็คือ ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติดังกล่าว เพราะการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย จึงต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพสูงสุดขึ้นมาเพื่อปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ แต่ด้วยเหตุที่การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น ต้องมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์เสียก่อนเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจะเริ่มดำเนินคดีกับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ได้ จึงเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้า ทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสดลหนึ่ หรือยกย้าย ชุกซ่อนพยานหลักฐานที่สำคัญแก่คดีได้ อีกทั้งการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์เป็นความผิดต่อส่วนตัวผู้เสียหายจึงอาจประณีประนอมยอมความกับผู้กระทำความผิดได้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนของปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร อันเป็นการใช้กฎหมายที่มีอยู่ไม่เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะไม่สามารถปราบปรามผู้กระทำความผิดได้จึงต่อมามีการ

ประกาศใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ขึ้นเนื่องจากกิจการภาพยนตร์ในปัจจุบัน มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม จึงต้องตราพระราชบัญญัตินี้โดยมีเจตนารมณ์เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาออกสู่สาธารณะ และมุ่งที่จะควบคุมการประกอบกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย ซึ่งแน่นอนว่าเจตนารมณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ มิใช่เพื่อมุ่งปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ เพราะมิใช่กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยตรงแต่ถึงแม้เหตุแห่งการประกาศใช้กฎหมายทั้งสองฉบับจะแตกต่างกัน แต่ผลสุดท้ายของการประกาศใช้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับก็มีเจตนารมณ์ที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง ก็คือ เพื่อต้องการให้มีการสร้างสรรค์ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และให้มีการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นด้วยเหตุที่ช่องทางการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ในปัจจุบันมีมากขึ้นและหลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น การแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์ ซึ่งถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ด้วยการทำซ้ำแล้วนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาภาพยนตร์ หรือการนำภาพยนตร์ไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต โดยมีได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 15 อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ทำได้ยากมากขึ้น และเป็นช่องทางให้มีการนำภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ดังกล่าวมาจำหน่ายโดยมิได้ขอใบอนุญาตประกอบกิจการด้วย ซึ่งในแง่ของผู้ประกอบกิจการจำหน่ายหรือให้เช่าภาพยนตร์ที่มีได้ขอใบอนุญาตประกอบกิจการ หรือนำภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์มาจำหน่ายนั้น ย่อมกลัวความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 28 ประกอบกับมาตรา 69 วรรคสอง ที่มีโทษจำคุกและโทษปรับที่สูงมาก ก็จะไม่มาขอใบอนุญาตประกอบกิจการ ซึ่งความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มักเกิดขึ้นในคราวเดียวกันกับความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ โจทก์ก็ฟ้องจำเลยตามกฎหมายมาทั้งสองฉบับ เมื่อมีการกระทำความผิดตามกฎหมายทั้งสองฉบับ ก็มีการนำขึ้นสู่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เพราะคดีอาญาที่เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ เป็นอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ตามมาตรา 7 (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 และเนื่องจากเป็นกรณีเฉพาะแต่ผิดกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษบทหนักศาลจึงพิพากษาลงโทษตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ยกตัวอย่างเช่น คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศที่ 10671/2553

ที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2537 และศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 31 (1), 71 วรรคสอง และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 25 วรรคหนึ่ง, 38 วรรคหนึ่ง, 47 วรรคหนึ่ง, 54 วรรคหนึ่ง, 78, 79, 81 และ 82 ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า ตามที่โจทก์บรรยายฟ้องว่าการกระทำของจำเลยตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน โดยเป็นความผิดฐานประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนกระทรวงหนึ่งความผิดฐานนำภาพยนตร์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาและไม่ได้รับอนุญาตออกจำหน่ายกระทรวงหนึ่งนั้น เห็นว่า ตามคำฟ้องเป็นการกล่าวหาว่า จำเลยกระทำความผิดในวันเวลาเดียวกัน โดยมีแผ่นซีดีภาพยนตร์ของกลางจำนวนเดียวกัน แม้การกระทำนั้นจะเป็นความผิดต่อบัญญัติของกฎหมายหลายบท แต่ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่จำเลยมีเจตนาเดียวโดยมุ่งประสงค์ต่อผลเดียว คือ เพื่อประกอบกิจการจำหน่ายแผ่นซีดีภาพยนตร์ของกลางในทางการค้าซึ่งได้กระทำไปในคราวเดียวกัน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดกรรมเดียว ผิดต่อกฎหมายหลายบท และต้องลงโทษฐานประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 38 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 79 ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักสุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 เพียงบทเดียว จึงเห็นได้ว่า แม้พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มิได้มีเจตนารมณ์เพื่อปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงแต่การปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ก็มีช่วยเอื้อต่อการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์มาด้วยในคราวเดียวกัน อันเป็นการช่วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในการลดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ได้อีกทางหนึ่งอย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันก็ยังพบได้ทั่วไปว่า มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์กันอย่างแพร่หลาย ยกตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2555 กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) บุกจับซีดีเถื่อนกว่า 7 หมื่นแผ่น ที่มีการจำหน่ายซีดีเถื่อนย่านตลาดนวนคร รวม 8 จุด ได้ของกลางกว่า 7 หมื่นแผ่น มูลค่ากว่า 7 ล้านบาท โดยดีเอสไอได้นำกำลังเข้าตรวจค้น จับกุมแหล่งจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ประเภท ซีดี ดีวีดี และเอ็ม พี 3 ทั้งภาพยนตร์และเพลงพร้อมกันทั้ง 8 จุด และทราบว่าย่านดังกล่าวมีการจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์อย่างเปิดเผย และจับกุมผู้ต้องหาไว้ในข้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นเพื่อการค้า ด้วยการมิไว้เพื่อขาย เสนอขาย ซึ่งงานดนตรีกรรม และประกอบกิจการจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์

โดยไม่ได้รับการอนุญาต นอกจากนี้ อธิปทีโอเอสไอ ได้กล่าวในงานแถลงข่าวว่า ประเทศไทยถูกสำนักผู้แทนการค้าสหรัฐอเมริกา จัดอันดับสถานะทางการค้าให้อยู่ในบัญชีที่ต้องจับตาเป็นพิเศษเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาตั้งแต่ปี 50 ทำให้ไทยถูกตัดสิทธิพิเศษทางการค้าจากประเทศสหรัฐอเมริกาออกจากรายการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ที่เกิดจากการนำซีดีภาพยนตร์เก่าแต่เป็นของจริงนำมาจำหน่ายอยู่หลายคดี โดยการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 นั้น ได้นำข้อห้ามในการจำหน่ายจ่ายโอนรวมอยู่ในคำนิยามของคำว่า “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ตามมาตรา 4 ซึ่งหากพิจารณาหลักการตามกฎหมายลิขสิทธิ์ อย่างหลักการจำหน่ายครั้งแรก (Doctrine of First Sale) ที่เป็นข้อยกเว้นเฉพาะสิทธิในการจำหน่ายจ่ายโอนอันเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้สร้างสรรค์ผลงานอันมีลิขสิทธิ์แล้ว จะเห็นว่า การนำซีดีภาพยนตร์เก่าของแท้ที่ผู้ซื้อ ซื้อมาเองแล้วนำมาจำหน่ายเพียงไม่กี่แผ่น จะไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เนื่องจากเจ้าของผลงานอันมีลิขสิทธิ์ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมจากการจำหน่ายแผ่นซีดีภาพยนตร์ในครั้งแรกไปแล้ว หากยังให้สิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์เข้าไปควบคุมการจำหน่ายแผ่นซีดีดังกล่าวอีก ก็ไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ใหม่ๆ ออกสู่สังคมแต่อย่างใด ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ที่ยังมีอยู่อย่างแพร่หลายดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกฎหมายที่มีอยู่มิได้ไปสนับสนุนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานอย่างจริงจัง เพราะเมื่อพบว่ามีกรณีละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ไม่สามารถเข้าไปดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ทันที ต้องรอให้ผู้เสียหายมาร้องทุกข์ก่อน ทำให้การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 30 ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536 และระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536 ที่ได้บัญญัติขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภค ในการตรวจสอบผลลากของสินค้า เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้า โดยเฉพาะสินค้าประเภทแผ่นซีดีภาพยนตร์ที่ต้องถูกควบคุมผลลาก ต้องจัดทำบัญชี มีข้อความและรายการเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วย ยังไม่สามารถควบคุมปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ให้หมดไปจากสังคมไทยได้ เนื่องจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 9 ที่มีอำนาจหน้าที่สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้

ดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค ตามมาตรา 10 (6) ยังมีมาตรการทางกฎหมายที่ยังไม่เข้มงวดเพียงพอ ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ห่อนประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ กับทั้งความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยเฉพาะลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ยังอยู่ในวงแคบเฉพาะในสังคมไทย กล่าวคือ รัฐยังไม่ได้ใช้คุณค่าของศิลปะภาพยนตร์ไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ จนเจริญก้าวหน้าอย่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษที่ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และได้ใช้คุณค่าของศิลปะภาพยนตร์ไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศจนเจริญก้าวหน้าจนเป็นที่ทราบกันดี รวมทั้งผู้ประกอบการหรือผู้ที่ต้องการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ก็ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย จึงทำให้การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ยังมีอยู่อย่างแพร่หลาย ซึ่งหากมีการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์มาก ก็กระทบต่อสังคมในฐานะที่เป็นผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ที่มีสิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ตามมาตรา 4 (1) ในขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อผู้สร้างสรรค์ทำให้ประสบปัญหาขาดทุน อันเป็นสิทธิในทางเศรษฐกิจของผู้สร้างสรรค์ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กล่าวคือ กระทบต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนาภาพยนตร์ ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น และอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ อันเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวตามกฎหมายที่ผู้สร้างสรรค์ได้รับเป็นผลตอบแทนจากการสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์อันเป็นสิทธิเด็ดขาด ที่สังคมได้มอบให้จากการที่สังคมจะได้ใช้ประโยชน์จากผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์อันขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม เพราะการสร้างสรรคผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ผู้สร้างสรรค์ต้องอาศัยแรงจูงใจที่สังคมจะเป็นผู้มอบให้แก่ผู้สร้างสรรค์ หากมีการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์มากเท่าใด ก็ยิ่งกระทบต่อหลักสมดุลประโยชน์เท่านั้น โดยทฤษฎีนี้มีหลักการว่าสังคมควรให้ความคุ้มครองเพียงระยะเวลาหนึ่งแก่ความคิดสร้างสรรค์เท่ากับประโยชน์ที่สังคมควรได้รับ (Social Cost = Social Benefit) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการให้แรงจูงใจ อันเป็นสิทธิเด็ดขาดแก่ผู้สร้างสรรค์ กับภาระในการให้สิทธิเด็ดขาดและภาระในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าวภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ด้วยการปราบปรามละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ที่สมดุลนั้น จะทำให้เกิดผลดีทั้งในแง่การสร้างสรรค และในแง่การใช้ประโยชน์จากการสร้างสรรค์ด้วย ซึ่งสังคมจะได้รับต่อเมื่อกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น ได้สร้างขึ้นมาจากความสมดุลระหว่างประโยชน์ของผู้สร้างสรรค์กับประโยชน์ของสังคม ทั้งนี้เพราะหากให้ความคุ้มครองที่น้อยเกินไป

ก็จะกระทบต่อแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์น้อยลง ในขณะที่หากให้ความคุ้มครองที่มากจนเกินไป ก็อาจนำมาซึ่งการผูกขาด อันจะส่งผลให้ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้นมีมูลค่าสูงเกินคุณค่าในตัวของมันเอง ทำให้โอกาสที่สังคมจะเข้าถึงความคิดสร้างสรรค์หรือได้ใช้ประโยชน์จากผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ก็มีน้อยลงด้วย และด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 คุ้มครองงานภาพยนตร์ในฐานะที่เป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์อันเป็นทรัพย์สินทางปัญญา เพราะฉะนั้น เมื่อมีผู้ใดมาละเมิดงานภาพยนตร์ด้วยการฝ่าฝืนการควบคุมงานภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ก็ถือเป็นการละเมิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มิได้เกิดขึ้นท่ามกลางสัญญาภาคของกฎหมาย แต่เกิดขึ้นท่ามกลางกฎหมายอื่นๆ ด้วย ซึ่งหากมีกฎหมายใดที่มีผลบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ด้วยแล้ว จึงจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กันกับกฎหมายอื่นๆ ด้วย ดังนั้น จึงควรเน้นการให้การศึกษา การสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของงานภาพยนตร์ในฐานะที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาให้กับผู้ประกอบการรวมทั้งผู้บริโภคผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามกฎหมาย อีกทั้งควรพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการบังคับใช้กฎหมายทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยอาจจัดประชุมสัมมนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการเชิญวิทยากรผู้สร้างภาพยนตร์จากฮอลลีวูดมาร่วมเผยแพร่และเปลี่ยนประสบการณ์ รวมถึงสร้างมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนและเข้มงวดต่อการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์อย่างจริงจัง ด้วยการร่วมมือกันทั้งกระทรวงหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยให้ผู้ใช้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และยกระดับผลงานทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะงานภาพยนตร์ เพื่อเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 ปัญหาการบังคับสิทธิ

ในปัจจุบันคดีลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นคดีเกี่ยวกับภาพยนตร์ และเป็นการฟ้องอาญาเกือบทั้งหมด ซึ่งในคดีที่มีของกลางเป็นจำนวนมาก ศาลมักตั้งจำคุกจำเลย โดยไม่รอลงอาญา อันเป็นการใช้โทษจำคุกเป็นวิธีหลักในการลงโทษ โดยฟ้องไปยังศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศกลาง ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือคดีอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 และได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความไว้ในมาตรา 26 ว่ากระบวนการพิจารณาในศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และข้อกำหนดตามมาตรา 30 และในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าว คดีแพ่งนั้นจึงถูกบังคับ

ตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ส่วนคดีอาญาก็ใช้วิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจากคดีทรัพย์สินทางปัญญามีทั้งแพ่งและอาญา ซึ่งผู้เสียหายในคดีไม่ว่าจะเป็นผู้ทรงลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ หรือผู้สร้างสรรค์ที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ จะมีการฟ้องเป็นคดีอาญามากกว่าคดีแพ่ง เนื่องจากการฟ้องคดีอาญาในคดีลิขสิทธิ์เจ้าของลิขสิทธิ์ได้ค่าปรับครั้งหนึ่งโดยไม่ตัดสิทธิฟ้องแพ่งเพิ่มเติม ตามมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่กำหนดให้ค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษา ให้จ่ายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์เป็นจำนวนกึ่งหนึ่งแต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง สำหรับส่วนที่เกินจำนวนเงินค่าปรับที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้รับแล้วนั้น ซึ่งศาลมักจะให้ค่าปรับสูงพอสมควร อันเป็นแรงจูงใจให้เจ้าของลิขสิทธิ์เลือกที่จะฟ้องเป็นคดีอาญาและบังคับสิทธิกับจำเลยในคดีอาญา จึงเป็นทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุดต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ และเป็นการให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของลิขสิทธิ์มากขึ้นไปไม่ได้สัดส่วนกับความผิด เนื่องจากถ้ายังมีการฟ้องคดีอาญามากในความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีโทษปรับค่อนข้างสูงเมื่อมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระค่าปรับตามคำพิพากษา หากจำเลยไม่สามารถชำระค่าปรับได้ครบถ้วนก็มีการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 29 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ โดยเฉพาะความผิดตามพระราชบัญญัติทั้งสองดังกล่าวนี้มีโทษปรับที่สูงมากจึงมีการกักขังหลายวัน ตามมาตรา 30 แห่งประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นยากแก่การบังคับสิทธิ และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลยเกินกว่าความผิดของจำเลย ในขณะที่การฟ้องคดีแพ่งมักใช้ในกรณีที่จำเลยเป็นผู้ค้ารายใหญ่ ทำให้มีโอกาสได้รับค่าเสียหายมากส่วนการฟ้องคดีอาญามักมุ่งไปที่ผู้ค้ารายย่อย เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะกระบวนการฟ้องคดีแพ่งล่าช้า พิสูจน์ความเสียหายยาก ทำให้เลือกที่จะฟ้องเป็นคดีอาญามากกว่าประกอบกับ อัตราโทษขั้นต่ำตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69 ในส่วนของการละเมิดลิขสิทธิ์ ที่กำหนดไว้ว่าผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 28 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ในวรรคสอง ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 78 ที่กำหนดไว้ว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 กล่าวคือภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร โดยไม่ผ่านการตรวจพิจารณา และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ จะต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนถึงหนึ่งล้านบาท และมาตรา 79 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 38 วรรคหนึ่งกล่าวคือ ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน จะต้องระวางโทษปรับ

ตั้งแต่สองแสนถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่ ซึ่งกำหนดไว้สูงมาก ซึ่งทำให้ยากแก่การบังคับสิทธิ และเป็นช่องทางให้เจ้าพนักงานของรัฐ บางส่วนใช้โทษขั้นต่ำตามกฎหมายนี้ในการเรียกสินบนจากผู้ถูกกล่าวหาได้ โดยข่มขู่ว่า หากถูกฟ้องคดี ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องเสียค่าปรับอย่างน้อยตามอัตราขั้นต่ำในกฎหมาย ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเกรงว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีทางศาล และค่าปรับตามคำพิพากษาซึ่งมีอัตราโทษที่สูงมากจึงยอมที่จะให้สินบนกับเจ้าพนักงานตามที่ถูกข่มขู่ขึ้น ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวเกิดจากอัตราโทษอาญาที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กำหนดไว้เกินกว่ามาตรฐานสากล (TRIPS) ในส่วนของกระบวนการทางอาญา ส่วนที่ 5 ข้อ 61 ที่กำหนดโทษอาญาไว้เฉพาะในกรณีการค้าในปริมาณมาก (Commercial Scale) เท่านั้น จึงเห็นได้ว่า อัตราโทษของกฎหมายทั้งสองฉบับยังไม่เหมาะสม เพราะเป็นอัตราโทษที่รุนแรงเกินไป และไม่อาจปรับใช้ให้เหมาะสมกับกรณี อย่างเช่น ผู้ประกอบการรายย่อย หรือรายใหญ่ หรือคนจนได้ โดยแนวความคิดดังกล่าวได้เคยมีท่านอาจารย์จุมพล ภิญญินวัฒน์ เห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ด้วยยกตัวอย่างเช่น กรณีของคนที่น่าซีดีภาพยนตร์เก่ามาจำหน่าย ตามคำพิพากษาคดีหมายเลขคำที่ อ. 3060/2552 และคดีหมายเลขแดงที่ อ. 2549/2553 ซึ่งศาลอุทธรณ์ได้ยื่นตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ลงโทษปรับเป็นจำนวน 133,400 บาท ปัจจุบันได้มีการยื่นสู่ศาลฎีกาให้พิจารณาต่อไป ซึ่งการจำหน่ายซีดีภาพยนตร์ โดยไม่มีใบอนุญาตประกอบการหรือจำหน่ายเพียงไม่กี่แผ่น ไม่ควรมีบทลงโทษรุนแรงขนาดนี้ ดังนั้น ด้วยอัตราโทษที่สูงมากไม่ได้สัดส่วนกับความผิดเมื่อเข้าสู่กระบวนการบังคับตามสิทธิ จึงเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น เพราะคนที่ถูกพิพากษาลงโทษไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือคนยากจน สังคมมองว่าเป็นบุคคลที่น่าสงสาร เมื่อถูกพิพากษาให้ต้องรับโทษปรับแล้วไม่สามารถปฏิบัติตามคำพิพากษาได้ ศาลก็จะลงโทษกักขังแทนค่าปรับ อันเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินความผิดและกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 40 (5) ที่กำหนดไว้ว่า บุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงเห็นได้ว่าอัตราโทษที่จำเลยถูกบังคับสิทธิดังกล่าวยังไม่ได้สัดส่วนกับความผิดอันขัดต่อหลักการได้สัดส่วน ซึ่งหมายถึง การกระทำของรัฐหรือหน่วยงานของ

รัฐที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเอกชนจะต้องเป็นไปอย่างพอเหมาะพอประมาณ อันประกอบไปด้วย 3 หลักย่อย คือ หลักแห่งความเหมาะสม กล่าวคือ ในกรณีที่มีหลายมาตรการที่รัฐหรือฝ่ายปกครองจะนำมาใช้กับเอกชนได้ รัฐหรือฝ่ายปกครองนั้นจะต้องใช้วิธีพิจารณาเลือกมาตรการที่จะทำให้ความมุ่งหมายของกฎหมายสำเร็จลุล่วงไปเท่านั้นหากไปเลือกใช้มาตรการที่ไม่อาจทำให้ความมุ่งหมายของกฎหมายเป็นจริงได้เลยการกระทำนั้นก็ไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย

ต้องพิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลด้วย และหลักแห่งความจำเป็น กล่าวคือ ในหลายมาตรการที่รัฐหรือฝ่ายปกครองจะเลือกใช้นั้นรัฐหรือฝ่ายปกครองจะต้องเลือกใช้มาตรการที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อกติและเสรีภาพของเอกชนน้อยที่สุด โดยในการดำเนินการของรัฐหรือฝ่ายปกครอง จะต้องชั่งน้ำหนักผลดีและผลเสียของแต่ละมาตรการ หากเห็นว่ามาตรการดังกล่าวเกิดผลดีน้อยมากไม่คุ้มกับผลเสียที่จะเกิดกับเอกชนหรือสังคม ก็ไม่ควรใช้มาตรการดังกล่าว ถึงแม้ว่ามาตรการนั้นจะเหมาะสมและจำเป็นแก่การดำเนินการให้ความประสงค์ของกฎหมายสำเร็จลุล่วงไปได้ก็ตาม จึงเห็นได้ว่า ค่าปรับที่สูงเกินสมควร จนมีการกักขังแทนค่าปรับนั้น เป็นมาตรการที่รุนแรงและกระทบต่อกติและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และไม่สามารถให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ อาจเป็นข้อดีตรงที่โทษที่รุนแรงอาจทำให้ผู้ต้องหาหลายจำ ไม่กล้ากระทำความผิดอีก แต่ผลที่ตามมา นั่น คือ การแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ที่ยังมีได้มีความสมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม อันขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม เพราะการสร้างสรรคผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์เรื่องหนึ่งนั้นผู้สร้างสรรค์ต้องอาศัยแรงจูงใจที่สังคมจะเป็นผู้ให้แก่ผู้สร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยมีหลักการว่า สังคมควรให้ความคุ้มครองเพียงระยะเวลาหนึ่งแก่ความคิดสร้างสรรค์เท่ากับประโยชน์ที่สังคมควรได้รับ (Social Cost = Social Benefit) ซึ่งประโยชน์ที่สังคมควรได้รับนั้น มิใช่แต่เพียงประโยชน์ที่เป็นตัวเงินแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงประโยชน์ที่สังคมจะได้ได้อย่างสงบสุขบนกฎหมายที่มีความเป็นธรรมอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่สังคมจะได้กลับมาจากการให้แรงจูงใจและสิทธิเด็ดขาดแก่ผู้สร้างสรรค์ กับภาระในการให้สิทธิเด็ดขาดและภาระในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าว ภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น จะทำให้เกิดประสิทธิภาพทั้งในแง่การสร้างสรรค และในแง่การใช้ประโยชน์จากการสร้างสรรคด้วย โดยสังคมจะได้รับต่อเมื่อกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองนั้น ได้สร้างขึ้นมาจากความสมดุลระหว่างประโยชน์ของผู้สร้างสรรค์กับประโยชน์ของสังคม ทั้งนี้เพราะการให้ความคุ้มครองที่ไม่เพียงพอจะกระทบต่อแรงจูงใจในการสร้างสรรคงานของผู้สร้างสรรค์ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์น้อยลง ในขณะที่หากให้ความคุ้มครองที่มากจนเกินไป ด้วยการให้สิทธิประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สร้างสรรค์ในการบังคับสิทธิตามคำพิพากษาในคดีอาญา ที่มีอัตราโทษที่สูง ตามมาตรา 76 และการใช้บทลงโทษทางอาญาที่เกินกว่ามาตรฐานทริปส์ ตามมาตรา 69 ก็อาจนำมาซึ่งการผูกขาด อันจะส่งผลให้สินค้ามีราคาสูงเกินคุณค่าในตัวของมันเอง ทำให้โอกาสที่สังคมจะได้เข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากความคิดสร้างสรรค์นั้น ก็มีน้อยลงด้วยเมื่อไม่นานมานี้ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 12/2555

ที่ได้วินิจฉัยเฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้บรรดากรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 54 ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 39 วรรคสอง มาตรา 40 (5) ประกอบมาตรา 30 ซึ่งในตอนนั้นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์พ.ศ. 2537 ยังมีบทสันนิษฐานดังกล่าวอยู่ในมาตรา 74 ที่ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย อันเป็นการให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผิดซึ่งการบังคับสิทธิของผู้ทรงลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 เพราะฉะนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพราะแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทำให้บทสันนิษฐานของกฎหมายหายไป ทำให้การลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลทำได้ยากขึ้น อันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 39 วรรคสอง ในเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ที่กำหนดไว้ว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด จึงควรยกเลิกบทบัญญัติดังกล่าวต่อมาได้มีคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 5/2556 ว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์พ.ศ. 2537 มาตรา 74 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 39 วรรคสอง ดังนั้น พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 74 จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 6 จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน ประกาศ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ดังนั้น การยกเลิกมาตรา 74 ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์พ.ศ. 2537 จึงทำให้ไม่มีบทสันนิษฐานเด็ดขาดในการบังคับสิทธิกับกรรมการหรือผู้จัดการนิติบุคคล เมื่อนิติบุคคลกระทำความผิด ก็ไปบังคับสิทธิกับนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์พ.ศ. 2537 โดยที่กรรมการหรือผู้จัดการนิติบุคคลไม่มีความผิด ซึ่งหากมองในมุมของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ก็เป็นการคุ้มครองสิทธิของกรรมการหรือผู้จัดการนิติบุคคลที่จะไปสันนิษฐานว่ากระทำความผิดโดยมิได้มีการพิสูจน์ความผิดก่อนมิได้ แต่หากมองในอีกมุมหนึ่งเมื่อได้ยกเลิกมาตรา 74 แล้ว ผลที่ตามมาจากการไม่มีมาตรา 74 จะทำให้ไม่สามารถเอาผิดกับกรรมการหรือผู้จัดการนิติบุคคลได้ และอาจมีความเสี่ยงที่จะมีการกระทำความผิดซ้ำอีก เพราะหากนิติบุคคลมีความผิดจริง บทลงโทษที่ใช้กับนิติบุคคลก็คือโทษปรับ ซึ่งนิติบุคคลเป็นบุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้นโดยสภาพแล้วไม่สามารถกระทำความผิดได้ ทั้งนี้ เพื่อการบังคับสิทธิที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการปราบปรามการกระทำความผิดได้ตรงจุด จึงควรบัญญัติกฎหมายขึ้นมาให้ชัดเจน โดยให้มีการพิสูจน์ความผิดของกรรมการหรือผู้จัดการนิติบุคคล เพื่อความเป็นธรรมและลงโทษกับผู้กระทำความผิด

ได้ถูกตัว เพราะหากไม่สามารถบังคับสิทธิกับผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้ อาจส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจของผู้สร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ จนกระทบต่อหลักสมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์และสังคมได้เพื่อให้เกิดความสมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์และสังคม ควรลดบทลงโทษทางอาญาให้เหลือเท่าที่จำเป็น ตามมาตรฐานทริปส์ ข้อ 61 ที่กำหนดไว้ว่าบรรดาสมาชิกจะกำหนดให้มีกระบวนการทางอาญา และการลงโทษอย่างน้อยที่สุดในการละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีปริมาณในเชิงพาณิชย์ มาตรการเยียวยาความเสียหายจะรวมถึงโทษจำคุก และ/หรือโทษปรับเงินที่เพียงพอที่จะหยุดยั้งการกระทำดังกล่าว ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับระดับของการลงโทษที่ใช้กับอาชญากรรมที่มีความรุนแรงเท่ากันในกรณีที่เหมาะสม ดังนั้น จึงควรจำกัดการใช้โทษอาญาให้เหลือเฉพาะกรณีการกระทำ เพื่อประโยชน์ทางการค้าในปริมาณที่มากกว่านั้น เพื่อแยกผู้กระทำความผิดรายใหญ่

2. ปัญหาการกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551

การกำหนดโทษในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551 โทษที่กำหนดสำหรับการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551 มี 2 อย่างคือ โทษทางปกครอง พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 68 ถึง มาตรา 72 เป็นโทษทางปกครองคือโทษปรับ เรื่องการบังคับทางปกครองคือ เมื่อกำหนดค่าปรับไปแล้วผู้รับใบอนุญาตไม่ชำระค่าปรับทางปกครองก็จะถูกบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พุทธศักราช 2539 มาตรา 57-59 ก็คือว่า ถ้าไม่ชำระเงินเจ้าหน้าที่จะมีหนังสือให้ชำระภายในเวลาไม่น้อยกว่า 7 วัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำเตือนเจ้าหน้าที่อาจจะใช้มาตรการทางการปกครอง โดยยึดอายัดทรัพย์สินของผู้นั้นแล้วขายทอดตลาดเอาเงินชำระให้ครบถ้วน การยึด การอายัด ขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นต้องปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม ผู้ที่มีอำนาจในการสั่งอายัดหรือว่าขายทอดตลาดจะกำหนดไว้ในกฎกระทรวง สำหรับผู้ที่ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับอุทธรณ์คือ คนที่ถูกยึดทรัพย์อาจจะอุทธรณ์การบังคับได้โดยวิธีเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง โทษทางอาญาพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 75 ถึงมาตรา 83 ที่สำคัญๆ ได้แก่

1) การสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ระวังโทษปรับตั้งแต่ 1 แสนถึง 1 ล้านบาท

2) สร้างภาพยนตร์ต่างประเทศผิดเงื่อนไขปรับไม่เกิน 5 แสนบาท สร้างภาพยนตร์ บ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยกระทบกระเทือนความมั่นคงหรือเอาภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ ออกเผยแพร่จำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3) ขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนภาพยนตร์ โดยที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ที่ห้าม เผยแพร่ส่งภาพยนตร์ในราชอาณาจักรไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต วิดิทัศน์ที่สร้างขึ้น ในราชอาณาจักรไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาท จนถึง 1 ล้านบาท

4) ประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่าย ภาพยนตร์และวิดิทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับ 2 แสน ถึง 1 ล้านบาท และอีกไม่เกินวันละ หนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

5) ภาพยนตร์ที่ขาย ให้เช่า หรือจำหน่ายมีเนื้อหาสาระต่างจากภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจ พิจารณาและได้รับหมายเลขรหัสที่อยู่ในทะเบียนตามกำหนด หรือว่าปล่อยให้คนอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในโรงภาพยนตร์ระหว่างฉายภาพยนตร์ที่ห้ามคนอายุต่ำกว่า 20 ปีดู หรือมีวิดิทัศน์ในสถาน ประกอบการ เพื่อขายและแลกเปลี่ยน จำหน่ายมีลักษณะต่างจากวิดิทัศน์ที่ได้รับการตรวจพิจารณา เหล่านี้ปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท

6) ประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เช่า แลกเปลี่ยนวิดิทัศน์ โดยไม่ได้รับอนุญาตปรับตั้งแต่ 1 แสนถึง 5 แสนบาท และอีกวันละไม่เกิน 1 หมื่นบาทตลอดเวลา ที่ฝ่าฝืน

7) ขัดขวางไม่ทำตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ หน้าที่ ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 5 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้แล้ว กรณีตามมาตรา 74 คือถ้าผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบ ต้องระวังโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะ พิสูจน์ได้ว่ากระทำได้กระทำโดยที่ตนมิได้รู้เห็นด้วย ผู้ศึกษาเห็นว่า การกำหนดโทษอาญา ทั้งหมดในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ 2551 นี้ กฎหมายให้ทำการเปรียบเทียบได้แม้ว่า มี 2 มาตราที่มีโทษจำคุกอยู่ด้วยก็เปรียบเทียบได้ มาตราที่มีโทษจำคุกคือ มาตรา 77 สร้างภาพยนตร์ บ่อนทำลายความมั่นคง มาตรา 83 ต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งกำหนดโทษจำคุกไว้ 6 เดือน ปรับไม่เกิน 5 หมื่นบาท ซึ่งทั้ง 2 มาตรานี้ มีโทษจำคุก แต่ทั้งหมดที่เป็นความผิดที่มีโทษอาญานี้เปรียบเทียบได้ ซึ่งจะต่าง จากกฎหมายอื่น นอกจากนี้แล้ว ผู้ศึกษายังพบว่า การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ 2551 ที่มีโทษทางอาญาอาจจะดำเนินการได้ 3 อย่างคือ การเสียค่าปรับอย่างสูง การเสีย ค่าปรับ ฟ้องต่อศาล สำหรับการเสียโทษอื่น ซึ่งเป็นโทษส่วนใหญ่ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์

และวิดิทัศน์ 2551 ว่าด้วยการกำหนดโทษ และปรับสถานเดียวเมื่อผู้ทำผิดได้ยินยอมเสียค่าปรับ ในอัตราอย่างสูงในความผิดนั้นแล้ว ถ้าเสียก่อนการพิจารณาแล้วชำระกับเจ้าหน้าที่คดีนั้นเป็นอัน ระวังไป แต่ต้องเสียในอัตราอย่างสูง แม้ว่ามีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วโดยอ่านและอธิบายฟ้อง ให้ฟังแล้ว ยังประสงค์ที่จะขอเสียค่าปรับอย่างสูงก็ยังสามารถที่จะกระทำได้ เพราะเป็นสิทธิ โดยศาลหรือเจ้าพนักงานจะไม่ยอมไม่ได้ การเปรียบเทียบความผิดในพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ 2551 เป็นความผิดที่กฎหมายให้เปรียบเทียบได้ โดยคณะกรรมการภาพยนตร์ และวิดิทัศน์แห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ และอาจมอบหมายให้อนุกรรมการหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่เปรียบเทียบได้ ซึ่งได้มีประกาศของคณะกรรมการภาพยนตร์และวิดิทัศน์แห่งชาติ เรื่องการมอบอำนาจในการเปรียบเทียบความผิด พุทธศักราช 2552 ออกวันที่ 28 เมษายน 2552 ก็มอบอำนาจให้ สำหรับในกรุงเทพมหานครพนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งประเภทบริหาร ตำแหน่ง ประเภทอำนวยการ และตำแหน่งประเภทวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ที่เลขาธิการ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมอบหมายให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบ ความผิด สำหรับในต่างจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัดหรือข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ ที่วัฒนธรรมจังหวัด มอบหมายเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบความผิด ซึ่งในมาตรา 84 ให้พนักงานสอบสวนส่งไปยังเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ยินยอม พนักงาน เจ้าหน้าที่เปรียบเทียบทำหนังสือแจ้งผู้กระทำความผิดมาเปรียบเทียบ ถ้าผู้กระทำความผิดให้การ รับสารภาพและยินยอมให้เปรียบเทียบพนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบก็จะใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับ ที่ผู้กระทำผิดชำระ พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ข้อหา มีโทษสูง มีโทษเบา พฤติการณ์ แห่งการกระทำความผิดต้องเกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดในส่วนตัวเอามาช่วยประกอบการกำหนด ดุลพินิจ เช่น อายุ เพศ การศึกษา ผลกระทบจากการกระทำความผิด กระทำความผิดนั้น ไม่เคยผิด มาเลย ทำเป็นประจำเหล่านี้นำมาประกอบการพิจารณากำหนดการเปรียบเทียบของเจ้าพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป สำหรับกรณีของการกำหนดโทษที่เป็นการเปรียบเทียบนี้ผู้ศึกษา เห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดโทษกรณีการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ 2551 นี้ ไม่ได้มีการกำหนดเป็นการชัดเจนให้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติ ของเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งมีอำนาจในการเปรียบเทียบ ในแต่ละความผิดมีอัตรา การเปรียบเทียบไว้อย่างไร ตลอดจนการเปรียบเทียบในการกระทำความผิดครั้งที่สอง หรือครั้งต่อๆ มา ให้มีการกำหนดอัตราไว้เพิ่ม ค่าปรับอย่างสูง ตามกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 37 (1) คดีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับ ในอัตราอย่างสูง สำหรับความผิดนั้นเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา คดีอาญานั้น

เป็นอันเลิกกัน สิทธิที่ฟ้องคดีอาญาระงับ ตามมาตรา 39 (3) กฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาทางอาญา คดีที่มีโทษปรับสถานเดียวนั้นคือ คดีที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้กระทำความผิดมีโทษปรับแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีโทษจำคุก ไม่มีโทษกักขัง ไม่มีจากการเปรียบเทียบเพื่อความผิดครั้งแรกอย่างไร ทั้งนี้เพราะ บัญญัติให้การเปรียบเทียบเป็นดุลยพินิจในการกำหนดของเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้เหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำความผิด และยิ่งที่เมื่อชำระค่าปรับตามความเปรียบเทียบเรียบร้อยแล้ว คดีนั้นก็จะป็นอันเสร็จสิ้นเด็ดขาดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 38 สิทธิที่ฟ้องคดีอาญาก็เป็นอันระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (3) สำหรับการเปรียบเทียบ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551 จะส่งไปที่นายทะเบียน ไม่จำเป็นต้องให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ เพียงแต่หลังจากการเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ตำรวจก็จะถูกส่งไปยังพนักงานอัยการ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ดำเนินการตรวจสอบอีกครั้งว่า เป็นเรื่องเปรียบเทียบถูกต้องหรือไม่ หากว่าถูกต้องตามกฎหมายแล้วก็มีคำสั่งเห็นชอบ แต่หากกรณีที่ผู้กระทำความผิดให้การปฏิเสธ ว่าไม่ยอมให้เปรียบเทียบ ก็ต้องบันทึกคำให้การแล้วดำเนินการตามกฎหมายต่อไป คดีเปรียบเทียบ ยังมีปัญหาที่ควรแก่การพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ กรณีของกลางที่ได้มาพร้อมกับการจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งเจ้าพนักงานไม่มีอำนาจที่จะไปปรับของกลางเพราะไม่ใช่ศาล สิ่งที่ยึดหรืออายัดนั้น ถ้าผู้กระทำความผิดเขายินยอมตกลงให้เป็นของแผ่นดิน พนักงานเจ้าหน้าที่เปรียบเทียบจัดทำบัญชีของกลาง ตามแบบแล้วให้ผู้กระทำความผิดลงนามยินยอมไว้ด้วยเป็นของกลางทั้งหลายที่ผู้กระทำความผิดยกให้ตกเป็นของแผ่นดินนั้นจะเป็นอำนาจของนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนประจำจังหวัด จะจัดการตามสมควรแก่กรณี ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่เท่าที่ทำได้ แต่หากเกิดมีกรณีไม่ยอมให้เปรียบเทียบ หรือว่ามีหลายกรณีที่จะต้องส่งดำเนินคดีทางพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ คือ กรณีที่เจ้าพนักงานเปรียบเทียบเห็นว่า ควรจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดซึ่งมิใช่ความผิดครั้งแรก หรือว่ารับสารภาพแต่ไม่ยอมให้เปรียบเทียบ ก็เปรียบเทียบไม่ได้ หรือว่าเปรียบเทียบไปแล้ว ไม่ชำระค่าปรับ ภายในเวลาที่กำหนด 15 วัน หรือว่าชำระค่าปรับแล้ว แต่ไม่ยินยอมให้ของกลางตกเป็นของแผ่นดิน โดยผู้ศึกษาเห็นว่าควรดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่ปฏิเสธไม่ยอมให้เปรียบเทียบ หรือไม่ชำระค่าปรับตามที่กำหนดซึ่งพนักงานสอบสวนก็จะดำเนินการสอบสวนแล้วส่งสำเนาสอบสวนกับตัวผู้กระทำความผิด ให้แก่พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการพิจารณาฟ้องคดีต่อศาลต่อไป

เมื่อพิจารณาจากระวางโทษปรับที่พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เห็นได้ว่ามีจำนวนเงินค่อนข้างสูง และกำหนดให้มีการปรับเป็นจำนวนเดียวและปรับเป็นรายวันตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่ เมื่อเทียบกับความผิดพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 31 ที่บัญญัติ

ให้ผู้ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซึ่งงานิ่งคนรู้อยู่แล้ว หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าได้ทำ ขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ถ้าได้กระทำเพื่อหากำไร ถือว่าเป็นการ ละเมิดลิขสิทธิ์ต้องระวางโทษตามมาตรา 70 ซึ่งวรรคแรกกระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท และวรรคสอง ถ้าการกระทำ ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำ เพื่อการค้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ หรือเมื่อเทียบกับความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 66 บัญญัติว่าผู้จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้อนุญาตและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิ ไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ และในวรรคสองบัญญัติว่า ยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ ปริมาณที่กำหนด ตามมาตรา 15 วรรคสาม แต่ไม่เกินยี่สิบกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึง จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท จากกฎหมายทั้งสองฉบับที่ได้ ยกตัวอย่างมา หากพิจารณา เฉพาะโทษปรับ เห็นได้ว่า โทษปรับตามมาตรา 70 ทั้งสองวรรคของ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ มีจำนวนน้อยกว่าโทษปรับตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และหากพิจารณาเทียบกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา 66 วรรคแรก โทษปรับตาม พระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ มีจำนวนมากกว่า ซึ่งกฎหมายที่ยกตัวอย่างขึ้นมาทั้งสองนั้น เป็นความผิดในตัวเอง ต่างจากความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่เป็นความผิด เพราะกฎหมายบัญญัติว่า เป็นความผิดและความผิดตามกฎหมายที่ยกตัวอย่างขึ้นมาทั้งสองฉบับนั้น มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมอย่างมาก แต่ความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ มาตรา 38 และมาตรา 54 ความผิดอยู่ที่การที่ไม่ขอใบอนุญาตเท่านั้น การที่พระราชบัญญัติ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์กำหนด โทษปรับเป็นอัตราที่สูงเกินส่วนไม่เป็นการเหมาะสมและเป็นธรรมกับความรุนแรงของการกระทำ ความผิดจึงไม่น่าจะเหมาะสมกับความร้ายแรง ของความผิด

3. วิเคราะห์ปัญหาของการบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชกฤษฎีกา การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558

มาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณี ที่จำเป็นพึงกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

หลักการตามมาตรา 77 ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพที่บัญญัติรับรองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งได้กำหนดบทบัญญัติเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพมาตั้งแต่พุทธศักราช 2475 แต่โดยที่รัฐธรรมนูญกำหนดข้อยกเว้นให้ตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพได้ เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพ ส่งผลให้ที่ผ่านมามีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพออกมาเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพไว้ในมาตรา 40 ให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และให้จัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น

กรณีการยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา 77 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งกำหนดให้ยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ ทั้งเป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพของประชาชน และกำหนดให้รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตในกฎหมายเฉพาะกรณี ที่จำเป็นพึงกำหนดหลักเกณฑ์ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการ

ตามขั้นตอนต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และเพื่อกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง โดยบทบัญญัติตามมาตรา 38 นั้นไม่เป็นการสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่รูปแบบในการประกอบธุรกิจนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยมีการออกกฎหมายฉบับดังกล่าวคือ ปีพ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นระยะเวลาร่วม 10 ปีมาแล้วกฎหมายฉบับดังกล่าวไม่เคยถูกแก้ไขปรับปรุงให้ทันต่อยุคสมัย และตลอดระยะเวลาของการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวนี้บทบัญญัติตามมาตรา 38 เป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดปัญหาและเป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดคดีความขึ้นสู่ศาลจำนวนมากและสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับบุคคลทั่วไป ทั้งมีบทกำหนดโทษปรับทางอาญาไว้สูงคือผู้ฝ่าฝืนต้องโทษปรับ ตั้งแต่ 200,000 - 1,000,000 บาท ซึ่งสูงมากหากพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิดประกอบกับการกำหนดให้ต้องขออนุญาตประกอบกิจการต่อนายทะเบียนก่อนจึงจะสามารถประกอบกิจการได้ เป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ และสร้างภาระเกินสมควรแก่ประชาชนและก่อให้เกิดความไม่โปร่งใสและเป็นธรรมในการพิจารณาอนุญาตจากนายทะเบียน

พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2558 ซึ่งการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายเป็นมาตรการสำคัญที่จะทำให้กฎหมายมีเนื้อหาสาระและกลไกตามกฎหมายสอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาโดยผลของทัศนคติของมหาชน พัฒนาการของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร และคมนาคม การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนพันธกรณีระหว่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วเขาดำเนินการให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสม ของบทบัญญัติของกฎหมายอยู่เสมอ โดยกำหนดวงรอบระยะเวลาที่จะต้องมีการทบทวนไว้ชัดเจน ทั้งนี้ ก็เพื่อปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายของเขาให้สอดคล้องกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ทันทั่วทั้งปัจจุบันการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย หรือ *ex post evaluation of legislation* นี้ ได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่มีการพูดถึงในเวทีต่างๆ ทั่วโลกควบคู่กับการประเมิน ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการตรากฎหมาย (*ex ante assessment of impact of legislation to be enacted*) ซึ่งรวมทั้ง ASEAN และ APEC ด้วย เพราะถ้ากฎหมายของประเทศใดล่าสมัย ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุน และจะทำให้ประเทศนั้นเป็นตัวถ่วงของประชาคมไปโดยปริยาย¹³

¹³ ปกรณ์ นิลประพันธ์, *การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย*, สืบค้นจาก

- 1) หลักเกณฑ์การทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย¹⁴ มีดังนี้
 - (1) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนั้นใช้บังคับต่อไป
 - (2) การปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทั้งของประเทศและของโลก ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - (3) การปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายให้สอดคล้องหรืออนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ
 - (4) การปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเพื่อลดผลกระทบและภาระของประชาชน ที่เกิดขึ้นจากกฎหมายนั้น
 - (5) การใช้ระบบคณะกรรมการ การอนุมัติ การอนุญาต ใบอนุญาต ระบบการจดทะเบียนหรือระบบอื่นที่กำหนดขึ้น เพื่อกำกับหรือควบคุมเพียงเท่าที่จำเป็น
 - (6) การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
 - (7) การป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายนั้น
 - (8) เรื่องอื่นใดที่จะทำให้กฎหมายนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่จำเป็น ไม่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น
- ซึ่งในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายนั้น รัฐมนตรีผู้รักษาการมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับกฎหมายนั้น ตามหลักการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders Consultation) และจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการทั่วไปด้วยก็ได้¹⁵ และคณะกรรมการพัฒนากฎหมายจัดทำรายงานประจำปีสรุปผลการปฏิบัติการตามพระราชกฤษฎีกานี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบ¹⁶ นอกจากกระบวนการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่ว่านั้นแล้ว พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้รักษาการที่จะสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคำแปลของกฎหมายทั้งหมดเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับด้วย และต้องเผยแพร่คำแปลดังกล่าวทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

¹⁴ มาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558

¹⁵ มาตรา 9 วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558

¹⁶ มาตรา 12 แห่งพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558

โดยที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และเมื่อใดที่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไขและเผยแพร่คำแปลของกฎหมายนั้นโดยเร็ว¹⁷

2) การกำหนดให้การประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่ายภาพยนตร์ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีความสอดคล้องตามพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 หรือไม่อย่างไร

มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 บัญญัติว่า

“ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์แต่ละแห่ง การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

และมาตรา 39 ยังได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ซึ่งจะยื่นขออนุญาตไว้ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับเพศ

ตามประมวลกฎหมายอาญา

- (5) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38

(6) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 เว้นแต่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตและเวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

อันจะเห็นได้ว่าเมื่อนำเอาบทบัญญัติตามมาตรา 38 มีพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 แล้วจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวนั้นเข้าหลักเกณฑ์ ในหลายประเด็นด้วยกันกล่าวคือ ในปัจจุบันบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวนี้ไม่มีความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนั้นใช้บังคับต่อไป การปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง

¹⁷ มาตรา 13 วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558

เทคโนโลยี ของประเทศและของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเพื่อลดผลกระทบและภาระของประชาชนที่เกิดขึ้นจากกฎหมายนั้น ยกเลิกการใช้ระบบ การอนุญาต ใบอนุญาต หรือระบบอื่นที่กำหนดขึ้น เพื่อกำกับหรือควบคุมเพียงเท่าที่จำเป็น เป็นการป้องกัน และจัดการทุจริตที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายนั้น และการยกเลิกบทบัญญัติดังกล่าว จะทำให้กฎหมายนั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน โดยไม่จำเป็นไม่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

4. การปรับเปลี่ยนรูปแบบการกำกับดูแลจากภาครัฐ

จากการศึกษาจะพบว่าระบบการควบคุมการประกอบกิจการหรืออาชีพในกฎหมายไทย กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันพบว่ามีกรนำระบบที่ใช้ในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบอาชีพ อยู่ 5 ระบบ ดังนี้

4.1 ระบบใบอนุญาต การอนุญาต และการอนุมัติ เป็นระบบที่เข้มงวดที่สุด ก่อภาระให้แก่เอกชน เนื่องจากต้องมีการออกใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาตส่วนการอนุมัติและการอนุมัติ เป็นการขอดำเนินการในแต่ละครั้ง

4.2 ระบบการจดทะเบียน เป็นระบบการอนุญาตโดยลดรูปลงมาจากระบบอนุญาต กล่าวคือ เมื่อได้รับการจดทะเบียนแล้วไม่ต้องต่ออายุ สามารถประกอบกิจการได้จนกว่าจะถูกเพิกถอนทะเบียน

4.3 ระบบการขึ้นทะเบียน เป็นระบบที่มีลักษณะเดียวกับการจดทะเบียนแต่จะใช้กับการควบคุมการประกอบวิชาชีพหรือการผลิตสินค้า

4.4 ระบบจดทะเบียน เป็นระบบการควบคุมการประกอบอาชีพที่ผ่อนปรนที่สุด เป็นเพียงการแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบว่าผู้ใดประกอบธุรกิจใด ที่ไหน อย่างไร และวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมการประกอบกิจการนั้นๆ และเพื่อให้รัฐมีข้อมูลที่ได้จำไปใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติการตามกฎหมาย

4.5 ระบบผสม เป็นระบบที่ค่อนข้างเข้มงวด โดยส่วนใหญ่ใช้บังคับกับกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพหรือสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชน

ที่ผ่านมาจึงมีความพยายามในการลดระบบอนุญาตโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ในปี 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาประเทศตรวจสอบกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตมีกฎหมายจำนวน 145 ฉบับ มีจำนวนใบอนุญาต 397 ใบ

และการอนุญาต 428 รายการ มีแนวคิดในการตรากฎหมายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจำลองพื้นที่ที่สามารถใช้ระบบการอนุญาตแบบเบ็ดเสร็จอยู่ในหน่วยงานเดียว

ปี 2545 ตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

ปี 2546 ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อลดขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตและอำนวยความสะดวกในการอนุญาตให้กับประชาชน

ปี 2547 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนพัฒนากฎหมายเพื่อลดละเลิกการตรากฎหมายที่ใช้ระบบอนุญาต

ปี 2549 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้การดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เป็นตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

ปี 2550 แก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยเฉพาะมาตรา 38 แก้ไขหลักเกณฑ์เรื่องการมอบอำนาจ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับอนุญาตสะดวกยิ่งขึ้น

ปี 2558 ตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 เพื่อให้มีการทบทวนการใช้ระบบอนุญาตเท่าที่จำเป็นทุก 5 ปี และคณะรัฐมนตรีสามารถกำหนดให้มีการชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุใบอนุญาต โดยตราพระราชกฤษฎีการะบุชื่อกฎหมายโดยให้มีการชำระค่าธรรมเนียมแทนการต่ออายุใบอนุญาต ประกอบกับการแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารภายใน 7 วันหากไม่แจ้งจะนำมาเป็นเหตุในการปฏิเสธการอนุญาต เนื่องจากเอกสารไม่ครบไม่ได้ (มาตรา 27) และการกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับคำขอครบถ้วน (มาตรา 39/1)

นอกจากนี้ ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้ระบบคณะกรรมการ การอนุมัติ การอนุญาต ใบอนุญาต ระบบการจดทะเบียนหรือระบบอื่นที่กำหนดขึ้นเพื่อกำกับหรือควบคุม เพียงเท่าที่จำเป็น (มาตรา 9 (5))

ปี 2560 ภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมีผลใช้บังคับ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย และคณะอนุกรรมการปรับปรุงยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพหรือธุรกิจของประชาชน เพื่อทำหน้าที่เสนอแผนพิจารณาปรับปรุงหรือข้อเสนอเพื่อพิจารณายกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ใบอนุญาตในส่วนของการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่มีพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้กำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตไว้ในมาตรา 37 โดยบัญญัติให้คำสั่งทางปกครองต้องจัดให้มีเหตุผล ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุน

การใช้ดุลพินิจ และมาตรา 39 บัญญัติให้การออกคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองและควบคุมผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น จำเป็นจะต้องมีความสมดุลแห่งประโยชน์ เพราะถ้ามีการคุ้มครองและควบคุมอย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและให้ความคุ้มครองแก่ลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี แต่ในอีกมุมหนึ่ง ถ้าให้ความคุ้มครองที่สูงเกินไป ก็อาจกลายเป็นอุปสรรคปิดกั้นโอกาสไม่ให้สังคม ได้ใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์เช่นเดียวกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่า กฎหมายในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ยังมีการให้ความคุ้มครองและการควบคุม ที่ยังไม่สมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม อันเนื่องมาจากมีข้อบกพร่องหลายประการ ดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาการกำหนดประเภทของงานภาพยนตร์

เนื่องจากงานภาพยนตร์ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แต่เมื่อมีการควบคุมภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภทของงานภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่ยังมีรูปแบบการควบคุมที่ยังไม่ชัดเจน จึงส่งผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ในการกำหนดประเภทภาพยนตร์ตามกฎหมายที่ยังซ้ำซ้อนกันอยู่ เช่น ภาพยนตร์ เรื่องจินดารา เรื่อง “Sex & Zen” เรื่อง “American Pie” และ “Piranya 3DD” ที่ถูกกำหนดอยู่ในประเภท 18+ ในขณะที่ เรื่อง “Insects in the Backyard” และ “เชคสเปียร์ต้องตาย” ถูกกำหนดให้ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร ทำให้เกิดปัญหาความไม่สมดุลจากการกำหนดประเภทภาพยนตร์ ซึ่งในประเทศอังกฤษและประเทศ สหรัฐอเมริกาก็มีการควบคุมภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภทภาพยนตร์ ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับการให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แล้ว จึงมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ทรงลิขสิทธิ์ที่จะแสวงหาประโยชน์ในทางเศรษฐกิจตามมาตรา 15 และสิทธิทางศีลธรรมของผู้สร้างสรรค์และผู้รับโอนตามมาตรา 18 และยังส่งผลกระทบต่อสาธารณชน ที่จะได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ทำให้ไม่จูงใจให้ผู้สร้างสรรค์ อยากรสร้างสรรคผลงานภาพยนตร์ อันขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกัน

ระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม และขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 34 ซึ่งคุ้มครองบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นการพูดการเขียนการพิมพ์การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนเสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครองแต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่นซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศอีกด้วย

1.2 ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์

เนื่องจากการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ยังไม่สามารถบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ เนื่องจากการดำเนินคดีกับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ทำได้ล่าช้า เพราะต้องรอให้ผู้เสียหายมาร้องทุกข์ก่อนและเป็นความผิดต่อส่วนตัว ทำให้อาจมีการประนีประนอมยอมความกัน ซึ่งถ้าผู้ละเมิดลิขสิทธิ์หลายจำ ก็อาจเป็นข้อดี แต่หากมีการจ่ายค่าเสียหายกันเพื่อให้จบเรื่อง โดยที่ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ยังคงอยู่ก็อาจเป็นข้อเสีย แต่เมื่อมีพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เข้ามา แม้มีได้มีเจตนารมณ์เพื่อปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ แต่มีส่วนช่วยเหลือในส่วนของการระบอการในการปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย แต่กระนั้นก็ดี ด้วยช่องทางในการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์มีมากประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ยังไม่หมดสิ้นไป อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามมาตรา 28 และส่งผลกระทบต่อสิทธิในทางเศรษฐกิจตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ทั้งยังขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคมอีกด้วย

1.3 ปัญหาองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ตามมาตรา 67 นั้น ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการใช้อำนาจเข้าไปจับหรือค้นยังสถานที่ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 61 ให้อำนาจทั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นการที่รัฐเพิ่มจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มาบังคับใช้กฎหมายมากขึ้นซึ่งอาจเป็นผลดีในแง่ที่สามารถช่วยในการปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายทั้งสองฉบับได้ แต่การใช้อำนาจค้นหรือจับที่มีขอบเขตของอำนาจที่มากเกินไป ไม่เหมาะสมกับลักษณะของความผิด

จึงขัดต่อหลักการได้สัดส่วนและอาจมีความเสี่ยงต่อการที่พนักงานเจ้าหน้าที่บางกลุ่มใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ชอบธรรมได้ เช่น การข่มขู่ หรือเรียกสินบนจากผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่หรือรายย่อย อันเป็นการบังคับใช้กฎหมายในการแก้ปัญหาไม่ตรงจุด และยังกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญอีกด้วย ทำให้ประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ มีน้อยกว่าประโยชน์ที่สังคมจะต้องเสียไป อีกทั้งภาคราชการยังขาดหน่วยงานหลักที่หน้าที่รับผิดชอบและสนับสนุนงานด้านภาพยนตร์โดยเฉพาะทำให้งานด้านภาพยนตร์ของไทยยังไม่พัฒนา เพราะยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์สหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษมีองค์กรอิสระในการส่งเสริมงานภาพยนตร์โดยเฉพาะ

1.4 ปัญหาการบังคับสิทธิ

เนื่องจากคดีลิขสิทธิ์ในปัจจุบันมีการฟ้องเป็นคดีอาญามากกว่าคดีแพ่ง เพราะเป็นทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุดต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ เพราะเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ค่าปรับครั้งหนึ่งโดยไม่ตัดสิทธิฟ้องแพ่งเพิ่มเติม ตามมาตรา 76 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และศาลมักจะให้ค่าปรับสูงพอสมควร อันเป็นการให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของลิขสิทธิ์มากเกินไป อีกทั้งอัตราโทษขั้นต่ำตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69 วรรคสอง ในส่วนของการละเมิดลิขสิทธิ์ และพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนดไว้สูงมาก ทำให้ยากแก่การบังคับสิทธิ เช่น เป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนใช้โทษขั้นต่ำตามกฎหมายนี้ในการเรียกสินบนจากผู้ถูกกล่าวหาได้โดยโทษขั้นต่ำกำหนดไว้เกินกว่ามาตรฐานสากล (TRIPS) ที่กำหนดโทษอาญาไว้เฉพาะในกรณีการค้าในปริมาณมาก (Commercial Scale) ดังนั้น ด้วยอัตราโทษที่สูงมากไม่ได้สัดส่วนกับความผิด เมื่อเข้าสู่กระบวนการบังคับตามสิทธิ จึงเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นเพราะคนที่ถูกพิพากษาลงโทษไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือคนยากจน เมื่อถูกพิพากษาให้ต้องรับโทษปรับแล้วไม่สามารถปฏิบัติตามคำพิพากษาได้ ศาลก็จะลงโทษกักขังแทนค่าปรับอันเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินความผิดซึ่งขัดต่อหลักการได้สัดส่วน นอกจากนี้ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 5/2556 ให้ยกเลิกมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ทำให้การลงโทษกับผู้กระทำความผิดที่เป็นกรรมการของนิติบุคคลทำได้ยากขึ้นอันขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคมอีกด้วย

1.5 การกำหนดอัตราโทษ

ส่วนกรณีของโทษตามมาตรา 38 บัญญัติอยู่ในมาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ โดยให้ระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับเป็นรายวันวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ส่วนโทษตามมาตรา 54 บัญญัติอยู่ในมาตรา 82 โดยระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับเป็นรายวันวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ เมื่อพิจารณาพระราชโฆษากับความร้ายแรงของความผิดแล้วถือว่าพระราชโฆษาที่กฎหมายกำหนดไว้นั้นมีจำนวนที่ค่อนข้าง เพราะความผิดของ มาตรา 38 และมาตรา 54 อยู่ที่การประกอบกิจการ โดยไม่มีใบอนุญาต เป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดมิใช่เป็นความผิดในตัวเอง การที่กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงนั้น เพื่อเป็นการข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดรุนแรง เพื่อผู้กระทำความผิดจะได้เกิดความเกรงกลัว แต่ถ้าหากเป็นการกระทำความผิดอาญาที่ความรุนแรงน้อย การลงโทษควรเป็นการลงโทษเพื่อแก้ไขปรับปรุงฟื้นฟูผู้กระทำความผิด การที่พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์กำหนดโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดนั้นเหมาะสมแล้วแต่การกำหนดจำนวนเงินไว้สูงเกินส่วนนั้นไม่เหมาะสมกับความรุนแรงของการกระทำ เพราะยังมีบทบัญญัติของกฎหมายอื่นที่สามารถนำมาใช้ควบคุมการประกอบกิจการให้เข้า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่าย ภาพยนตร์และวีดิทัศน์อีก เช่น หากผู้ประกอบการจำหน่ายหรือให้เช่าภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ สามารถใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ลงโทษได้หรือหากผู้ประกอบการจำหน่าย หรือให้เช่าภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณา ก็มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ฯ ที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายหรือให้เช่าภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่ไม่ผ่านการตรวจ หรือหาผู้ประกอบการจำหน่ายหรือให้เช่าภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่มีภาพหรือ เนื้อหาลามกอนาจาร ประมวลกฎหมายอาญาก็มีบทบัญญัติที่ลงโทษเอาไว้แล้ว การที่กฎหมายกำหนดโทษปรับไว้เพียงสถานเดียว เมื่อศาลลงโทษปรับและผู้กระทำความผิดไม่เงินเสีย ค่าปรับผู้กระทำความผิดต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องสูญเสียอิสรภาพส่งผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิดและครอบครัว ทั้งตรงตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับที่ต้องการลงโทษเอาภัยกับทรัพย์ของผู้กระทำความผิด

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา พบว่า กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ในลักษณะที่สมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคมได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขและปรับปรุงมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดประเภทของงานภาพยนตร์

2.1.1 ในประเด็นการควบคุมงานภาพยนตร์ด้วยรูปแบบการกำหนดประเภทของงานภาพยนตร์ เพื่อให้มีรูปแบบการควบคุมที่ชัดเจนขึ้น ในภาพยนตร์เรื่องจันดารา เรื่อง “Sex & Zen” เรื่อง “American Pie” และ “Piranya 3DD” จึงควรเพิ่มประเภทภาพยนตร์ 18- ดังเช่น

ประเทศอังกฤษเข้ามา เพราะการกำหนดประเภทภาพยนตร์ประเภทนี้ มีสภาพบังคับกับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อันเป็นการควบคุมภาพยนตร์ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าหรือกำหนดให้อยู่ในประเภทภาพยนตร์ ที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี (20-) ที่มีอยู่แล้วในข้อ 6 (1) ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของประเภทภาพยนตร์ พ.ศ. 2552 เพราะภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีเนื้อหาที่แสดงการมีเพศสัมพันธ์ที่เห็นอวัยวะเพศหรือการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองหรือผู้อื่น ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง “Insects in the Backyard” และ “เช็คสเปียร์ต้องตาย” นั้น เนื้อหาของภาพยนตร์ยังไม่ถึงขนาดที่ต้องห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร จึงควรกำหนดให้อยู่ในประเภทภาพยนตร์ที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปี ลัทธิหรือคำสั่งสอนที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดีหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งอาจชักจูงให้ผู้ชมหลงเชื่อ ตามข้อ 6 (4) เพื่อให้เกิดความสมดุลแห่งประโยชน์ระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม โดยในการพิจารณาภาพยนตร์ของ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ควรอยู่บนหลักเกณฑ์พื้นฐานที่ว่า บุคคลที่บรรลุนิติภาวะสมควรมีสิทธิที่จะเลือกว่าตนมีความต้องการชื่นชมผลงานใด แต่จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม เพราะฉะนั้นจึงควรอนุญาตให้มีการเผยแพร่ผลงานให้กับกลุ่มผู้ชมให้กว้างที่สุดตามความเหมาะสมภายใต้หลักสมดุลประโยชน์ด้วย ดังเช่นในประเทศอังกฤษ ทั้งนี้ ด้วยรูปแบบของการควบคุมภาพยนตร์ตามกฎหมายของไทยยังไม่ชัดเจน ทำให้การควบคุมภาพยนตร์ไม่มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลกระทบต่อคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ดังจะกล่าวในประเด็นต่อไป

2.1.2 ในประเด็นการคุ้มครองผลงานอันมีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์นั้น ในการพิจารณาภาพยนตร์ในแต่ละเรื่อง ควรให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์นำทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุลกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคมตามหลักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา มาพิจารณาประกอบด้วย หรือกำหนดประเภทภาพยนตร์เป็น 5 ประเภทอย่างเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะเป็นประเทศแรกที่มีการใช้รูปแบบการควบคุมงานภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภท และมีการบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกรอบประเภทของภาพยนตร์ออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์นั้นๆ มีเนื้อหาเหมาะสมกับเยาวชนในวัยต่างๆ โดยจะมีตัวแทนจากทั้งผู้ประกอบการทางภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ประกอบการเข้าร่วมในกระบวนการกำหนดประเภทของภาพยนตร์ที่มีใช้การตัดเนื้อหา โดยมาจากบุคคลเพียงบางกลุ่มที่ตั้งขึ้นมาจากหน่วยงานของรัฐที่ไม่เข้าใจถึงศิลปะของภาพยนตร์อันเป็นผลงานอันมีลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ การกำหนดประเภทภาพยนตร์แท้จริงแล้ว ก็เพื่อให้ผู้ปกครองได้พิจารณาประกอบก่อนพาบุตรหลานของตนไปชมภาพยนตร์ ส่วนในประเทศอังกฤษคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ก็จะพิจารณาอยู่บนพื้นฐานของหลักที่ว่า บุคคลที่บรรลุนิติภาวะสมควรจะมีสิทธิเลือกว่าตนประสงค์ที่จะชื่นชมผลงานใดภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม

จึงควรอนุญาตให้มีการเผยแพร่ผลงานให้กับกลุ่มผู้ชมที่กว้างที่สุดตามความเหมาะสมของผลงานแต่ละชิ้นภายใต้หลักสมดุประ โยชน์ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาความสมดุจากการกำหนดประเภทภาพยนตร์ในประเทศไทย ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรนำรูปแบบการควบคุมภาพยนตร์ด้วยการกำหนดประเภทของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์และสังคมได้ต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับสิทธิ

เพื่อให้การบังคับสิทธิในคดีลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์มีประสิทธิภาพ ควรลดบทลงโทษทางอาญา ให้เหลือเท่าที่จำเป็น ตามมาตรฐานทริปส์ (TRIPS) โดยจำกัดการใช้โทษทางอาญาให้เหลือเฉพาะกรณีการกระทำเพื่อประโยชน์ทางการค้าในปริมาณมาก (Commercial Scale) เท่านั้น เพื่อให้สามารถแยกผู้กระทำความผิดรายใหญ่และรายย่อยได้ และยกเลิกการกำหนดโทษทางอาญาขั้นต่ำในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เพื่อลดปัญหาการข่มขู่หรือเรียกรับสินบนของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยควรปรับปรุงให้กระบวนการพิจารณาคดีแพ่งให้มีความรวดเร็วมากขึ้น และนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดซ้ำโดยมุ่งลงโทษทางทรัพย์สินเป็นหลัก เน้นความสมดุแห่งประโยชน์ระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์กับประชาชน โดยคำนึงถึงฐานะหรือรายได้ของผู้กระทำความผิดมาประกอบการบังคับสิทธิด้วย ทั้งนี้เพื่อให้บทลงโทษได้สัดส่วนกับความผิดตามหลักแห่งการ ได้สัดส่วน และไม่ขัดต่อทฤษฎีว่าด้วยการแข่งขันผลประโยชน์ที่สมดุกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับสังคม อันนำไปสู่การบังคับสิทธิที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยกเลิกการประกอบกิจการบางประเภท

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา รวมถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องของการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เห็นได้ว่าไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคโลกาภิวัตน์ และความทันสมัยของเทคโนโลยี การประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ หมดความนิยม และไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอีกต่อไป ซึ่งเห็นได้จากข้อมูลผู้ประกอบการมาขึ้นขอใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยนและจำหน่ายภาพยนตร์ลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับข้อกำหนดที่ให้ผู้ประกอบกิจการต้องขอใบอนุญาตดังกล่าวนี้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่จำเป็นเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพและเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนเกินสมควร และยังเป็นช่องทางก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นจากการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการออกใบอนุญาต อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ทั้งยังมีการกำหนดโทษปรับที่สูงและไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ประกอบกับการจำหน่ายภาพยนตร์นอกจากจะอยู่ในบังคับ

ของพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 แล้วยังอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ. 2499 ซึ่งกำหนดให้มีการยื่นขอจดทะเบียนพาณิชย์ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งคุ้มครองลิขสิทธิ์ของภาพยนตร์ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องมีการทบทวนบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยเมื่อทบทวนความเหมาะสมของการบังคับใช้กฎหมายตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 ดังกล่าวแล้ว เห็นควรให้มีการพิจารณาทบทวนบทบัญญัติมาตรา 38 และมาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ทำให้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเห็นควรยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552 ข้อ 2 (1) (ค) ที่กำหนดให้บุคคลธรรมดาที่ต้องการประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ต้องมีสำเนาใบทะเบียนพาณิชย์และเห็นควรให้มีการพิจารณาทบทวนอัตราโทษสำหรับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีความเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 77 และหลักเกณฑ์ของพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการพัฒนากฎหมายฉบับดังกล่าวให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัวโดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และไม่เป็นการลิดรอนสิทธิหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของประเภทภาพยนตร์ พ.ศ. 2552
กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
กฎหมายลิขสิทธิ์ ประเทศอังกฤษ. (2556). สืบค้น
จาก <http://onestopservice.ditp.go.th/download/file/250dip.pdf>.
- กนกวรรณ ผลศรีธา. (2552). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์"). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- กมลฉัฐ น้อยไกรไพโร. (2545). *ปัญหาการคุ้มครองและการเยียวยาความเสียหายกรณีละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์"). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2554). *สถิติการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา*.
วารสารทรัพย์สินทางปัญญา, 4(7), 23-24.
_____. (2556). *กฎหมายลิขสิทธิ์ประเทศสิงคโปร์*.
สืบค้นจาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=710&Itemid=600.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). *ความหมายและขอบข่ายของศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย*.
สืบค้นจาก http://www.ocac.go.th/index.php?page=means_limit&lng=th.
- กำธร สติรกุล. (2523). *ประวัติหนังสือและการพิมพ์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2545). *คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วยการดำเนินคดีในชั้นก่อนการพิจารณา*. กรุงเทพมหานคร: จีรรัชการพิมพ์.
- คณิง ฉายไชย. (2532). *หลักทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*.
กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม.
- จรัล ทองเกษม. (2542). *การควบคุมภาพยนตร์ด้วยการแบ่งอายุผู้ชม ในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จินตพันธุ์ ทังสุบุตร. (2555). *รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศสิงคโปร์*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

- จิรนิติ หะวานนท์. (2546). *สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลาคม.
- จตุติ ธรรมมโนวาน. (2532). *การค้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์').
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- จุมพล ภิญโญสินวัฒน์. (2552). *หลักเหตุผลของการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์'). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.
- ชวลิต อัดดาศาสตร์. (2532). *ลิขสิทธิ์ในประเทศไทย กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*.
กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองธรรม.
- ชัยวัฒน์ ทิววงศ์แสงทอง และพรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์. (2534). *การบริหารสายภาพยนตร์*.
ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารงานภาพยนตร์*, หน่วยที่ 11,
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2548). *คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
_____ (2553). *รายงานผลการวิจัยเรื่อง ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์*. มติชนออนไลน์
สืบค้นจาก <http://www.matichon.co.th>.
- คนุพล เอี่ยมสกุลเวช. (2553). *ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจภาพยนตร์*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์'). มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพมหานคร.
- เดชพัฒน์ อรรถสาร. (2537). *กระบวนการการตั้งชื่อภาษาไทยในภาพยนตร์สหรัฐอเมริกา*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต 'ไม่ได้ตีพิมพ์'). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.
- เดลินิวส์. (2556). “ดีเอสไอ” บุกจับซิติเดือนกว่า 7 หมื่นแผ่น.
สืบค้นจาก <http://www.dailynews.co.th/crime/168529>.
- โดม สุขวงศ์ และสวัสดิ์ สุวรรณปักษ์. (2545). *ร้อยปี หนังสือไทย*. กรุงเทพมหานคร: ริเวอร์ บุ๊คส์.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2537). *กฎหมายเบื้องต้นทางธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชชัย ศุภผลศิริ. (2539). *คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์: พร้อมด้วยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537*.
กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- นนทนา เผือกผ่อง. (2525). *บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทน อินทนนท์. (2547). *ทรัพย์สินทางปัญญาในยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

- นิวัฒน์ มีลาภ. (2539). *กฎหมายลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า*. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2548). *ข้อพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *กฎหมายมหาชน (เล่ม 3): ที่มาและนิติวิธี*.
กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- _____. (2542). *กฎหมายมหาชน (เล่ม 2): การแบ่งแยกกฎหมายมหาชนเอกชน และพัฒนาการกฎหมายมหาชนในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บุญยก ตามไท. (2530). *โลกอุตสาหกรรมหนังฝรั่ง. บานไม่รู้โรย*, 3(5), 76-77.
- ปริญญญาสาเกตว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- ปภาศรี บัวสวรรค์. (2549). *มาตรการทางกฎหมายและบทบาทขององค์การผู้มีส่วนได้เสียคุ้มครอง ลิขสิทธิ์ในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ปริญญา ดิฬดง. (2539). *กฎหมายลิขสิทธิ์*. ใน *คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*
กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- พงษ์ศักดิ์ กิตติสมเกียรติ. (2525). *ความรู้ชุดกฎหมายลิขสิทธิ์*. *วารสารศิลปากร*, 26(2), 88-89.
- _____. (2527). *ลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิในการแปล และการทำซ้ำ*
ซึ่งหนังสือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- พรเพ็ญ ไตรพงษ์. (2546). *ปัญหาการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ที่มีผลต่องานอันมีลิขสิทธิ์อื่น*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพมหานคร.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดี
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539
- พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และอนุบัญญัติพร้อมคำพิพากษาศาลฎีกา.

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

พัชรา อิศราภรณ์. (2553). *การใช้อำนาจของนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ*

ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551: ศึกษาเฉพาะกรณีคืบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.

ภูมิพันธ์ บุญนาจเสวี. (2532). *วัตถุประสงค์ลิขสิทธิ์: ศึกษาธรรมชาติและลักษณะของงาน*.

วารสารนิติศาสตร์, 19(3), 88-89.

มติชนออนไลน์. (2553). *Insects in the Backyard* กับคำสั่ง ห้ามขาย.

สืบค้นจาก <http://www.matichon.co.th>.

มนต์ชัย จงไกรรัตนกุล. (2546). *การวิจัยหรือศึกษางาน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร:*

ศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาความสมมูลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของสิทธิ

กับประโยชน์สาธารณะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

ยอดฉัตร ตสาริกา. (2546). *กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

_____. (2546). *รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศอังกฤษ*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

เขาวนนท์ เขกภูรัตน์. (2534). *ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ณ ฌาน.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและระเบียบกระทรวงพาณิชย์

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2543). *เงื่อนไขการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน*

“มาตรการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย”

วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2538). *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

_____. (2538). *หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง*. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. (2543). *สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540*.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

วิษณุ เครืองาม. (2530). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

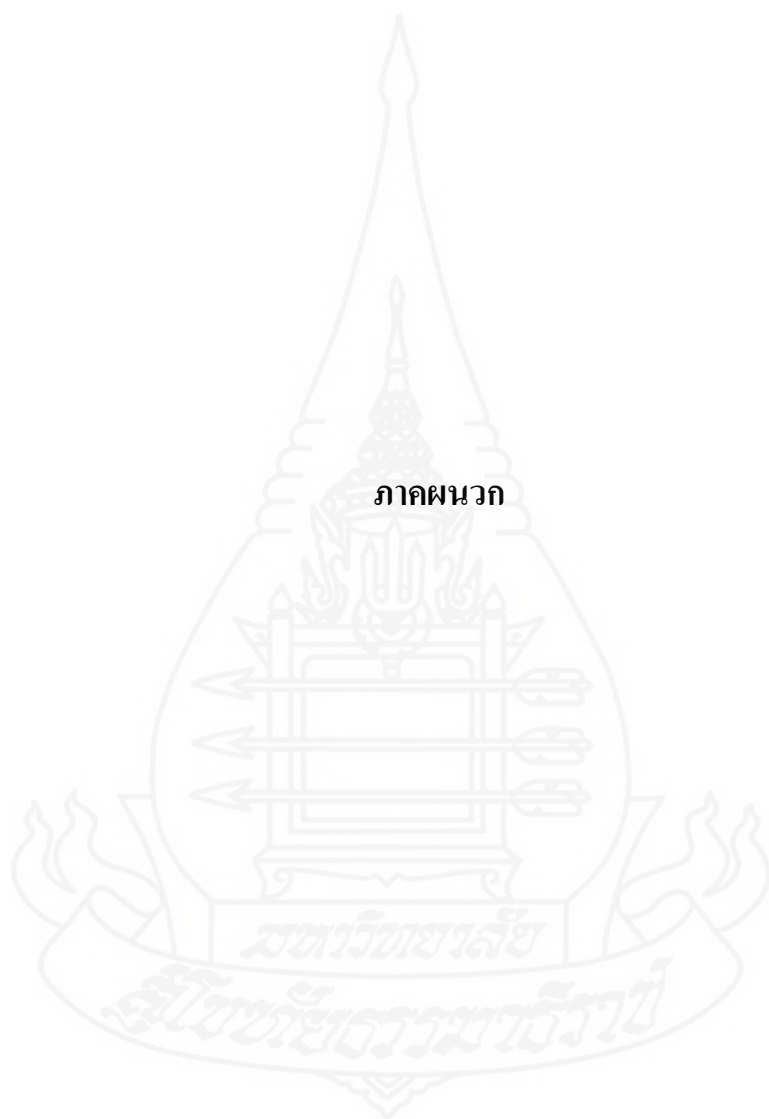
วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ของกรมฯ. (2556). สืบค้นจาก <http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/>

[index.php?option=com_content&task=category§ionid=17&id=111&Itemid=187](http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category§ionid=17&id=111&Itemid=187).

- ศศิวิมล เกษมศรี, ม.ล. (2536). *กรอบและกลไกของกฎหมายในการคุ้มครองเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สถิต เล็ง ไรสง. (2540). *ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร:
วิญญูชน.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2536). *ศาลาการรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- สมชาติ บางแจ้ง. (2533). *67 ปี ภาพยนตร์ 2466-2533*. กรุงเทพมหานคร: สมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ.
- สมชาย รัตนเชื้อสกุล. (2550). *ระบบทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรมพืช*.
(คชฎีนิพนธ์ปริญญานิติศาสตรคชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.
- สมพร พรพัฒน์เลิศกุล. (2529). *งานอันเป็นวัตถุแห่งลิขสิทธิ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สมยศ เชื้อไทย. (2545). *ความรู้กฎหมายทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- สมยศ ไชยเชื้อ. (2536). *หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- สรวิศ ลิ้มปริงยี. (2546). การใช้สิทธิจบสิ้น (Exhaustion of Rights) ในกฎหมายลิขสิทธิ์.
บทบัณฑิตย, 59(1), 5-6.
- สวัสดิ์ คำชาย. (2526). *กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ประชาชนควรรู้*. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.
- สำนักกฎหมายและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2550). *ระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ครั้งที่ 62/2550. ใน เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ
ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.*, กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์.
- สำนักกองกิจการภาพยนตร์. (2552). *โครงสร้างสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว*.
สืบค้นจาก <http://www.thailandfilmoffice.com/THstructure.html>.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2551). *คู่มือการดำเนินงานวัฒนธรรม
ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยเน้นผลประโยชน์
ของประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2552). *คู่มือการตรวจพิจารณาภาพยนตร์*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม. (2552). *ภารกิจของหน่วยงาน*.
สืบค้นจาก http://www.m-culture.go.th/about.php?sub_id=1035.

- สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. (2547). *ทรัพย์สินทางปัญญาในยุคโลกาภิวัตน์ เล่ม 2*. กรุงเทพมหานคร: จีระวิชาการพิมพ์.
- สุนทร สาทา. (2545). *ปัญหาอุปสรรคของการควบคุมและการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. 2473*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สุมาลี วงษ์วิฑิต และคณะ. (2551). *โครงการวิจัยกฎหมายที่พึงประสงค์ในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ สุรัตน์ นุ่มนนท์*. (2515). ลิขสิทธิ์. *วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, (เมษายน 2515), 8-29.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (2521). *สิทธิ: บทวิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของจอห์น ล็อก*. ใน *ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แสงดาว เสนาจักร. (2545). *การจัดแบ่งประเภทผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- หยุด แสงอุทัย. (2523). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2538). *หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- งานภาพยนตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรสา ปานขาว. (2534). *การบริหารการผลิตภาพยนตร์ที่ไม่ใช่ภาพยนตร์บันเทิง*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารงานภาพยนตร์*, หน่วยที่ 8, นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัญชลี ชัยวรพร. (2546). *หนังไทยกับการสะท้อนภาพสังคมไทย*. สืบค้นจาก <http://www.thaifilm.com>.
- อิทธิพล ยินดี และชวรัตน์ เชิดชัย. (2534). *การตรวจพิจารณาภาพยนตร์*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานภาพยนตร์*, หน่วยที่ 13, นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อิทธิพล วรานุกุล. (2552). *ความคิดเห็นต่อการจัดระดับภาพยนตร์สำหรับประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

เป็นปีที่ 63 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 มาตรา 41 มาตรา 43 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473
- (2) พระราชบัญญัติภาพยนตร์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2479
- (3) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 205 ลงวันที่ 9 กันยายน พุทธศักราช 2515
- (4) พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ภาพยนตร์” หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์

“วีดิทัศน์” หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น คาราโอเกะที่มีภาพประกอบหรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ภาพยนตร์ไทย” หมายความว่า ภาพยนตร์ที่ใช้ภาษาไทยหรือภาษาท้องถิ่นของประเทศไทย ทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ในบทบาทยนตร์ต้นฉบับสำหรับการแสดงภาพยนตร์และเจ้าของลิขสิทธิ์ เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย

“สร้างภาพยนตร์” หมายความว่า การผลิต ถ่ายอัด บันทึก หรือทำด้วยวิธีการใดๆ เพื่อให้เป็นภาพยนตร์

“ฉาย” หมายความว่า การนำภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์มากระทำให้ปรากฏภาพ หรือภาพ และเสียงด้วยเครื่องฉาย หรือเครื่องมืออื่นใด และให้หมายความรวมถึงการถ่ายทอดด้วย

“สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ แล้วแต่กรณี

“โรงภาพยนตร์” หมายความว่า สถานที่ฉายภาพยนตร์ ดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ เท่าที่มีได้อยู่ ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

- (1) อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับฉายภาพยนตร์
- (2) สถานที่กลางแจ้งสำหรับฉายภาพยนตร์
- (3) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ร้านวีดิทัศน์” หมายความว่า สถานที่ที่จัดให้มีเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการฉาย เล่น หรือดูวีดิทัศน์

“หมายเลขรหัส” หมายความว่า หมายเลขที่กำหนดสำหรับภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการแล้ว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่สร้างภาพยนตร์ จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับเจ็ด หรือเทียบเท่า

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติงานอื่น ในกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นนายทะเบียนกลางมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งนายทะเบียนประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเขตจังหวัดของตน

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่น หรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ

มาตรา 7 ให้มีคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสิบเอ็ดคน เป็นกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ หรือการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่อาจารย์ในสถาบันการศึกษาของรัฐด้านละหนึ่งคน และผู้แทนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์จำนวนเจ็ดคน

มาตรา 8 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

มาตรา 9 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการประกอบอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์ต่อคณะรัฐมนตรี

(2) กำหนดมาตรการในการส่งเสริมให้มีการสร้างภาพยนตร์และวิดิทัศน์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ ส่งเสริมการเรียนรู้ หรือมีคุณค่าในทางศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบที่คนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับภาพยนตร์ และวิดิทัศน์

(4) เสนอคำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ออกประกาศกำหนดสัดส่วนระหว่างภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศ ที่จะนำออกฉายในโรงภาพยนตร์ตาม (1) ของบทนิยามคำว่า “โรงภาพยนตร์” ในมาตรา 4

(6) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนและคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ และวิดิทัศน์

(7) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ประกาศตาม (5) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์ ให้กระทรวงวัฒนธรรม กำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์ตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการเสนอหรือกำหนดตาม (1) และ (2)

มาตรา 10 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา 11 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี
 ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้
 กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่
 กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง
 ติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา 12 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี
 แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อน
 ความสามารถ
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 10

มาตรา 13 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่
 ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการ
 แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

มาตรา 14 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติ
 หน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการ
 หรือรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุม
 เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
 ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
 เป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุมถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้น
 ไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุม

มาตรา 15 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง
 คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำความในมาตรา 14 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หมวด 2

คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

มาตรา 16 ให้มีคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์คณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยแต่ละคณะให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 18 (1) ให้มีจำนวนไม่เกินเก้าคน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม สื่อสารมวลชน หรือสิ่งแวดลอม ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการภาพยนตร์

คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 18 (2) (3) (4) และ (5) ให้มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งต้องแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่เกินสี่คน และจากภาคเอกชนจำนวนไม่เกินสามคน

มาตรา 17 ให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามมาตรา 18 (2) (3) (4) (6) และ (6)

ให้สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามมาตรา 18 (1)

มาตรา 18 คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) อนุญาตการสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักร
- (2) ตรวจสอบและกำหนดประเภทภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร
- (3) อนุญาตการนำวีดิทัศน์ออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร
- (4) อนุญาตการนำสื่อโฆษณาออกโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ในราชอาณาจักร
- (5) อนุญาตการส่งภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ออกไปนอกราชอาณาจักร
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 19 ให้นำความในมาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 และ มาตรา 15 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์โดยอนุโลม

หมวด 3

การประกอบกิจการภาพยนตร์

มาตรา 20 ผู้ใดประสงค์จะสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอ อนุญาตพร้อมด้วยบทภาพยนตร์ คำโครง และเรื่องย่อของภาพยนตร์ที่จะสร้างต่อสำนักงานพัฒนา การท่องเที่ยว และต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์และหน่วยงาน ของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบสถานที่ที่จะใช้สร้างภาพยนตร์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 21 ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 20 ต้องดำเนินการสร้างภาพยนตร์ตามบทภาพยนตร์ และคำโครงตลอดจนเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต โดยคำนึงถึงฉากที่ถ่ายทำบทรบทนา และสถานที่ถ่ายทำ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม

มาตรา 22 การสร้างภาพยนตร์ต่างประเทศในราชอาณาจักรดังต่อไปนี้ ไม่ต้องขออนุญาต

(1) ภาพยนตร์ข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

(2) ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อคู่เป็นการส่วนตัว

(3) ภาพยนตร์ที่มีการสร้างในต่างประเทศและได้นำมาใช้บริการตามกระบวนการหลัง การถ่ายทำภาพยนตร์ในราชอาณาจักร ซึ่งได้แจ้งต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(4) ภาพยนตร์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 23 ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องดำเนินการสร้างภาพยนตร์ในลักษณะที่ไม่เป็นการ บ่อนทำลาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือน ต่อความมั่นคง และเกียรติภูมิของประเทศไทย

ผู้สร้างภาพยนตร์ผู้ใดสงสัยว่าการสร้างภาพยนตร์ของตนจะเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ตามวรรคหนึ่ง อาจขอให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องนั้น ก่อนดำเนินการสร้างได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์จะต้องให้ความเห็น และแจ้งให้ผู้ซึ่งขอความเห็นทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ได้รับคำขอ ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคณะกรรมการพิจารณา ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ให้ความเห็นชอบแล้ว

การขอความเห็นและคำปวยการในการให้ความเห็นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำปวยการที่ได้รับให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การใดที่ได้กระทำไปตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 24 ในกรณีที่การสร้างภาพยนตร์มีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้สร้างภาพยนตร์ ต้องดำเนินการปรับปรุงสิ่งดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ทั้งนี้ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 25 ภาพยนตร์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 26 ในการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ตามมาตรา 25 ให้คณะกรรมการพิจารณา ภาพยนตร์และวีดิทัศน์กำหนดด้วยว่าภาพยนตร์ดังกล่าวจัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทใด ดังต่อไปนี้

- (1) ภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้มีการดู
- (2) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ทั่วไป
- (3) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบสามปีขึ้นไป
- (4) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป
- (5) ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไป
- (6) ภาพยนตร์ที่ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีดู
- (7) ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร

ความใน (6) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส

หลักเกณฑ์ในการกำหนดว่าภาพยนตร์ลักษณะใดควรจัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 27 ภาพยนตร์ดังต่อไปนี้ ไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต ตามมาตรา 25

- (1) ภาพยนตร์ข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- (2) ภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อดูเป็นการส่วนตัว
- (3) ภาพยนตร์ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สร้างขึ้น เพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น
- (4) ภาพยนตร์ที่ฉายในเทศกาลภาพยนตร์ระหว่างประเทศตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (5) ภาพยนตร์ที่ฉายทางโทรทัศน์และผ่านการตรวจพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการ ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แล้ว

(6) ภาพยนตร์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ภาพยนตร์ตาม (2) (4) และ (6) หากนำออกฉายเป็นการทั่วไป ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 25

ภาพยนตร์ตาม (5) หากนำออกฉายทางสื่อประเภทอื่น หรือนำออกให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 25

มาตรา 28 การตรวจพิจารณาและกำหนดประเภทภาพยนตร์ที่ฉายทางโทรทัศน์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ภาพยนตร์ตามมาตรา 26 (5) และ (6) ให้ฉายทางโทรทัศน์ได้ในระหว่างเวลาที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 29 ในการพิจารณาอนุญาตภาพยนตร์ตามมาตรา 25 ถ้าคณะกรรมการพิจารณา ภาพยนตร์และวิดิทัศน์เห็นว่าภาพยนตร์ใดมีเนื้อหาที่เป็นการบ่อนทำลาย ชัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐและเกียรติภูมิ ของประเทศไทยให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์มีอำนาจสั่งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไข หรือตัดทอนก่อนอนุญาต หรือจะไม่อนุญาตก็ได้

ภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 25 มิให้ถือว่าภาพยนตร์นั้น มีลักษณะที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 30 ภายใบบังคับมาตรา 29 การอนุญาตให้นำภาพยนตร์ออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ไม่คุ้มครองผู้รับอนุญาตตามมาตรา 25 ให้พ้นจากความรับผิดชอบ ในทางแพ่ง ทางอาญา หรือจากการกระทำที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นอันเกิดจากการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์

มาตรา 31 ให้นายทะเบียนกลางกำหนดหมายเลขรหัสและประทับตราเครื่องหมาย การอนุญาต ประเภทของภาพยนตร์ และหมายเลขรหัสลงบนภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณา และได้รับอนุญาตตามมาตรา 25

ในกรณีที่นายทะเบียนกลางเห็นสมควรอาจสั่งให้ผู้ยื่นคำขออัดหรือบันทึกคำบอกแจ้งว่า ภาพยนตร์ดังกล่าวได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต รวมทั้งประเภทของภาพยนตร์ไว้ บนภาพยนตร์และบนหีบห่อที่บรรจุภาพยนตร์นั้นด้วยก็ได้

การกำหนดหมายเลขรหัส ลักษณะเครื่องหมายการอนุญาตและประเภทของภาพยนตร์ หรือคำบอกแจ้งว่าภาพยนตร์ได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตแล้วให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 32 ให้นายทะเบียนกลางเก็บสำเนาภาพยนตร์ที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 25 ไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบหนึ่งชุด

ให้นายทะเบียนกลางส่งสำเนาภาพยนตร์ที่หมดความจำเป็นต้องใช้ในการตรวจสอบให้หอภาพยนตร์แห่งชาติเพื่อเก็บรักษาไว้

เพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษา สำเนาภาพยนตร์จะจัดทำในรูปของวัสดุใดก็ได้

มาตรา 33 ให้นำความในมาตรา 25 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 และมาตรา 32 บรรคหนึ่ง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับแก่สื่อ โฆษณาภาพยนตร์โดยอนุโลม

มาตรา 34 ห้ามผู้ใดส่งภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 35 การส่งภาพยนตร์ดังต่อไปนี้ออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่ต้องได้รับอนุญาต ตามมาตรา 34

(1) ภาพยนตร์ที่ได้รับอนุญาตให้สร้างตามมาตรา 20

(2) ภาพยนตร์ตามมาตรา 22

(3) ภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณา ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ตามมาตรา 25

(4) ภาพยนตร์ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต ตามมาตรา 27 บรรคหนึ่ง

มาตรา 36 การพิจารณาและอนุญาตตามมาตรา 25 มาตรา 33 และมาตรา 34 คณะกรรมการ พิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอนุญาต

มาตรา 37 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์ โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ ตอบแทน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้น ให้ออกสำหรับโรงภาพยนตร์แต่ละโรง ยกเว้นใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์ตาม (2) ของบทนิยามคำว่า “โรงภาพยนตร์” ในมาตรา 4 ให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 38 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้น ให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์
แต่ละแห่ง

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 39 ผู้ที่จะขออนุญาตประกอบกิจการตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 ต้องมีคุณสมบัติ
และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับเพศ

ตามประมวลกฎหมายอาญา

(5) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38

(6) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 เว้นแต่เคยถูกเพิกถอน
ใบอนุญาตและเวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้ขออนุญาต กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ
ของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

มาตรา 40 ใบอนุญาตตามมาตรา 37 และมาตรา 38 ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ
และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะได้รับแจ้ง
คำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 41 ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 37 และมาตรา 38 ต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย
และเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการ

มาตรา 42 ถ้าใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือบกพร่องในสาระสำคัญให้ผู้รับใบอนุญาต
แจ้งต่อนายทะเบียนและยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบถึงกรณี
ดังกล่าว

การขอใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 43 ภาพยนตร์ที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 จะมีไว้ในสถานที่ประกอบกิจการของตนเพื่อนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายจะต้องเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระเช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 25 และมีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาต ประเภทของภาพยนตร์และหมายเลขรหัสเช่นเดียวกับมาตรา 31

มาตรา 44 ให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 37 แจ้งประเภทของภาพยนตร์ที่นำออกฉายแต่ละเรื่องไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนในบริเวณโรงภาพยนตร์

ห้ามผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 37 ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กำหนดตามมาตรา 26 (6) เข้าไปในโรงภาพยนตร์ในระหว่างที่ทำการฉายภาพยนตร์ที่จัดอยู่ในประเภทดังกล่าว

มาตรา 45 ห้ามผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 38 ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ที่จัดอยู่ในประเภทตามมาตรา 26 (6) ให้แก่ผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่กำหนดไว้สำหรับภาพยนตร์ประเภทดังกล่าว

มาตรา 46 การฉายภาพยนตร์ในสถานที่ที่บุคคลทั่วไปสามารถดูได้ ต้องเป็นภาพยนตร์ที่จัดอยู่ในประเภทตามมาตรา 26 (1) หรือ (2)

หมวด 4

การประกอบกิจการวิดิทัศน์

มาตรา 47 วิดิทัศน์ที่จะนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 48 วิดิทัศน์ดังต่อไปนี้ ไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 47

- (1) วิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นการส่วนตัว
- (2) วิดิทัศน์ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐสร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น
- (3) วิดิทัศน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

วิดิทัศน์ตาม (1) และ (3) หากนำออกขายเป็นการทั่วไป ให้เช่า หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 47

มาตรา 49 ห้ามผู้ใดส่งวิดิทัศน์ที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 50 การส่งวิดิทัศน์ดังต่อไปนี้ออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่ต้องได้รับอนุญาต ตามมาตรา 49

(1) วิดิทัศน์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ตามมาตรา 47

(2) วิดิทัศน์ที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต ตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง

มาตรา 51 ให้นำความในมาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 วรรคหนึ่ง และมาตรา 36 มาใช้บังคับแก่วิดิทัศน์โดยอนุโลม

มาตรา 52 ให้นำความในมาตรา 47 และมาตรา 51 รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับแก่สื่อโฆษณาวิดิทัศน์โดยอนุโลม

มาตรา 53 ห้ามผู้ใดจัดตั้งหรือประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับ ประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้น ให้ออกสำหรับร้านวิดิทัศน์แต่ละแห่ง

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่การประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์ที่ตั้งอยู่ ในสถานบริการที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน การออกกฎกระทรวงตามวรรคสาม จะกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาคารหรือสถานที่ตั้งของร้านวิดิทัศน์ด้วยก็ได้

มาตรา 54 ห้ามผู้ใดประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์โดยทำ เป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

ใบอนุญาตนั้น ให้ออกสำหรับสถานที่ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์ แต่ละแห่ง

การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 55 ให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 38 ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 54 ด้วย
 มาตรา 56 ใบอนุญาตตามมาตรา 53 และมาตรา 54 ให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต
 และให้นำความในมาตรา 40 วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับแก่การต่ออายุใบอนุญาตโดยอนุโลม
 มาตรา 57 ให้นำความในมาตรา 39 มาตรา 41 และมาตรา 42 มาใช้บังคับแก่การ
 ประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์และการประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายวิดิทัศน์
 โดยอนุโลม

มาตรา 58 วิดิทัศน์ที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 53 หรือมาตรา 54 จะมีไว้ในสถานที่
 ประกอบกิจการของตนเพื่อนำออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายจะต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับ
 วิดิทัศน์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตตามมาตรา 47 และมีการแสดงเครื่องหมาย
 การอนุญาตและหมายเลขเช่นเดียวกับมาตรา 31 ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 51

มาตรา 59 การประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์จะต้องกระทำในวัน เวลา และเงื่อนไขที่กำหนด
 ในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน การออกกฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง
 จะกำหนดเวลาในการเข้าใช้บริการของผู้ซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะ
 โดยการสมรสด้วยก็ได้

มาตรา 60 ในกรณีที่มีการขออนุญาตประกอบกิจการร้านวิดิทัศน์และกิจการให้เช่า
 แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือวิดิทัศน์ในสถานที่เดียวกัน จะต้องแยกพื้นที่ในการให้บริการ
 ออกจากกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 5

นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 61 เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนและพนักงาน
 เจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ที่มีการสร้างภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ ร้านวิดิทัศน์ สถานที่
 ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือวิดิทัศน์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น
 จนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบภาพยนตร์ วิดิทัศน์ สื่อโฆษณา
 หรือการกระทำใดที่อาจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(2) ตรวจ คั่น อาัยต์ หรือยิดภาพยนต์ร์ วิดิทศน์ หรือสื่อโฆษณาในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(3) สั่งให้หยุดการสร้างภาพยนต์ร์ที่ฝ่าฝืนมาตรา 21 หรือมาตรา 23 วรรคหนึ่ง

(4) สั่งห้ามการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนต์ร์ หรือวิดิทศน์ที่ฝ่าฝืนมาตรา 25 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 47 วรรคหนึ่ง

(5) สั่งให้หยุดการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สื่อโฆษณาที่ฝ่าฝืนมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 33 หรือมาตรา 47 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 52

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (1) หรือทำการคั่นตาม (2) แล้วถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

การคั่นตาม (2) ต้องมีหมายคั่น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเน้นซักถามจะเอาหมายคั่นมาได้หลักฐานดังกล่าวจะถูกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม ให้ดำเนินการคั่นอาัยต์ หรือยิดหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายคั่นแต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการคั่น

มาตรา 62 ภาพยนต์ร์ วิดิทศน์ หรือสื่อโฆษณาที่ได้ยึดไว้ตามมาตรา 61 (2) ถ้าไม่ปรากฏเจ้าของ หรือพนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับคืนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยึด หรือวันที่ทราบคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุด ให้ตกเป็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาหรือกระทรวงวัฒนธรรม แล้วแต่กรณี

มาตรา 63 ในกรณีที่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้หยุดการสร้างภาพยนต์ร์ตามมาตรา 61 (3) ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้สร้างภาพยนต์ร์ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน แก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ผู้รับอนุญาตหรือผู้สร้างภาพยนต์ร์ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนต์ร์และวิดิทศน์เพื่อพิจารณาเพิกถอนการอนุญาตหรือห้ามสร้างภาพยนต์ร์ดังกล่าวต่อไป

มาตรา 61 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 61 นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด

มาตรา 65 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 6
การอุทธรณ์

มาตรา 66 คำสั่งไม่อนุญาตตามมาตรา 20 มาตรา 25 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 47 มาตรา 49 หรือมาตรา 47 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 52 คำสั่งเพิกถอนการอนุญาต หรือคำสั่งห้ามสร้างภาพยนตร์ตามมาตรา 63 ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา 67 คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต คำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต คำสั่งให้ชำระ ค่าปรับทางปกครอง คำสั่งพักใช้หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของนายทะเบียนตามมาตรา 37 มาตรา 38 มาตรา 40 มาตรา 53 มาตรา 54 มาตรา 68 มาตรา 69 วรรคสอง มาตรา 70 มาตรา 71 หรือมาตรา 73 ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด 7
บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ 1

โทษทางปกครอง

มาตรา 68 ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์ผู้ใดฉายภาพยนตร์ไทย น้อยกว่าสัดส่วนที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา 9 (4) ต้องชำระค่าปรับทางปกครอง ตามอัตราที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด ทั้งนี้ ไม่เกินสามแสนบาท

อัตราค่าปรับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนกลางจะกำหนดให้แตกต่างกัน สำหรับแต่ละจังหวัดก็ได้

มาตรา 69 ในกรณีที่ปรากฏแก่นายทะเบียนว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 ผู้ใดดำเนินกิจการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 41 มาตรา 42 หรือมาตรา 44 วรรคหนึ่ง หรือผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 53 หรือมาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 41 หรือมาตรา 42 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 57 ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

มาตรา 70 ในกรณีที่ปรากฏภายหลังว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 ผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 หรือผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 53 หรือมาตรา 54 ผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 57 ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว

มาตรา 71 ในกรณีที่ปรากฏแก่นายทะเบียนว่าผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 53 ประกอบกิจการโดยฝ่าฝืนมาตรา 59 หรือมาตรา 60 ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ โดยมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินครั้งละเก้าสิบวัน

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ประกอบกิจการโดยฝ่าฝืนมาตรา 59 หรือมาตรา 60 อีก ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว

มาตรา 72 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองตามที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 68 หรือมาตรา 69 ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 73 ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดถูกลงโทษปรับทางปกครองตามมาตรา 68 หรือมาตรา 69 และจงใจหรือเจตนากระทำความผิดที่ถูกลงโทษปรับทางปกครองซ้ำอีก ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว แล้วแต่กรณี

มาตรา 74 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษปรับทางปกครองตามมาตรา 68 หรือมาตรา 69 เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษปรับทางปกครองตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

ส่วนที่ 2
โทษอาญา

มาตรา 75 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา 76 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 21 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา 77 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคหนึ่ง หรือนำภาพยนตร์ตามมาตรา 26 (7) ออกเผยแพร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 25 วรรคหนึ่ง มาตรา 28 วรรคสอง มาตรา 34 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 49 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

มาตรา 79 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 37 วรรคหนึ่ง มาตรา 38 วรรคหนึ่ง หรือประกอบกิจการดังกล่าวในระหว่างถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

มาตรา 80 ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 มาตรา 44 วรรคสอง มาตรา 45 หรือมาตรา 58 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 81 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 46 หรือมาตรา 47 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 82 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 53 วรรคหนึ่ง มาตรา 54 วรรคหนึ่ง หรือประกอบกิจการดังกล่าวในระหว่างถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่

มาตรา 83 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 61 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 84 บรรดาความผิดตามส่วนนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใดให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามความเห็นสมควรด้วยก็ได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 85 ให้นำความในมาตรา 74 มาใช้บังคับแก่กรณีที่นิติบุคคลต้องรับโทษอาญาตามส่วนนี้โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา 86 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำหน้าที่คณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน และให้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 87 ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ให้คณะกรรมการทำหน้าที่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน

มาตรา 88 ให้อนุญาตหรือการอนุญาตใดๆ ที่ได้ให้ไว้ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 หรือพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน

มาตรา 89 บรรดาคำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 หรือพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเจ้าพนักงานผู้พิจารณาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 เจ้าพนักงานผู้ตรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ยังมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับคำขอดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นคำขอที่ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอดังกล่าวตามพระราชบัญญัตินี้

(2) ถ้าเจ้าพนักงานผู้พิจารณาตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 เจ้าพนักงานผู้ตรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ยังมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับคำขอดังกล่าวแล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับคำขอดังกล่าวให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 หรือพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 แล้วแต่กรณี ต่อไปจนกว่าจะถึงที่สุด

มาตรา 90 ผู้ใดประกอบกิจการ โรงภาพยนตร์หรือร้านวิทยุทัศน์ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต่อนายทะเบียนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อยื่นคำขอแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตจากนายทะเบียน

มาตรา 91 บรรดากฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พุทธศักราช 2473 หรือพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 ที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลต่อคณะรัฐมนตรี

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายคมกริช ทรงแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	29 กรกฎาคม 2527
สถานที่เกิด	-
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 2550
สถานที่ทำงาน	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม 14 ถนนเทียมร่วมมิตร แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นิติกรชำนาญการ

